

SEKTÖREL GÖRÜNÜM RAPORU

2026

İSTANBUL
TİCARET
ODASI 1882

İTOSAM
İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

SEKTÖREL GÖRÜNÜM RAPORU

2026

Editör

Dr. Sercan Karadođan

Hazırlayanlar

Bingül Satiođlu
Çađla Eskici
Melodi Buket Kanlıođlu Peker
Dr. Nur Aktaş
Ömer Önder
Yasin Solak
Zeyneb Akbal

İTO Çağrı Merkezi

444 0 486

İTO Yayın Kurulu

Mehmet Develiođlu
Münir Üstün
Prof. Dr. Nihat Alayođlu
Erhan Çardaklı
Hasan Uluç Hacıhasanođlu
A.Erdem Kiracı
Tolunay Dayı Yalçın

Odamız yayınlarına
internet sitemizden ulaşabilirsiniz.
www.ito.org.tr

Editör

Dr. Sercan Karadođan

Hazırlayanlar

Bingöl Satıođlu
Çađla Eskici
Melodi Buket Kanlıođlu Peker
Dr. Nur Aktaş
Ömer Önder
Yasin Solak
Zeyneb Akbal

Tasarım

Melike Özkara (İTOSAM)

Baskı

Yeditepe Ofset Yayıncılık Reklamcılık ve Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi C Blok 2 BC 2 Zeytinburnu/İstanbul
Sertifika No: 51568

978-625-6722-73-6 (Basılı)
978-625-6722-74-3 (Elektronik)

1.Baskı: Nisan 2026, İstanbul

Copyright © İTO (İstanbul Ticaret Odası)

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, yazarın ve İTO'nun önceden yazılı izni olmaksızın mekanik olarak, fotokopi yoluyla veya herhangi bir şekilde çoğaltılamaz. Bu eserin bazı bölümleri veya paragrafları, sadece araştırma veya özel çalışmalar amacıyla yazarın adı ve İTO belirtilerek bilgisi dahilinde kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

- Enerji /9
- İnşaat ve Gayrimenkul /23
- Sanayi ve İmalat /43
- Tarım /55
- Turizm /69
- Hizmetler /83
- Lojistik ve Taşımacılık /93

Sunuş

Küresel ekonomi son yıllarda jeopolitik gerilimlerin kalıcı hâle gelmesi, küresel ticaret dengelerindeki yeniden yapılanma, enerji ve gıda piyasalarındaki oynaklık ile finansal koşullardaki sıkılaştırma süreci çerçevesinde önemli bir dönüşümden geçmektedir. Pandemi sonrası toparlanmanın ardından dünya ekonomisi 2024-2025 döneminde daha düşük büyüme hızları, temkinli yatırım eğilimleri ve artan bölgesel farklılaşmalarla şekillenmektedir. Küresel ticaret akışları dalgalı bir seyir izlerken sermaye hareketlerinde seçicilik artmış; ülkeler arz güvenliği, stratejik sektörler ve teknolojik bağımsızlık alanlarında daha korumacı politikalar izlemeye başlamıştır.

Türkiye ekonomisi de bu küresel çerçeve içinde kendi makroekonomik denge arayışıyla birlikte çok katmanlı bir uyum süreci yaşamaktadır. Enflasyonla mücadele kapsamında uygulanan sıkı para politikası, kredi koşullarındaki normalleşme ve iç talepteki dengelenme eğilimi, ekonomik aktivitenin bileşimini yeniden şekillendirmektedir. Dış ticaret dengesi, rezerv politikaları ve mâlî disiplin adımları makro görünümün belirleyici unsurları arasında yer alırken üretim, yatırım ve istihdam kararları bu çerçevede yeniden konumlanmaktadır.

Belirsizliklerin arttığı bu ortamda ekonomiyi sektör bazında ayrıştırarak analiz etmek yalnızca mevcut tabloyu okumak açısından değil risklerin erken tespiti ve fırsat alanlarının belirlenmesi bakımından da stratejik önem taşımaktadır. Sektörel araştırmalar; büyümenin kaynaklarını, üretim ve maliyet dinamiklerini, dış ticaret kompozisyonunu, finansal dayanıklılığı ve yapısal kırılma noktalarını birlikte değerlendirme imkânı sunmaktadır. Özellikle yapısal dönüşüm süreçlerinin hız kazandığı ekonomilerde sektörler arası farklılaşmaların izlenmesi, politika önceliklerinin belirlenmesinde kritik rol oynamaktadır.

Bu çerçevede yapılan değerlendirmeler, yalnızca mevcut makroekonomik tabloyu değil; aynı zamanda her sektörün kendi içinde şekillenen mikro dinamiklerini, kırılma alanlarını ve potansiyel güçlü yanlarını ortaya koymaktadır. Özellikle Türkiye gibi yapısal dönüşüm süreçleri yaşayan ekonomilerde sektörler arası etkileşimlerin ve ayrışmaların dikkatle izlenmesi; politika önceliklerinin belirlenmesi, kaynak tahsislerinin etkinleştirilmesi ve ekonomik dayanıklılığın artırılması açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Sektörlerin performansında yalnızca ekonomik göstergeler değil aynı zamanda demografik eğilimler, teknolojik gelişmeler, sürdürülebilirlik hedefleri, çevresel baskılar ve küresel tedarik zinciri yapılandırılmaları da belirleyici olmaktadır. Bu nedenle sektörel araştırmalar, çok katmanlı bir analiz disiplini gerektirmekte; salt büyüme oranları yerine üretkenlik artışı, maliyet yapısı, yatırım eğilimleri, finansal dayanıklılık ve ihracat pazarlarındaki pozisyonlanma gibi unsurları birlikte değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır.

İTOSAM tarafından hazırlanan bu çalışma, Türkiye ekonomisinin yedi temel sektöründeki güncel görünümü, güçlü ve zayıf yönleri, risk alanları ve önümüzdeki döneme ilişkin beklentileri kapsamlı bir çerçevede ele almaktadır. Raporda incelenen başlıca sektörler; “İnşaat ve Gayrimenkul, Enerji, Sanayi ve İmalat, Hizmetler, Lojistik ve Taşımacılık, Tarım ve Turizm” olarak belirlenmiştir. Her bir sektör hem ulusal hem uluslararası veri setleri kullanılarak çok boyutlu biçimde analiz edilmiştir.

Bu çalışmanın, Türkiye ekonomisinin sektörel dönüşümünü daha yakından izlemek isteyen tüm paydaşlar için yol gösterici bir referans kaynağı olmasını temenni ederiz.

İTOSAM

İstanbul Ticaret Odası
Stratejik Araştırmalar Merkezi

Yönetici Özeti

Küresel ekonomide artan kırılganlıklar ve yapısal dönüşüm dinamikleri, ülkelerin büyüme stratejilerini yeniden şekillendirmektedir. Bu süreçte makro göstergelerin ötesine geçerek sektör bazlı analizler yapmak; ekonomik dayanıklılığın, üretim kapasitesinin ve rekabet gücünün doğru biçimde değerlendirilmesi açısından kritik hâle gelmiştir.

Bu rapor, Türkiye ekonomisinde öne çıkan temel sektörlerin 2025 yılı itibarıyla mevcut durumunu, son dönemdeki eğilimlerini ve orta vadeli beklentilerini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmektedir. Analizlerde üretim, büyüme, istihdam, dış ticaret, fiyat endeksleri, ciro hareketleri ve küresel gelişmeler birlikte ele alınmış; sektörlerin makroekonomik çerçeveye ile etkileşimi ortaya konulmuştur.

Çalışmada ağırlıklı olarak TÜİK, TCMB ve ilgili kamu kurumlarının verileri ile FAO, Statista ve S&P Global gibi uluslararası kaynaklar kullanılmış; elde edilen bulgular İTOSAM tarafından metodolojik bir çerçevede analiz edilmiştir.

Rapor kapsamında:

- Mevcut sektör görünümleri,
- Temel göstergeler üzerinden güncel eğilimler,
- Her sektör için ayrı ayrı hazırlanan “Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler” bölümleri altında ileriye dönük değerlendirmeler sunulmaktadır.

Sektör Bazında Öne Çıkan Noktalar

- **Enerji:** Küresel arz güvenliği, kritik minerallerdeki jeostratejik rekabet ve yenilenebilir enerji yatırımları sektörün yönünü belirlemektedir.
- **Hizmetler:** GSYH içindeki yüksek payını koruyan sektör, taşımacılık ve gayrimenkul faaliyetleri öncülüğünde istikrarlı yapısını sürdürmektedir.
- **İnşaat ve Gayrimenkul:** Nominal fiyat artışları devam ederken reel bazda düzeltme eğilimi öne çıkmakta; kentsel dönüşüm ve afet odaklı yatırımlar sektörün ana gündemini oluşturmaktadır.
- **Lojistik ve Taşımacılık:** Karayolu taşımacılığı ağırlığını korurken demir yolu ve deniz yolu entegrasyonuna yönelik kapasite artışları dikkat çekmektedir.
- **Sanayi ve İmalat:** 2024'teki yavaşlama sonrası 2025'te toparlanma sinyalleri görülmekle birlikte PMI verileri temkinli bir görünüm sunmaktadır.
- **Tarım:** Kuraklık ve su stresi temel risk alanı olmaya devam ederken destek politikaları ve ürün desenindeki değişim sektörde dönüşümü hızlandırmaktadır.
- **Turizm:** Gelirlerde güçlü seyir korunmakta; kişi başı harcama artışı ve pazar çeşitlendirme ihtiyacı stratejik öncelik olarak öne çıkmaktadır.

ENERJİ

Sektörün Genel Görünümü /11

Temel Veriler ve Göstergeler /12

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /22

Sektörün Genel Görünümü

	Elektrik Üretimi (Ort. MWh)	Ortalama PTF (Ort. TL/MWh)	TÜFE Enerji Enflasyonu (Ort. %)	Brent Petrol (Ort. Varil, \$)
2024 Ocak-Aralık	28.744,425	2.225,09	56,94	79,32
2025 Ocak-Aralık	29.418,865	2.617,84	40,23	67,90
Değişim (Yıllık %)	2,34	17,65	-29,4	-14,4

Enerji sektörü yalnızca ekonomik bir faaliyet alanı olmaktan çıkarak uluslararası ilişkilerin yönünü belirleyen, ticaret savaşlarını tetikleyen, bölgesel çatışmaların seyrini etkileyen ve küresel iklim mücadelesinin temel stratejik zeminini oluşturan çok boyutlu bir yapıya dönüşmüştür. Bu dönüşüm, 2025 yılı boyunca küresel ve bölgesel gelişmelerin etkisiyle daha da belirginleşmiştir.

2025 yılı itibarıyla enerji piyasalarının yönünü tayin eden temel unsurlar; jeopolitik risklerde artış, küresel ticaret savaşlarının yaygınlaşması, emtia ve finansal piyasalardaki yüksek dalgalanma ile ülkelerin iklim ve enerji politikalarında giderek derinleşen ayrışmalar olmuştur. Enerji arz güvenliği, maliyet istikrarı ve sürdürülebilirlik hedefleri arasındaki hassas denge arayışı hem kamu hem de özel sektörün karar alma süreçlerini doğrudan etkilemiştir.

Küresel ticaret savaşlarının enerji sektörüne yansımaları, özellikle enerji dönüşümünün temel girdileri olan kritik mineraller üzerinden derinleşmiştir. Birçok ülke, bu alandaki dışa bağımlılıklarını azaltmak ve stratejik üstünlük sağlamak amacıyla kritik mineralleri ulusal güvenlik, sanayi ve teknoloji politikalarının merkezine yerleştirmiştir. Bu çerçevede hayata geçirilen yeni düzenlemeler, ikili ve çok taraflı anlaşmalar, teşvik mekanizmaları ve ticaret kısıtlamaları; enerji piyasalarının yapısını, yatırım kararlarını ve orta-uzun vadeli beklentileri köklü biçimde yeniden şekillendirmiştir.

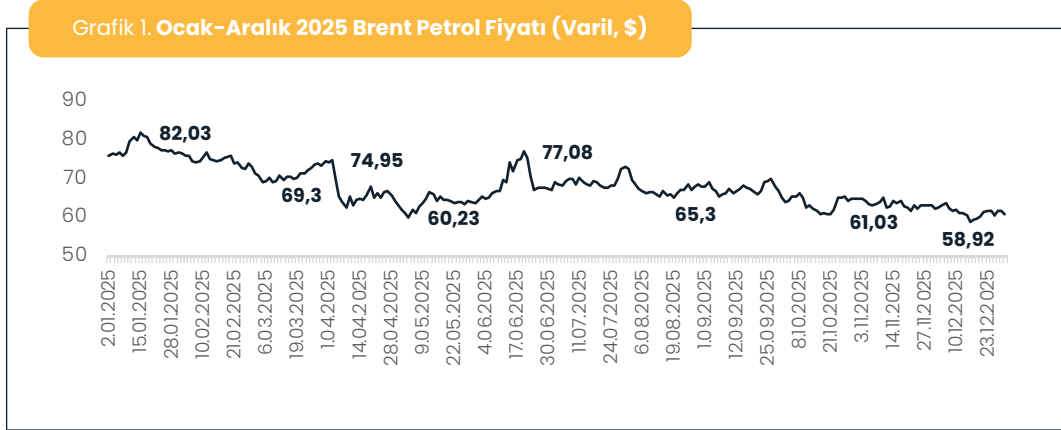

Bu gelişmeler ışığında enerji sektörü, 2025 yılında yalnızca fiyat hareketleri ve arz-talep dengeleri üzerinden değil jeopolitik rekabet, teknolojik dönüşüm ve sürdürülebilirlik ekseninde şekillenen çok katmanlı bir risk ve fırsat alanı olarak öne çıkmıştır. Enerji politikalarının ekonomik istikrar, sanayi rekabetçiliği ve çevresel hedeflerle eş zamanlı olarak ele alınması, önümüzdeki dönemin temel belirleyici unsurlarından biri hâline gelmiştir.

Temel Veriler ve Göstergeler

Petrol

2025 yılı boyunca Brent petrol fiyatları genel olarak aşağı yönlü bir eğilim sergilemiştir. Yılın ilk çeyreğinde 75-82 ABD doları bandında seyreden fiyatlar, yılın ikinci yarısında kademeli olarak gerileyerek yıl sonunda 60-65 ABD doları aralığında dengelenmiştir. Yılın ilk aylarında Brent petrol fiyatlarının görece yüksek seyretmesinde Orta Doğu'da devam eden jeopolitik krizler, Kızıldeniz ve Hürmüz Boğazı kaynaklı arz kesintisi endişeleri ile OPEC+ ülkelerinin gönüllü üretim kısıtlamasını sürdürmesi etkili olmuştur. Ancak küresel ekonomik büyümeye ilişkin beklentilerin zayıflaması, ABD ekonomisine yönelik resesyon beklentilerinin güçlenmesi ve Çin ekonomisindeki toparlanmanın beklentilerin altında kalması ilerleyen aylarda küresel petrol talebine ilişkin görünümü sınırlamış ve Brent petrol fiyatları 70 dolar seviyelerini test etmiştir (Grafik 1).

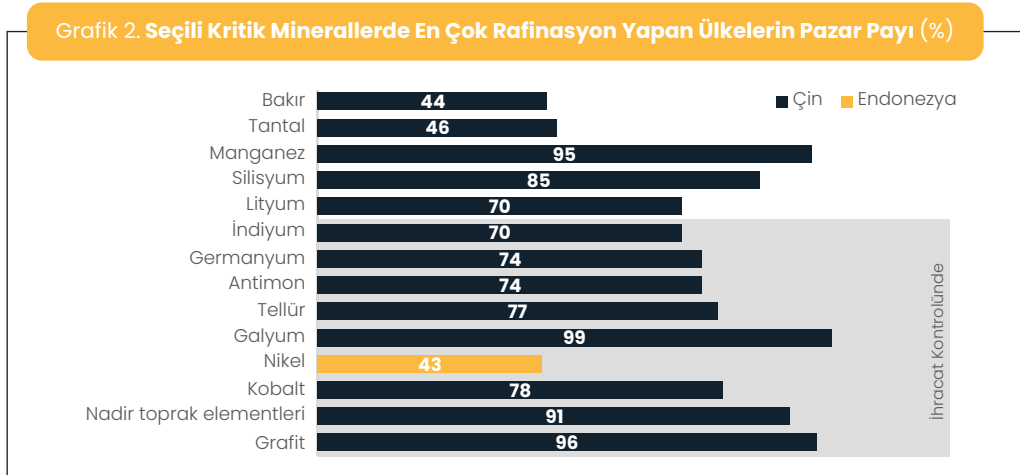
Kaynak: Investing.com
Son Gözlem Tarihi: 31.12.2025.

Nisan ve Mayıs aylarında gözlenen sert fiyat düşüşünde, İran-İsrail gerilimi ve OPEC+'ın arz artışı yönünde karar alması belirleyici olmuştur. Arz yönlü bu gelişmeler, zayıf talep görünümü ile birleşerek petrol fiyatları üzerinde aşağı yönlü baskıyı artırmıştır. Yılın ikinci yarısında Brent petrol fiyatları 60-70 ABD doları bandında dalgalı ancak görece yatay bir seyir izlerken yılın son çeyreğinde düşüş eğilimi yeniden güçlenmiştir. Bu dönemde ABD'nin Venezuela kaynaklı petrol sevkiyatlarını kısıtlamaya yönelik adımları, Orta Doğu'daki yeni jeopolitik belirsizlikler ve Rusya- Ukrayna arasında olası barış anlaşmasına ilişkin belirsizlikler fiyatlar üzerinde etkili olurken OPEC+'ın üretim kesintilerini geri almaya yönelik adımları ve küresel talebe ilişkin zayıf beklentiler petrol fiyatları üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturmuştur.

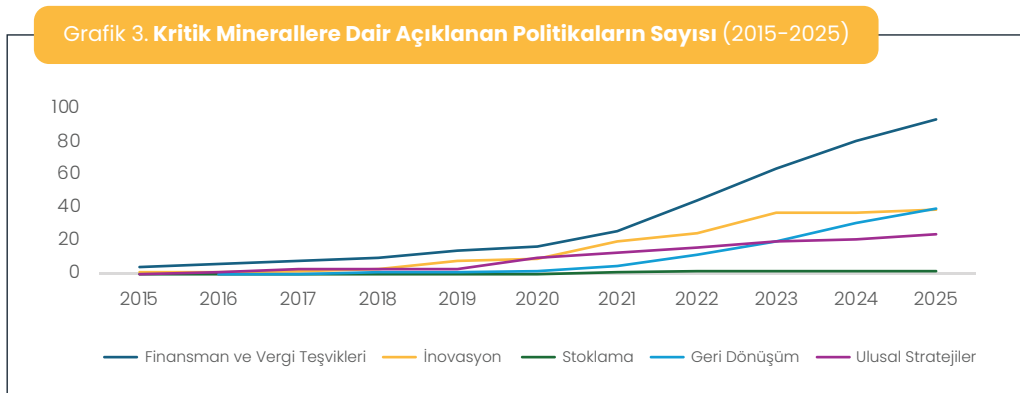
Bu gelişmelerin sonucunda Brent petrol fiyatları 60 ABD doları seviyesini test ederek son dört yılın en düşük seviyelerine gerilemiştir. Aynı dönemde ABD tipi ham petrol (WTI) fiyatları da benzer bir seyir izleyerek varil başına 55 ABD dolarının altına görmüştür.

Kritik Mineraller

Kritik mineraller; temiz enerji teknolojileri, elektrikli araçlar, yapay zekâ veri merkezleri ve ileri teknoloji ürünlerinde yüksek miktarda kullanılmaları nedeniyle 2025 yılı itibarıyla küresel enerji politikalarının merkezine yerleşmiştir. Bu gelişme doğrultusunda başta ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere birçok ülke özellikle nadir toprak elementlerini stratejik öncelikler listesine dâhil etmiştir. Nitekim 2025 yılında açıklanan kritik mineral politika sayısı 2015'e kıyasla yaklaşık 40 kat artış göstermiştir. Uygulanan politika araçları incelendiğinde ülkelerin en sık başvurduğu yöntemin finansman ve vergi teşvikleri olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım hem yerli üretim ve rafinasyon kapasitesinin geliştirilmesini hem de tedarik zinciri güvenliğinin artırılmasını hedefliyor (Grafik 2 ve 3).

Kaynak: IEA, World Energy Outlook 2025.

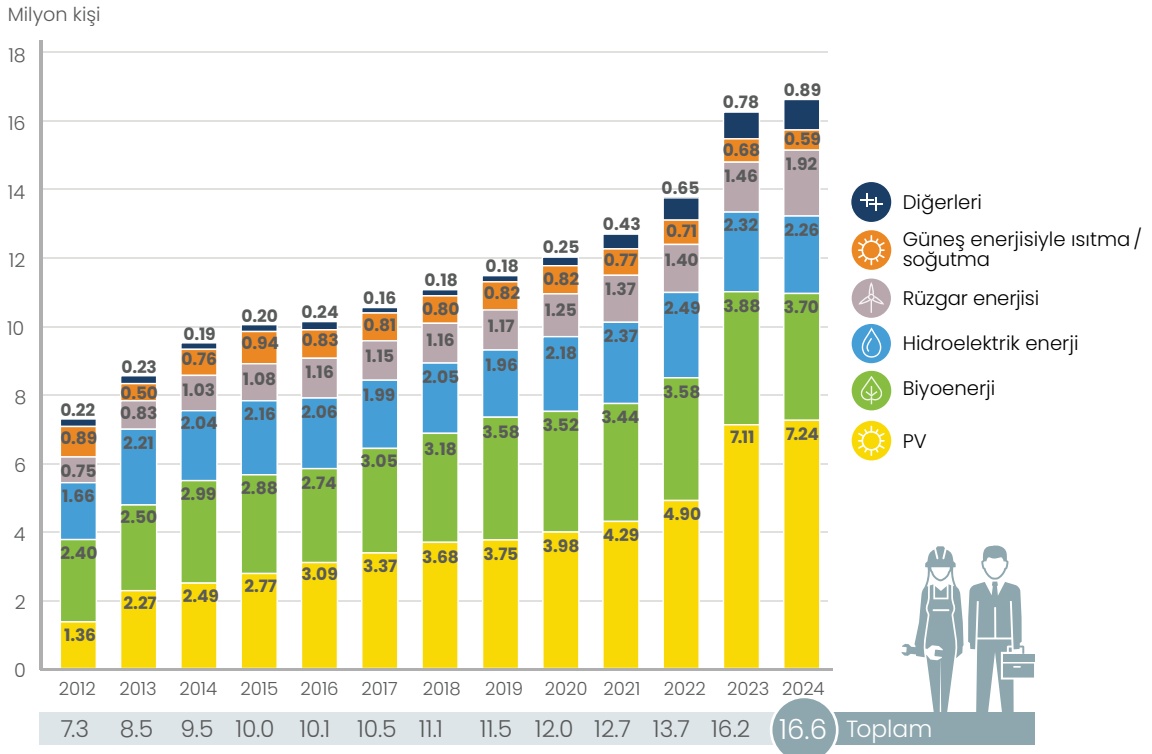
Kaynak: IEA, World Energy Outlook 2025.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) analizlerine göre enerjiyle ilişkili 20 kritik mineralin 19'unda Çin rafinasyon aşamasında baskın konumdadır, pazar payı yaklaşık %70 seviyesindedir. Bazı minerallerde bu yoğunlaşma çok daha belirgindir. Örneğin batarya kalitesinde grafit rafinasyonunda Çin, küresel pazarın yaklaşık %96'sını tek başına kontrol ediyor.

Yenilenebilir Enerji

Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) tarafından yayımlanan *Yenilenebilir Enerji ve İstihdam 2025 Raporu*'na göre yenilenebilir enerji sektöründe istihdam kesintisiz bir artış eğilimi sergiliyor. Toplam yenilenebilir enerji istihdamı, 2012 yılında 7,3 milyon kişi seviyesindeyken 2024 itibarıyla 16,6 milyon kişiye ulaşarak yaklaşık iki kattan fazla artış göstermiştir. Bu büyümenin temel itici gücünü güneş fotovoltaik sektörü oluşturuyor. Söz konusu alandaki istihdam, 2012'de 1,36 milyon kişiden 2024'te 7,24 milyon kişiye yükselirken biyoenerji sektörü ise yaklaşık 3,7 milyon kişi ile yenilenebilir enerji istihdamında güneş fotovoltaikten sonra ikinci sırada yer alıyor (Grafik 4).

Grafik 4. Yenilenebilir Enerji Teknolojilerine Göre İstihdam (milyon kişi)

Kaynak: IRENA, Renewable Energy and Jobs Annual Review 2025.

Elektrik Piyasası

Küresel ölçekte enerji sektörünü şekillendiren temel unsurlar arasında jeopolitik gelişmeler, piyasa değişimleri ve ekonomik belirsizlikler yer alıyor. Bu çerçevede Türkiye, stratejik önceliklerini netleştirerek enerji sektörünün içinden geçtiği çok boyutlu dönüşüm sürecine aktif biçimde dâhil olmuştur. 2025 yılı itibarıyla Türkiye'nin enerji politikalarının önceki yıllarda olduğu gibi enerji arz güvenliği ekseninde şekillenmeye devam ettiği görülüyor. Bu doğrultuda birincil enerji tüketiminde kullanılan kaynakların, tedarik yollarının ve tedarikçi ülkelerin çeşitlendirilmesi temel öncelikler arasında yer almıştır.

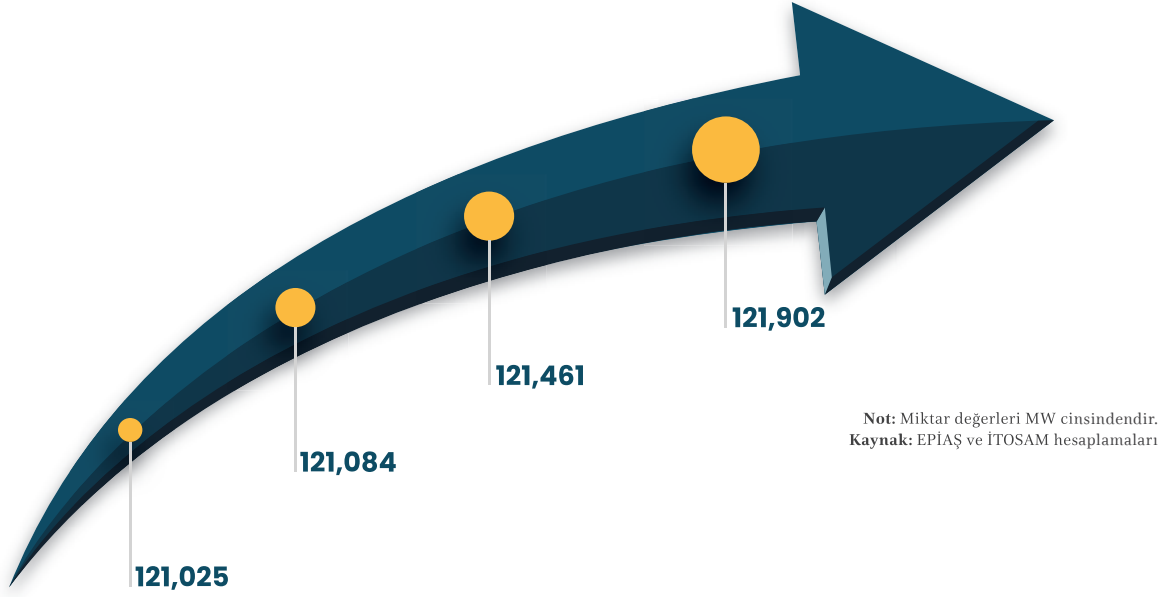
Yılın ilk aylarında *BOTAŞ* ile *Türkmengaz* arasında bir doğal gaz tedarik anlaşması imzalanmış ve Türkiye'ye 1,3 milyar metreküp doğal gaz tedarik edilmesi planlanmıştır. Söz konusu anlaşma, Türkiye'nin enerji kaynak çeşitliliğini artırma hedefini desteklemenin yanı sıra Hazar Denizi üzerinden Avrupa'ya gaz iletimini mümkün kılacak boru hattı projeleri açısından da önem taşıırken Türkiye'nin bölgesel bir enerji merkezi olma hedefini de güçlendiriyor.

Öte yandan Eylül ayında ABD ile Türkiye arasında 20 yıllık bir LNG tedarik sözleşmesi imzalanmıştır. İki ülkenin yaklaşık 100 milyar ABD doları tutarındaki ticaret hacmi hedefine katkı sağlaması beklenen bu anlaşma kapsamında 2026-2045 döneminde yıllık ortalama 4 milyar metreküp olmak üzere toplam yaklaşık 70 milyar metreküp LNG tedarik edilmesi öngörülüyor. Bu gelişme, Türkiye'nin Rusya kaynaklı doğal gaza olan bağımlılığını azaltma yönündeki beklentilerini güçlendirmiştir. Söz konusu anlaşmaya ek olarak iki ülke arasında sivil nükleer iş birliğine yönelik bir mutabakat zaptı da imzalanmıştır.

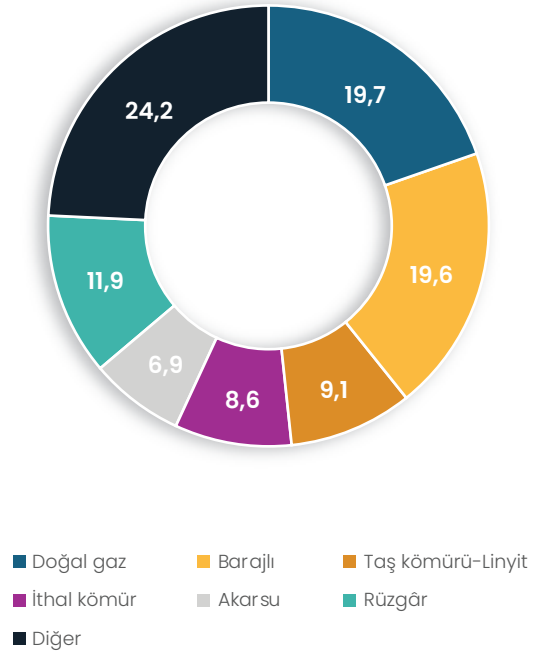
Yurt içindeki enerji yatırımları da yıl boyunca devam etmiştir. Sakarya Gaz Sahasının geliştirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında Nisan ayında birinci faz tamamlanmış ve günlük doğal gaz üretimi 9,5 milyon metreküp seviyesine ulaşmıştır. Karadeniz'de sürdürülen arama faaliyetleri sonucunda Mayıs ayında Göktepe-3 Sahası'nda keşfedilen 75 milyar metreküp rezerv dâhil olmak üzere 2025 yılı içerisinde toplam 92,4 milyar metreküplük yeni doğal gaz rezervi tespit edilmiştir.

Küresel enerji politikalarının kritik mineraller ekseninde şekillendiği bir dönemde Türkiye bu alanda stratejik adımlar atmıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Eskişehir Beylikova'da 694 milyon tonluk nadir toprak elementleri rezervi keşfedildiğini açıklamış; bu kaynağa yönelik endüstriyel tesisin temelini 2026 yılında atılacağını ve tesisin iki yıl içerisinde faaliyete geçeceğini ifade etmiştir. Ayrıca kurulacak tesisin devlet eliyle işletileceği belirtilmiştir.

Elektrik üretim kapasitesi, Türkiye'nin enerji arz güvenliğini sağlamada kilit bir rol üstleniyor. Bu çerçevede Aralık 2024'te 115.382 MW seviyesinde bulunan Türkiye'nin toplam elektrik kurulu gücü, Aralık 2025 itibarıyla bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %6 oranında artış göstererek 121.902 MW'a ulaşmıştır. Söz konusu dönemde Kasım 2025'e kıyasla ise net 0,441 MW ilave kurulu güç devreye alınmış olup toplam kapasitedeki artışın yılın son ayında da devam ettiği görülüyor. Kurulu güçteki ek kapasite yıllık bazda değerlendirildiğinde kurulu güç artışında en belirgin katkının 1.970 MW ile rüzgâr enerjisi santrallerinden ve 5.103 MW ile "diğer" kaynak grubundan sağlandığı gözlenmiştir (Grafik 5).

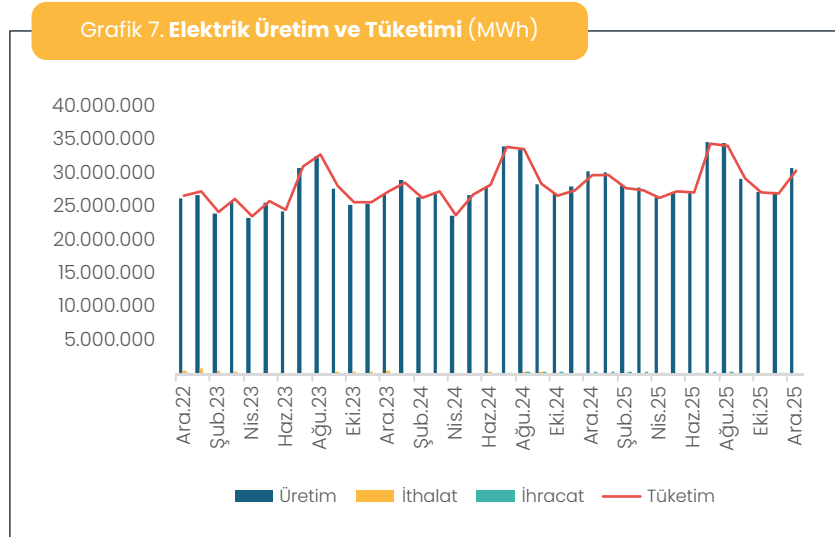
Grafik 5. **Toplam Kurulu Güç** (Eylül – Aralık 2025)

Elektrik üretim santrallerinin kurulu güçleri kaynak bazında incelendiğinde Aralık 2025 itibarıyla en yüksek payın %24,2 ile “diğer” kaynak grubuna ait olduğu görülüyor. Söz konusu grup toplam 29.559 MW kurulu güce karşılık geliyor. Bunu sırasıyla %19,7 (23.977 MW) ile doğal gaz santralleri ve %19,6 (23.863 MW) ile barajlı hidroelektrik santraller takip ediyor. Rüzgâr enerjisi santralleri %11,9 pay ve 14.546 MW kurulu güç ile öne çıkarken taş kömürü-linyit santralleri %9,1 (11.065 MW) ve ithal kömür santralleri %8,6 (10.462 MW) paya sahiptir. Akarsu tipi hidroelektrik santrallerin kurulu gücü ise 8.431 MW olup toplam kurulu güç içerisindeki payı %6,9 düzeyindedir. “Diğer” kaynaklar grubunun detaylarına bakıldığında ise bu kategorideki en yüksek payın 25.789 MW ile güneş enerjisine ait olduğu görülüyor. Güneş enerjisini sırasıyla 2.121 MW ile biyokütle, 1.758 MW ile jeotermal enerji, 405 MW ile asfaltit, 245 MW ile fuel-oil ve 222 MW ile kojenerasyon santralleri takip ediyor (Grafik 6).

Grafik 6. **Kaynak Bazında Kurulu Güç** (Aralık 2025, %)

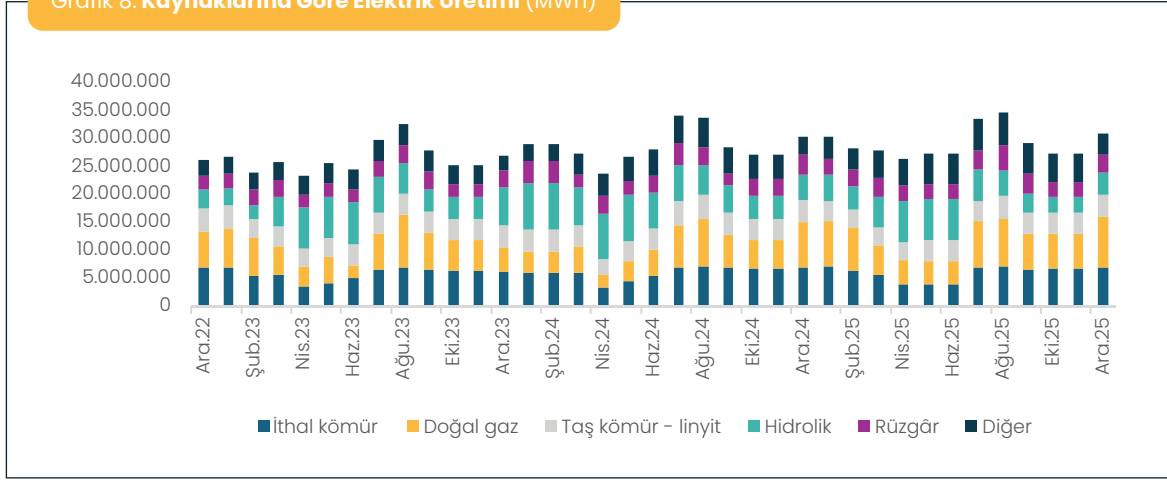
Kaynak: EPIAŞ

Elektrik üretimine gelindiğinde Aralık 2025'te brüt elektrik üretimi bir önceki aya kıyasla %13,1 oranında artış göstererek 30,99 TWh seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında ise elektrik üretiminin %1,6 oranında artış kaydettiği görülüyor. Söz konusu artışta kış aylarına bağlı olarak yükselen talebin etkili olduğu değerlendiriliyor. Aynı dönemde toplam elektrik tüketimi ise 30,68 TWh olarak gerçekleşmiş olup Kasım 2025'e kıyasla %12,8'lik artış yaşanmıştır. Yıllık bazda değerlendirildiğinde ise yaklaşık %2,3'lük bir artış kaydedilmiştir. Elektrik dış ticareti tarafında ise dikkat çekici bir görünüm öne çıkıyor. Aralık 2025'te elektrik ithalatı, bir önceki aya göre %73,7 oranında azalarak 17,5 GWh seviyesinde gerçekleşmiştir. Elektrik ihracatı ise aynı dönemde Kasım 2025'e kıyasla %28 oranında artarak 323,3 GWh seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllık bazda bakıldığında ihracatın, Aralık 2024 seviyelerinin altında kalmasına rağmen Türkiye'nin yıl genelinde net ihracatçı konumunu sürdürdüğü görülüyor (Grafik 7).

Aralık 2025'teki elektrik üretimi incelendiğinde doğal gaz santralleri 8.926.121 MWh ile ilk sırada yer alırken toplam üretimin %28,81'ini oluşturuyor. Doğal gazı sırasıyla 7.128.767 MWh (%23,01) üretimle ithal kömür, 4.096.951 MWh (%13,22) ile taş kömür ve linyit santralleri takip ediyor. Fosil yakıt kaynaklı elektrik üretiminin toplam elektrik üretimi içerisindeki payı %65'in üzerindedir. Yenilenebilir enerji kaynakları açısından bakıldığında hidrolik santraller 3.973.631 MWh üretimle toplam üretimin %12,82'sini oluştururken rüzgâr enerjisi 3.104.924 MWh ile %10,02 pay almıştır. Toplam üretime %12,12 oranında katkı sağlayan "diğer" kaynakların alt kırılımları incelendiğinde ise bu grubun ağırlıklı olarak yenilenebilir ve yerli kaynaklardan oluştuğu görülüyor. Söz konusu dönemde güneş enerjisi 1.691.977 MWh (%5,46) ile grup içerisinde en yüksek paya sahip olurken jeotermal enerji 997.986 MWh (%3,22), biyokütle 746.923 MWh (%2,41) üretim gerçekleştirmiştir. Ayrıca sınırlı düzeyde olmakla birlikte asfaltit (193.971 MWh, %0,63), kojenerasyon (68.404 MWh, %0,22) ve fuel-oil (56.690 MWh, %0,18) kaynaklı üretimler de elektrik arzına katkı sağlamıştır (Grafik 8).

Grafik 8. Kaynaklarına Göre Elektrik Üretimi (MWh)

Kaynak: EPIAŞ ve İTOSAM

Elektrik üretiminin kuruluş türlerine göre dağılımı incelendiğinde Aralık 2025 döneminde toplam üretime en yüksek katkının serbest üretim santralleri tarafından sağlandığı görülüyor. Bu kapsamda serbest üretim santralleri 24.864.069 MWh elektrik üretimi gerçekleştirerek toplam üretimin %80,24'ünü oluşturmuştur. Aynı dönemde lisanssız üretim santralleri, ağırlıklı olarak güneş enerjisine dayalı üretimleriyle %4,43 oranında pay alarak elektrik arzına sınırlı bir katkı sunmuştur. EÜAŞ'a ait santraller ise 4.300.679 MWh seviyesindeki üretimleriyle toplam elektrik üretiminin %13,88'ini karşılamıştır (Tablo 1).

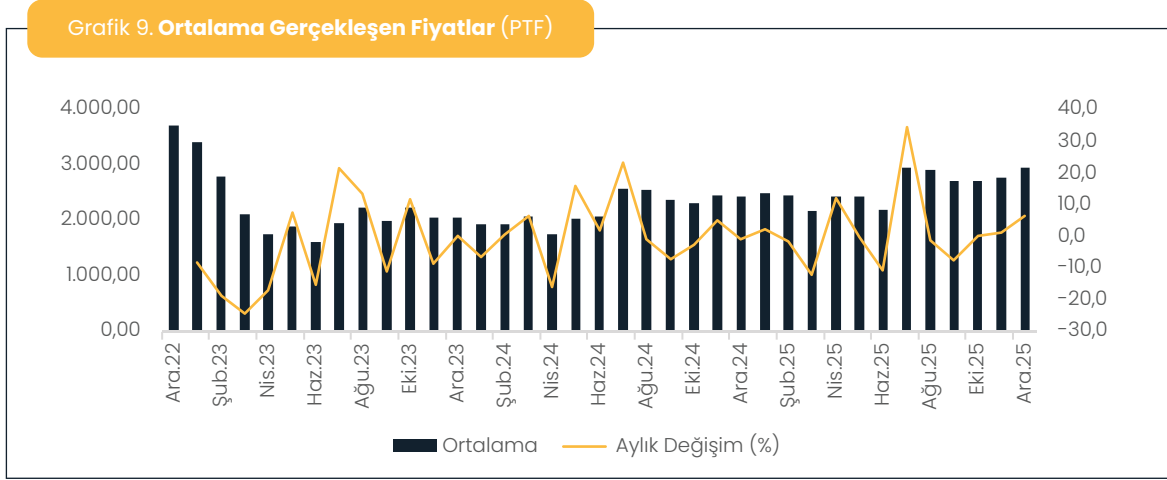
Tablo 1. Elektrik Üretim Kuruluşuna Göre Dağılım (Aralık 2025, MWh)

Kuruluş Adı	Üretim Miktarı
Serbest Üretim Santralleri	24.864.069
EÜAŞ Santralleri	4.300.679
Lisansız Santraller	1.372.219
Yap İşlet Devret Santralleri	242
İşletme Hakkı Devredilen	449.136

Kaynak: EPIAŞ

2025 yılı Aralık ayına ilişkin Piyasa Takas Fiyatı (PTF) verileri incelendiğinde aylık ortalama PTF'nin 2.973,04 TL/MWh seviyesinde gerçekleştiği görülüyor. Bu değer, bir önceki aya göre %6,8 oranında artışa işaret etmekte olup yılın son ayında fiyatların yukarı yönlü seyrini sürdürdüğünü gösteriyor. İlgili ayda haftalık ortalama PTF değerlerinde belirgin dalgalanmalar gözlenmiştir (Grafik 9). Ayın ilk haftasında (1-7 Aralık) ortalama PTF 3.015,57 TL/MWh seviyesinde gerçekleşerek önceki haftaya göre %3,27 artış göstermiştir. İkinci haftada fiyatlar sınırlı bir gerileme sergilemiş ve ortalama PTF 2.903,00 TL/MWh ile %0,44 oranında düşüş kaydetmiştir. Üçüncü haftada ise ortalama PTF 2.962,97 TL/MWh seviyesine yükselmiş ve bir önceki haftaya göre %14,36'lık artış gerçekleşmiştir. Ayın son haftasında (22-28 Aralık) fiyatlar artış eğilimini sürdürerek 3.021,27 TL/MWh seviyesine ulaşmıştır. Aralık 2025 döneminde maksimum PTF 3.400 TL/MWh olarak kaydedilirken minimum PTF 1.263,63 TL/MWh seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllık karşılaştırma yapıldığında Aralık 2024'te

2.446,22 TL/MWh olan ortalama PTF'nin, Aralık 2025'te yaklaşık %21,5 oranında arttığı görülüyor. Bu artış, elektrik piyasasında maliyet baskılarının ve fiyat seviyelerinin bir önceki yıla kıyasla belirgin şekilde yükseldiğini gösteriyor (Tablo 2).

Kaynak: EPIAŞ ve İTOSAM

Tablo 2. Elektrik Piyasası (Aralık 2025)

Göstergeler	Aralık 2025	Değişim (% bir önceki aya göre)
1. hafta (1-7 Aralık) Ort. PTF	3.015,57	3,27
2. hafta (8-14 Aralık) Ort. PTF	2.903,00	-0,44
3. hafta (15-21 Aralık) Ort. PTF	2.962,97	14,36
4. hafta (22-28 Aralık) Ort. PTF	3.021,27	13,82
Maksimum PTF	3.400,00	0
Minimum PTF	1.263,63	3510,37

Kaynak: EPIAŞ

Doğal Gaz Piyasası

Enerji ticareti tarafında ise en önemli kalem doğal gaz ticareti üzerinden ilerliyor. EPDK tarafından hazırlanan ve Ocak - Kasım 2025 dönemini kapsayan *Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu*'na göre doğal gaz ithalatında ve ihracatında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla sırasıyla %12,2'lik ve %23,43'lük artış gerçekleşmiştir. Böylece doğal gaz ithalatı 50,3 milyar metreküpe, ihracatı ise 2.043,91 milyon metreküpe ulaşmıştır. Doğal gaz tüketimi ise %13,66 oranında artarak 52,3 milyar metreküp olmuştur. Kasım 2025 için doğal gazın sektörel kullanımı incelendiğinde %30,19 ile çevrim sektörünün öne çıktığını bunu %28,28 kullanım oranı ile konutun ve %27,72 ile sanayi sektörünün izlediği görülüyor. İlgili dönemde doğal gaz ithalatınının %24,36'lık kısmı ABD ile gerçekleştirilirken bu ülkeyi sırasıyla %23,92 ile Rusya Federasyonu ve %20,57 ile Azerbaycan izlemiştir. Doğal gaz ihracatında öne çıkan ülkeler ise Bulgaristan (%57,59) ve Suriye (%42,36) olmuştur (Tablo 3).

Tablo 3. Doğal Gaz Piyasası Genel Görünüm

Göstergeler	Ocak - Kasım 2024	Ocak - Kasım 2025	Değişim (%)
Üretim	2.022,534	2.830,271	39,94
İthalat	44.824,96	50.300,92	12,21
İhracat	1.655,97	2.043,91	23,43
Tüketim	45.984,68	52.266,80	13,66

Not: Değerler milyon metreküp cinsindedir.
Kaynak: EPDK

Petrol Piyasası

Ocak- Kasım 2025 döneminde 29 milyon 14 bin 681 ton ham petrol ithal edilmiştir. Aynı dönemde toplam petrol ithalatı (ham petrol ve petrol ürünleri) ise 45 milyon 797 bin 366 olmuştur. En fazla ithalatın gerçekleştiği ülke, geçen sene ile aynı kalarak Rusya Federasyonu olmuştur. Bu ülkeyi %9,17 ile Irak ve %7,29 ile Kazakistan izlemiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Petrol İthalatının Kaynak Ülkelere Göre Dağılımı (Ocak- Kasım 2025)

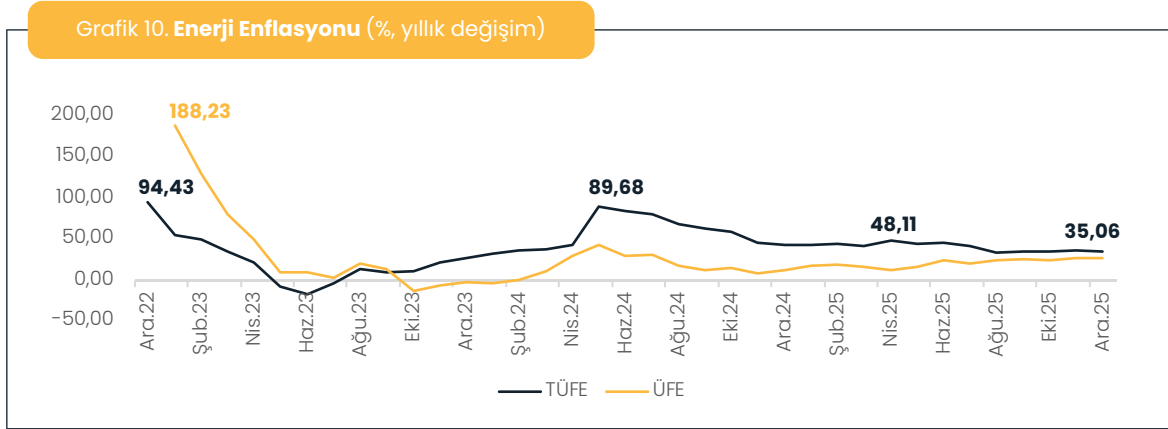
Ülke	Miktar (ton)	Pay (%)
Rusya Federasyonu	28.027.286,96	61,20
Irak	4.199.339,70	9,17
Kazakistan	3.340.751,96	7,29
Suudi Arabistan	2.467.293,84	5,39
Libya	1.440.845,88	3,15
Nijerya	1.439.385,80	3,14
İtalya	823.165,59	1,80
Guyana	820.868,26	1,79
Mısır	666.999,86	1,46
Hindistan	466.808,37	1,02
Hollanda	339.602,31	0,74
Yunanistan	322.807,12	0,70
A.B.D.	175.849,93	0,38
Toplam	45.797.366,01	100

Kaynak: EPDK

Enerji Enflasyonu

Enerji fiyatları, küresel ölçekte jeopolitik risklerin devam etmesine rağmen yılın son çeyreğinde uzun dönem ortalamalarının altında seyretmiş ve yılın sonuna doğru yatay bir görünüm sergilemiştir. Buna karşın yurt içinde enerji fiyatlarının küresel eğilimlerden ayrılarak yukarı yönlü seyrini sürdürdüğü gözleniyor. Yılın son ayı itibarıyla özel kapsamlı TÜFE göstergelerinde enerji grubu fiyat-

ları aylık bazda %0,08 oranında sınırlı bir gerileme kaydetmiş olmakla birlikte yıllık artış oranı %35,06 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu görünüm, kısa vadeli fiyat hareketlerinde kısmî bir dengeleme çabasını işaret etse de yıllık bazda enerji fiyatları tüketici enflasyonu üzerindeki yukarı yönlü baskısını koruyor. Öte yandan Yİ-ÜFE kapsamındaki enerji grubunda aylık bazda %0,5 oranında sınırlı bir düşüş yaşanırken yıllık artış oranı %27,06 olarak kaydedilmiştir (Grafik 10).

Kaynak: TÜİK

- **Enerji fiyatlarında sınırlı ve dalgalı seyir:** 2025 yılı boyunca Brent petrol fiyatlarında gözlenen aşağı yönlü eğilim ve yıllık ortalama fiyatın bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %14,4 oranında gerilemesi, küresel enerji fiyat baskılarının zayıfladığına işaret etmektedir. Küresel ekonomik büyümenin yavaşlaması, ABD ve Çin ekonomilerine ilişkin talep görünümündeki zayıflık ve OPEC+ ülkelerinin üretim politikalarındaki belirsizlikler, petrol ve doğal gaz fiyatlarının önümüzdeki dönemde de ılımlı ve dalgalı bir seyir izlemesine neden olabilir. Bununla birlikte Orta Doğu'daki jeopolitik gelişmeler ve arz yönlü beklenmedik kesintiler, kısa vadede fiyat oynaklığını artırabilecek risk unsurları olarak öne çıkmaktadır.
- **Kritik minerallerde arz güvenliği ve tedarik zinciri riskleri:** Enerji dönüşümünün hız kazanmasıyla birlikte kritik minerallere yönelik küresel talebin artması beklenmektedir. Raporda da ortaya konulduğu üzere enerjiyle ilişkili kritik minerallerin büyük bölümünde rafinasyon kapasitesinin belirli ülkelerde yoğunlaşması, arz güvenliği risklerini artırmaktadır. Önümüzdeki dönemde ihracat kısıtlamaları, yatırım eksiklikleri ve jeopolitik gerilimler nedeniyle kritik minerallerde arz yönlü sıkışıklıkların yaşanması olasıdır. Bu durum ülkelerin yerli üretim, rafinasyon kapasitesi ve tedarik zincirlerini çeşitlendirmeye yönelik politikalarını hızlandırmalarına yol açabilir. Türkiye açısından Beylikova'daki nadir toprak elementleri rezervine yönelik yatırımlar, bu alanda orta ve uzun vadede stratejik bir avantaj sağlayabilir.
- **Enerji enflasyonunda kademeli gerileme, ancak iç dinamiklere bağlı riskler:** Küresel emtia ve enerji fiyatlarındaki gerilemenin etkisiyle enerji enflasyonunda düşüş eğiliminin sürmesi beklenmektedir. Nitekim 2025 yılında ortalama enerji enflasyonu bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %29,4 oranında gerileme göstermiştir. Bununla birlikte yurt içi maliyet unsurları, döviz kuru gelişmeleri ve elektrik piyasasında gözlenen fiyat artışları, enerji enflasyonunun kısa vadede dalgalı bir seyir izlemesine neden olabilir. Bu görünüm, para politikasında temkinli duruşun korunmasına ve enerji fiyatlarının makroekonomik istikrar üzerindeki etkilerinin yakından izlenmesine işaret etmektedir.

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- Türkiye, enerji arz güvenliğini öncelikleyen politikalarıyla küresel enerji piyasasındaki dalgalanmalara karşı dayanıklılığını artırmaktadır.
- Enerji emtia fiyatlarındaki düşüş eğilimi (özellikle petrolde), enflasyon ile mücadeleye olumlu katkı sağlayabilir.
- Küresel enerji dönüşümünde kaynak çeşitliliği, yeşil hidrojen ve yenilenebilir enerji yatırımları önemini korumaktadır. Temiz enerjinin önemli bir girdisi olan kritik mineraller ülkelerin stratejik önceliği hâline gelmiştir.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- Jeopolitik riskler (İran hattındaki gerilim, Orta Doğu'daki karışıklıklar, ABD- Venezuela gerilimi, OPEC+ içerisindeki belirsizlikler) enerji fiyatlarında dalgalanmalara neden olabilir.
- Kritik mineraller alanındaki arz sıkışıklıkları, bu minerallerin rafinasyonu ve madenciliğinde başta Çin olmak üzere tedarik zincirinde baskın konumda olan ülkelerin getireceği ticaret kısıtlamaları ve bu alana yönelik yatırım eksikliği nedeniyle tedarik zincirlerinde kırılmalıklar oluşmaktadır.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- Veriler ve küresel enerji piyasalarında gözlenen güncel gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde 2025 yılının ikinci yarısında enerji piyasalarına ilişkin görünümün temkinli bir iyimserlik çerçevesinde şekillendiği görülmektedir.
- Jeopolitik riskler, küresel ekonomik büyümeye ilişkin belirsizlikler ve enerji dönüşümüne bağlı yapısal değişimler, önümüzdeki dönemde enerji piyasalarının seyrini belirleyen temel unsurlar olmaya devam edecektir.

İNŞAAT VE GAYRİMENKUL

Sektörün Genel Görünümü /25

Temel Veriler ve Göstergeler /26

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /42

Sektörün Genel Görünümü

	İnşaat Üretim Endeksi (Yıllık Değişim %)	İnşaat Maliyet Endeksi (Yıllık Değişim %)	İnşaat Güven Endeksi	Konut Fiyat Endeksi (Reel Yıllık Değişim %)	Konut Satışları (Yıllık Değişim %)
2025 Kasım	22,3	23,9	84,9	0,3	-7,8
2024 Kasım	11,4	35,9	87,8	-12,0	63,6

2025 yılı boyunca inşaat sektörü, güçlü dinamiklerini koruyarak ekonomik büyümeye katkısını sürdürmüştür. Artan kamu ve özel sektör yatırımları ile konut ve kentsel dönüşüm projeleri sektörü desteklemiş, ekonomik belirsizliklere rağmen üretim ve ciro göstergelerinde pozitif seyir yılın son çeyreğinde de devam etmiştir.

2025 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla inşaat sektörü, GSYH'nin yaklaşık %6'sını oluştururken 2,3 milyon kişiye istihdam sağlamakta ve toplam istihdamın %7'sini karşılamaktadır.

İnşaat sektörü, 2025 yılı üçüncü çeyreğinde %13,9 oranında büyüyerek genel ekonomik büyümenin üzerinde bir performans sergilemiş ve son 12 çeyrektir kesintisiz büyüme eğilimini sürdürmüştür.

Gayrimenkul sektörü, 2025 yılı boyunca daha dengeli ancak istikrarlı bir toparlanma eğilimi sergilemiş; üçüncü çeyrekte %4,2 oranında büyüyerek ekonomik faaliyete katkı sunmaya devam etmiştir. Aynı dönemde gayrimenkul faaliyetlerinin GSYH içindeki payı %9,4 olarak gerçekleşmiştir.

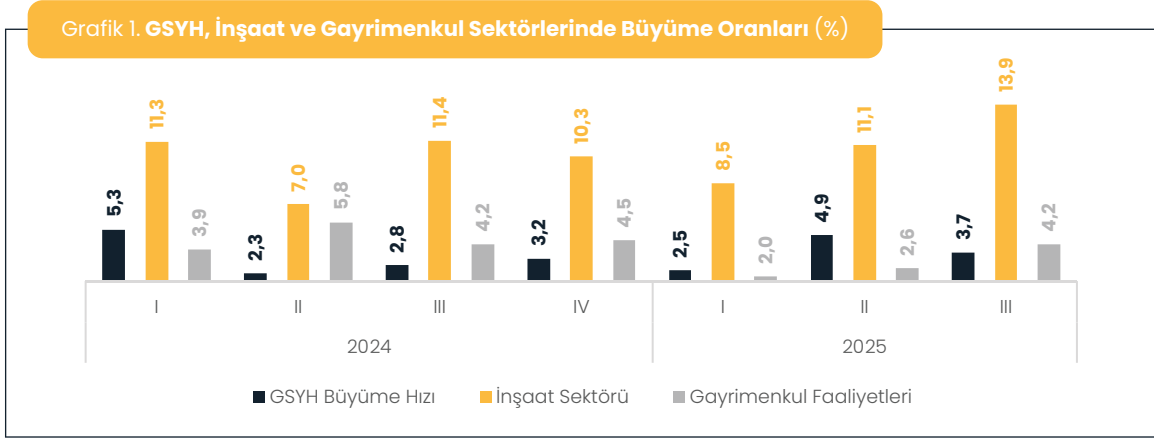
2025 yılının son çeyreğinde konut piyasasında talep tarafında belirgin bir canlanma gözlemlenmiştir. Aralık ayında Türkiye genelinde konut satışları yıllık bazda %19,8 artışla 254,8 bin adede ulaşmış; ipotekli satışlardaki %25,2'lik ve ilk el satışlardaki %26,2'lik artış yılın son döneminde konut talebinin güçlendiğine işaret etmiştir.

Temel Veriler ve Göstergeler

İnşaat ve Gayrimenkul Sektörlerinde Büyüme Oranları

Yılın ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %8,5 oranında büyüyen sektör, ikinci çeyrekte bu oranı %11,1'e yükseltmiş, üçüncü çeyrekte ise %13,9 oranında büyüme kaydetmiştir (Grafik 1). Çeyrekler itibarıyla güçlenen bu görünüm, inşaat sektörünün 2025 yılında ekonomik büyümenin önemli sürükleyicilerinden biri olmayı sürdürdüğüne işaret ediyor. Nitekim sektördeki büyüme eğilimi son 12 çeyrektir kesintisiz olarak devam ediyor. Buna ek olarak zincirlenmiş hacim endeksine göre gayrisafi sabit sermaye oluşumu içerisinde yer alan inşaat yatırımları, 2025 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %13,3 oranında artış göstermiştir.

Gayrimenkul sektörü ise 2025 yılında inşaat sektörüne kıyasla daha sınırlı ancak istikrarlı bir performans sergilemiştir. Yılın ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %2 oranında büyüyen sektör, ikinci çeyrekte %2,6 oranında büyüme kaydetmiş, üçüncü çeyrekte ise %4,2 oranında büyümüştür. Çeyrekler itibarıyla kademeli olarak güçlenen bu görünüm, 2025 yılı boyunca gayrimenkul faaliyetlerinde toparlanma eğiliminin ön plana çıktığına işaret ediyor.

Kaynak: TÜİK

2025 yılı üçüncü çeyrek verilerine göre inşaat sektörünün Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) içindeki payı %6 iken gayrimenkul faaliyetlerinin GSYH içindeki payı %9,4 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte inşaat sektörü mevsim etkisinden arındırılmış istihdam verilerine göre 2025 yılı üçüncü çeyreğinde sektör istihdamı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %5,9 oranında artış göstermiş ve istihdam edilen kişi sayısı yaklaşık 2,3 milyon seviyesine ulaşmıştır. Böylece inşaat sektörü, ilgili dönemde toplam istihdamın yaklaşık %7'sini oluşturmuştur.

İNŞAAT ÜRETİM ENDEKSİ

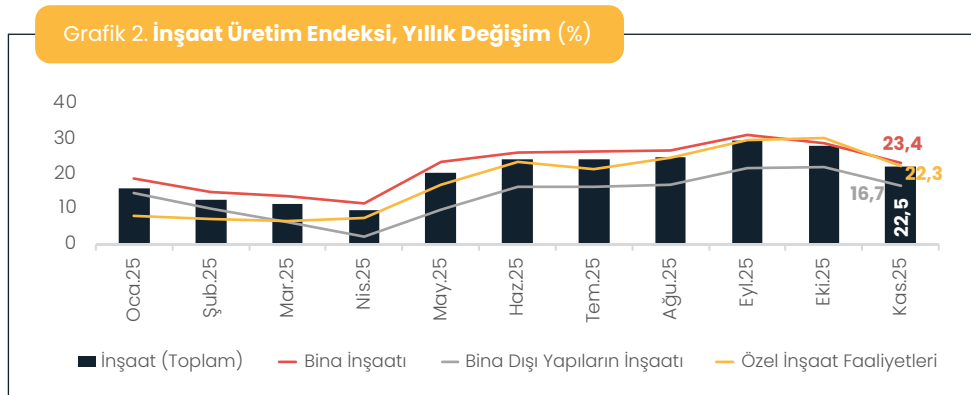
İNşaat üretim endeksi, inşaat sektöründeki gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla hesaplanan temel göstergelerden biridir. Bu gösterge, sektördeki büyüme veya daralma eğilimlerini ortaya koyarak ekonomik performansın izlenmesine katkı sağlıyor ve politika yapımcılar için önemli bir referans oluşturuyor.

İNşaat üretim endeksinde 2025 yılı Ocak–Nisan döneminde yıllık artış oranları %10–16 bandında seyretmiştir. Mayıs ayı itibarıyla endekste güçlü bir toparlanma gözlenmiş, yıllık büyüme Haziran ve Temmuz aylarında %24'ün üzerine çıkmıştır. Endekste bu olumlu görünüm yılın ilerleyen aylarında da sürmüş ve Eylül 2025'te yıllık artış %29,8 ile yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Son çeyreğe girilirken büyüme oranlarında sınırlı bir yavaşlama gözlenirse de Kasım 2025 itibarıyla inşaat üretim endeksi yıllık bazda %22,3 artış kaydederek sektörün güçlü seyrini koruduğunu ortaya koyuyor.

Alt kalemler incelendiğinde bina inşaatı endeksinin yıl genelinde toplam inşaat üretim endeksinin üzerinde bir performans sergilediği görülüyor. Özellikle Mayıs 2025 sonrasında bina inşaatındaki yıllık artışların hızlandığı, Eylül ayında ise %31,4 ile yüksek bir seviyeye ulaştığı izleniyor. Bu görünüm konut talebi, kentsel dönüşüm projeleri ve deprem sonrası yapı stokunun yenilenmesine yönelik faaliyetlerin bina inşaatı üzerindeki etkisinin sürdüğüne işaret ediyor.

Bina dışı yapıların inşaatı endeksi ise yılın ilk aylarında görece daha zayıf bir seyir izlemiş Nisan 2025'te yıllık artış %2,3 seviyesine kadar gerilemiştir. Ancak yaz aylarından itibaren ağırlıklı olarak altyapı ve kamu projelerinin etkisiyle bu kalemden toparlanma gözlenmiş; eylül ve ekim aylarında yıllık artış oranları %22'nin üzerine çıkmıştır. Kasım ayında ise yıllık artış oranı %16,7 seviyesine gerilemiştir.

Özel inşaat faaliyetleri endeksi, 2025 yılı boyunca görece dalgalı bir seyir izlemekle birlikte yılın ikinci yarısında belirgin bir toparlanma sergilemiştir. İlk çeyrekte %6–8 bandında seyreden yıllık artışlar, Mayıs ayı itibarıyla hız kazanmış ve Eylül-Ekim döneminde yaklaşık %30 seviyelerine ulaşmıştır. Kasım ayında artış oranının %22,5 seviyesine gerilemesine rağmen endeks tarihsel ortalamaların üzerindeki büyüme görünümünü korumuştur (Grafik 2).

Kaynak: TÜİK

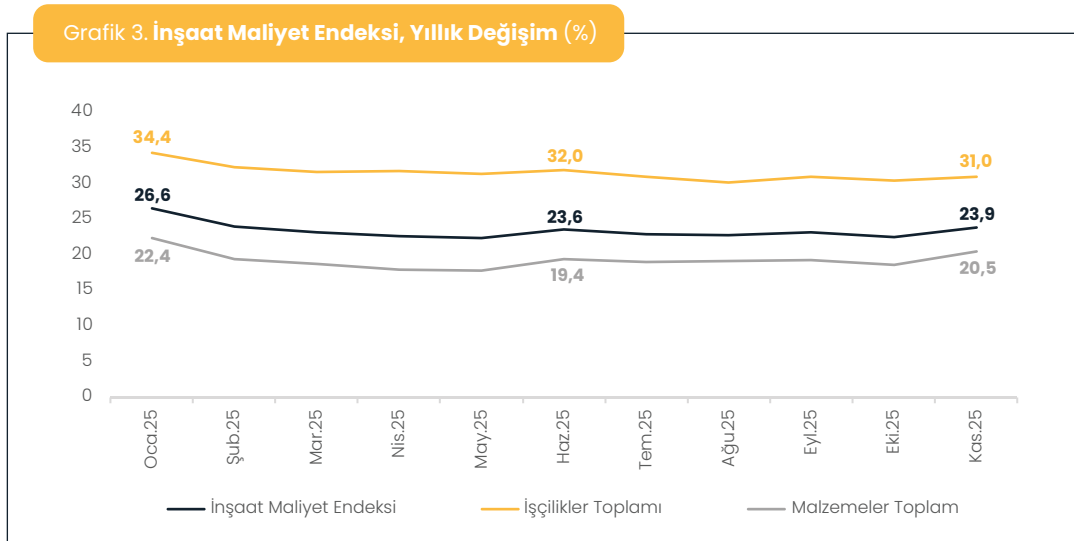
Sektörde gözlenen büyüme performansının önümüzdeki dönemde nasıl bir seyir izleyeceği, inşaat maliyet endeksindeki gelişmeler, finansman koşulları ve kamu yatırımlarının seyrine bağlı olarak şekillenecektir. Özellikle maliyet baskıları ile kredi koşullarındaki değişimlerin inşaat faaliyetlerinin hızını etkilemesi bekleniyor.

İnşaat Maliyet Endeksi

İnşaat maliyet endeksinde 2024 yılında gözlenen yüksek artış eğiliminin ardından 2025 yılı boyunca artış hızının görece sınırlı kaldığı görülüyor. Ocak 2025'te yıllık bazda %26,6 düzeyinde olan artış oranı, yaz aylarında gerileme eğilimi göstermiş ve Kasım 2025 itibarıyla %23,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde 2025 yılı boyunca inşaat maliyet endeksinin yıllık artış oranlarının %22-24 bandında dalgalandığı görülüyor.

Bu genel görünüme karşın işçilik maliyetlerinin yüksek artış eğiliminin sürdüğü dikkat çekiyor. İşçilik endeksi, Ocak 2025'te %34,4 ile yüksek bir artış ile başlamış, yılın ilerleyen aylarında kademeli bir gerileme sergileyerek Kasım ayı itibarıyla %31,0 seviyesine gerilemiştir. Bu durum, işçilik maliyetlerinin yıllık bazda inşaat maliyetleri üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaya devam ettiğine işaret ediyor.

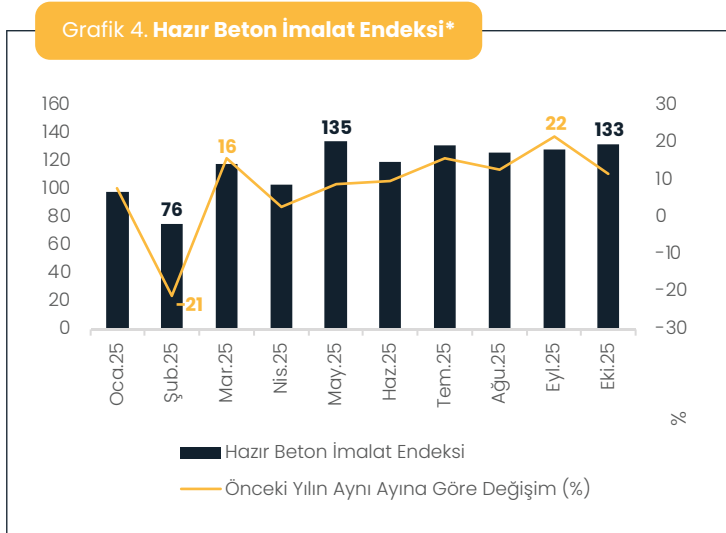
Malzeme endeksi ise yılın ilk aylarında daha sınırlı bir artış eğilimi sergilemiştir. Ocak 2025'te %22,4 olan yıllık artış oranı, Mayıs ayında %17,8 ile yılın en düşük seviyesine gerilemiştir. Yıllık artış oranı, Kasım 2025'te ise %20,5'e yükselmiştir (Grafik 3).

Kaynak: TÜİK

Hazır Beton İmalat Endeksi

Hazır beton imalat endeksi, 2025 yılının ilk çeyreğinde yaşadığı düşüşün ardından belirgin bir toparlanma sürecine girmiştir. Mayıs 2025'te 135 ile yılın en yüksek seviyesine ulaşan hazır beton imalat endeksi, Haziran ve Temmuz aylarında 120-132 bandında seyretmiş ve böylece yaz aylarında da sektördeki canlılığın sürdüğüne işaret etmiştir. Eylül 2025'te yıllık artış oranının %22'ye yükselmesi, yılın ikinci yarısında inşaat faaliyetlerinde ivmenin güçlendiğini gösteriyor. Ekim 2025 itibarıyla endeks 133 seviyesinde gerçekleşirken aylık artış oranı %3 ve yıllık artış oranı %12,4 olarak kaydedilmiştir. Hazır beton imalat endeksi Ocak-Ekim 2025 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla ortalama %9,2 artış göstermiştir. Özellikle şubat ayında yaşanan sert düşüşün ardından kısa sürede yüksek seviyelere ulaşılması, sektörde talep koşullarının kırılğan olmasına karşın hızlı toparlanma eğilimi sergilediğini ortaya koyuyor (Grafik 4).

Kaynak: Türkiye Hazır Beton Birliği
*Takvim Etkisinden Arındırılmıştır.

100'ÜN ÜZERİNDE

Endeks değerinin **100'ün üzerinde olması**, önceki aya göre faaliyette ya da gelecek döneme ilişkin beklentilerde olumlu bir görünüme işaret etmektedir.

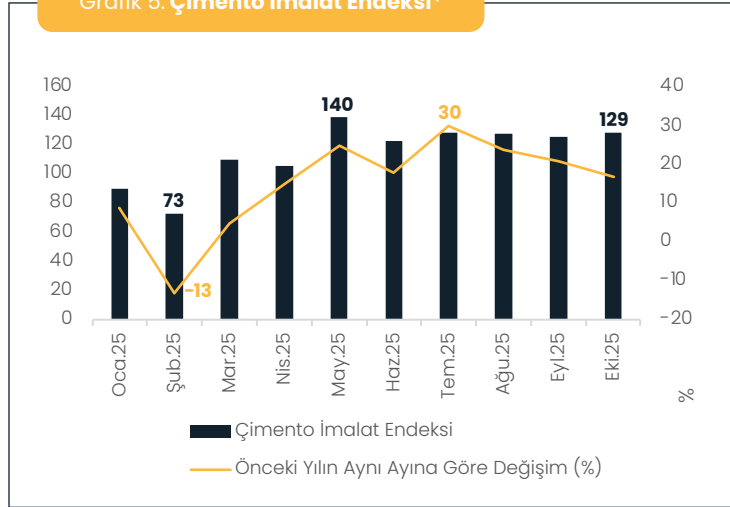
100'ÜN ALTINDA

100'ün altında olması ise, sektörde olumsuz bir görünüme işaret etmektedir.

Çimento İmalat Endeksi

Çimento imalat endeksi, 2025 yılı başında zayıf bir seyir izledikten sonra yılın ilerleyen aylarında toparlanma eğilimi sergilemiştir. Özellikle mayıs ayında 140 seviyesine ulaşan endeks, yılın en yüksek değerini alarak çimento üretiminde güçlü bir artışa işaret etmiştir. Haziran-Ekim döneminde endeksin 123-129 bandında seyretmesi, bu dönemde sektördeki görece yüksek üretim düzeyinin korunduğunu gösteriyor. Ekim 2025 itibarıyla endekste bir önceki aya göre %2,4; bir önceki yılın aynı ayına göre ise %17 oranında artış kaydedilmiştir. Ocak-Ekim döneminin tamamı dikkate alındığında endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre ortalama %15,7 artış göstermesi, 2025 yılında çimento üretiminde genel olarak olumlu bir görünüme işaret ediyor (Grafik 5).

Grafik 5. Çimento İmalat Endeksi*

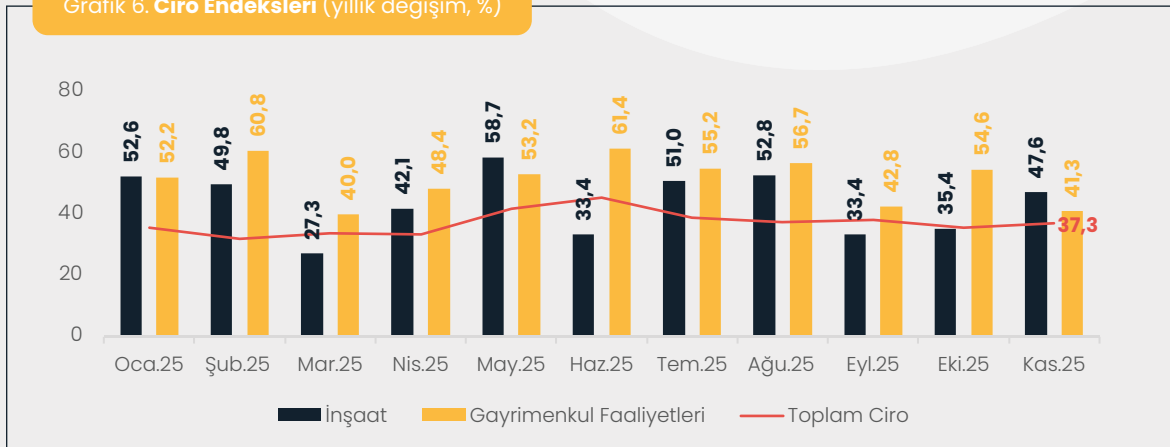
Kaynak: Türkiye Hazır Beton Birliği
*Takvim Etkisinden Arındırılmıştır.

İnşaat Ciro Endeksleri

Ciro endekslerinin yıllık değişim oranları incelendiğinde 2025 yılı boyunca toplam ciroda görece istikrarlı ancak dalgalı bir eğilimin izlendiği görülüyor. Toplam ciro endeksi yılın ilk aylarında %32-34 bandında seyretmiş, Mayıs ve Haziran aylarında belirgin bir ivme kazanarak sırasıyla %41,9 ve %45,6 seviyelerine yükselmiştir. Yaz aylarından itibaren artış hızında sınırlı bir yavaşlama gözlenmiş; Kasım 2025 itibarıyla toplam ciro endeksinin yıllık artış oranı %37,3 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 6).

Grafik 6. Ciro Endeksleri (yıllık değişim, %)

Kaynak: TÜİK

Gayrimenkul faaliyetleri ciro endeksi, 2025 yılı boyunca yüksek artış oranlarını korumuştur. Artış hızında dönemsel dalgalanmalar gözlenmekle birlikte Kasım 2025 itibarıyla endeks yıllık bazda %41,3 oranında artış kaydetmiştir. Bu durum, gayrimenkul sektöründe yaşanan gelişmelerin toplam ciro performansını destekleyen unsurlardan biri olduğunu gösteriyor.

İnşaat ciro endeksinde 2025 yılı boyunca dalgalı bir seyir izlenmiştir. Ocak ve Şubat aylarında yıllık artış oranı yaklaşık olarak %50 seviyesinde gerçekleşirken Mart 2025'te %27,3'e kadar gerileyerek yıl içindeki en düşük artış oranı kaydedilmiştir. İzleyen aylarda endekste yeniden toparlanma gözlenmiş ve Kasım 2025 itibarıyla yıllık artış oranı %47,6 seviyesine ulaşmıştır.

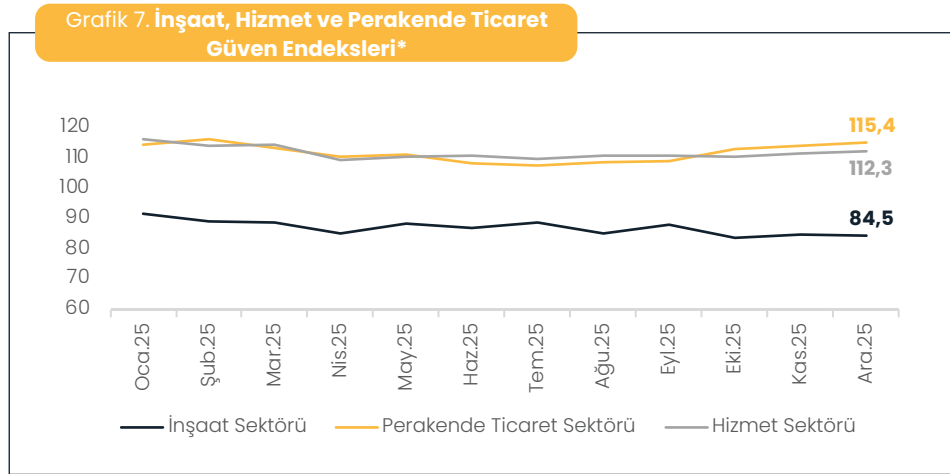
CİRO ENDEKSLERİ

İş yerleri tarafından fatura edilen mal ve hizmet satışlarını yansıtarak ekonomik faaliyetlerin kısa dönemli seyrinin izlenmesine imkân tanımaktadır.

Sektör Güveni

İnşaat sektörü güven endeksi, sektördeki mevcut durumu, beklentileri ve geleceğe yönelik eğilimleri yansıttığı için inşaat sektörü açısından kritik bir gösterge niteliği taşıyor. Türkiye'de inşaat güven endeksi, uzun süredir diğer sektörlerle kıyasla daha düşük seviyelerde seyrederken eşik değer olarak kabul edilen 100'ün altında kalıyor. Bu durum 2025 yılında da devam etmiştir.

Endeks yıla 91,7 seviyesiyle görece güçlü bir başlangıç yapmış olsa da yılın ilerleyen dönemlerinde zayıflamış ve özellikle son çeyrekte düşük seviyelerde seyretmiştir. Ekim ayında 83,7 seviyesine kadar gerileyen endeks, kasım ve aralık aylarında sınırlı bir toparlanma gösterirken yılı 84,5 seviyesinde tamamlamıştır. Bu seviye, 2025 yılı ortalaması olan 87,2'nin altında kalmıştır. Bu görünüm 2025 yılı genelinde inşaat sektöründe güvenin diğer sektörlerle kıyasla zayıf bir seyir izlediğine işaret ediyor.

Kaynak: TÜİK

*Mevsimsel etkiden arındırılmıştır.

İnşaat sektörü güven endeksi kapsamında yayımlanan “İnşaat Sektöründe Faaliyetleri Kısıtlayan Temel Faktörler” göstergesi, sektörün karşılaştığı başlıca sorunları yansıtmaları ve bu sorunların zaman içerisindeki seyrinin izlenmesi açısından önemli bir endeks niteliği taşıyor. 2025 yılı Aralık verileri incelendiğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla inşaat sektöründe faaliyetleri kısıtlayan unsurların genel olarak azaldığı görülüyor. Buna paralel olarak talep yetersizliği (%17,6’dan %13,0’a), hava şartları (%6,4’ten %2,3’e), iş gücü eksikliği (%7,8’den %3,5’e) ile malzeme ve/veya ekipman eksikliği (%4,0’tan %2,0’a) başlıklarında belirgin düşüşler kaydedilmiştir. Öte yandan sektör açısından önemini koruyan finansman sorunları, 2025 yılında %29,1 ile hâlâ öne çıkan kısıtlayıcı faktörler arasında yer almakla birlikte bir önceki yıla göre sınırlı bir gerileme göstermiştir. Bu görünüm, 2025 yılı itibarıyla inşaat sektöründe faaliyet koşullarının genel anlamda iyileşme eğilimi sergilediğini ancak finansmana erişim kaynaklı sorunların sektör açısından önemini koruduğunu ortaya koyuyor (Tablo 1).

Tablo 1. İnşaat Sektöründe Faaliyetleri Kısıtlayan Temel Faktörler (%)

	Aralık 2025	Aralık 2024
Kısıtlayan faktör yoktur	63,5	57,7
Talep yetersizliği	13,0	17,6
Hava şartları	2,3	6,4
İş gücü eksikliği	3,5	7,8
Malzeme ve/veya ekipman eksikliği	2,0	4,0
Finansman sorunları	29,1	31,0
Diğer faktörler	1,4	1,1

Kaynak: TÜİK

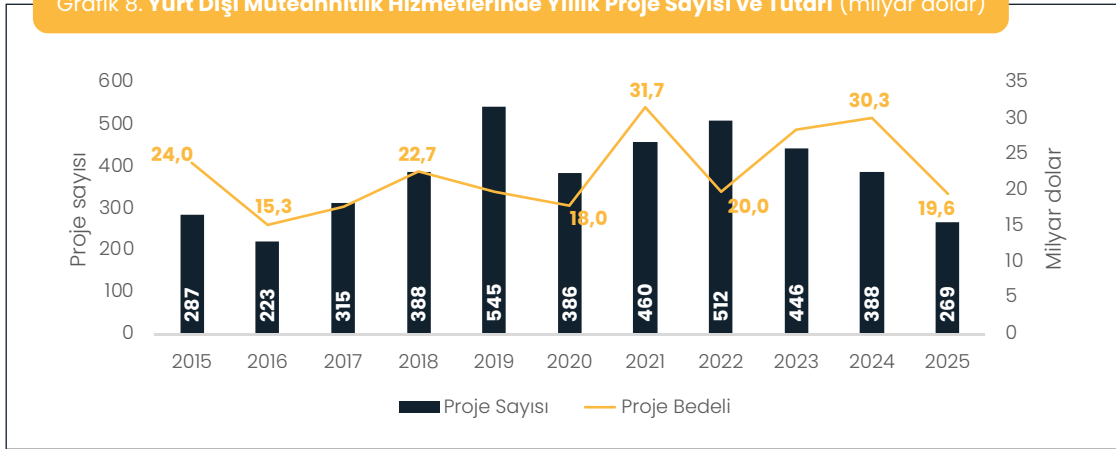
Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri

İnşaat ve gayrimenkul sektörünün değerlendirilmesinde iç piyasa koşullarının yanı sıra sektörün yurt dışı faaliyetleri de tamamlayıcı bir çerçeve sunuyor. Bu kapsamda Türk müteahhitlik sektörünün uluslararası pazarlardaki performansı; inşaat sektörünün dış gelişmelere karşı dayanıklılığını ve uyum kabiliyetini ortaya koyması açısından önemli bir gösterge niteliği taşıyor. Uluslararası pazarlarda sergilenen performans, sektörün finansal yapısı, teknik kapasitesi, istihdam dinamikleri ve yatırım eğilimleri üzerinde etkili olurken sektörün genel görünümünün değerlendirilmesine de katkı sağlıyor.

Türkiye uzun yıllardır yıllık uluslararası müteahhitlik gelirlerinden en yüksek payı alan ülkeler arasında yer alıyor. Bu çerçevede 1972 yılından günümüze kadar Türk müteahhitleri tarafından 137 ülkede toplam 557,2 milyar dolar tutarında 12.816 proje üstlenilmiştir. 2025 yılı itibarıyla Türkiye, dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 45 Türk firmasıyla Çin’in ardından ikinci sırada yer alıyor.¹ Bu güçlü küresel konum, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörünün sağladığı net döviz girdisi ve hizmet ihracatı yoluyla ülke ekonomisine sunduğu katkıların önemini ortaya koyuyor. Söz konusu katkı, ödemeler dengesi içerisinde yalnızca inşaat faaliyetleriyle sınırlı kalmazken lojistik, işçi gelirleri ve mal ihracatı kanalları üzerinden de etkili oluyor.

¹ T.C. Ticaret Bakanlığı, Ekonomik Görünüm Raporu, Aralık 2025.

Grafik 8. Yurt Dışı Mühendislik Hizmetlerinde Yıllık Proje Sayısı ve Tutarı (milyar dolar)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Yapı İzin İstatistikleri

Yapı ruhsatı verileri, geleceğe yönelik konut ve ticarî yapı arzına ilişkin beklentileri yansıtırken yapı kullanma izinleri; tamamlanmış ve kullanıma hazır yapı stokunun mevcut durumunu gösterir. Bu göstergeler, inşaat ve gayrimenkul sektöründe arz tarafındaki gelişmelerin izlenmesine olanak sağlar.

2025 yılı yapı ruhsatı verileri incelendiğinde yılın ilk çeyreğinde gözlenen zayıf seyrin ardından ikinci ve üçüncü çeyreklerde belirgin bir toparlanma yaşandığı görülüyor (Grafik 9). 2025 yılı üçüncü çeyreğinde yapı ruhsatı verilen bina sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre %22,3 artarak 41,9 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde daire sayısında %54,0 ve yüz ölçümünde ise %42,6 oranında artış kaydedilmiştir. Ayrıca bu dönemde yapı ruhsatı verilen toplam yüz ölçümün %78,0'ı belediyeler, %22,0'ı ise diğer yetkili idareler tarafından verilmiştir.

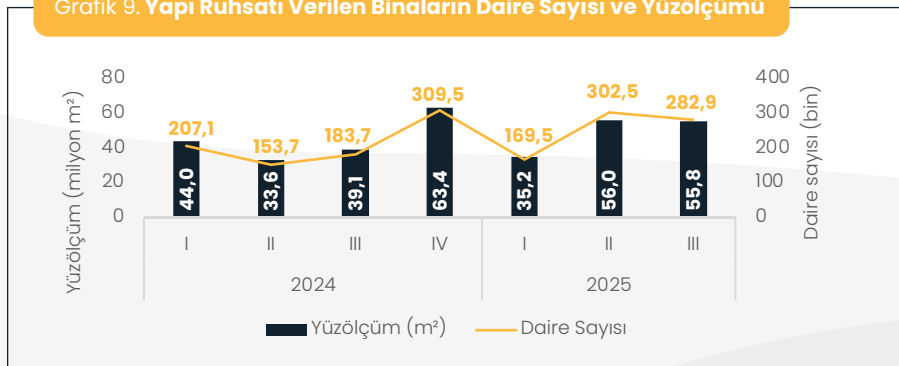
YAPI RUHSATI

İmar Kanunu'na göre bir yapının inşasına başlamadan önce alınması gereken resmi izin belgesidir ve inşaat izni olarak da ifade edilmektedir.

YAPI KULLANMA İZİN BELGESİ

İnşaat faaliyeti sonucunda tamamen veya kısmen biten yapılar için ise yapının kurallara uygun olarak inşa edildiğini ve kullanılmasında sakınca bulunmadığını belgeleyen yapı kullanma izin belgesi, diğer adıyla iskân alınmaktadır. (TÜİK)

Grafik 9. Yapı Ruhsatı Verilen Binaların Daire Sayısı ve Yüzölçümü

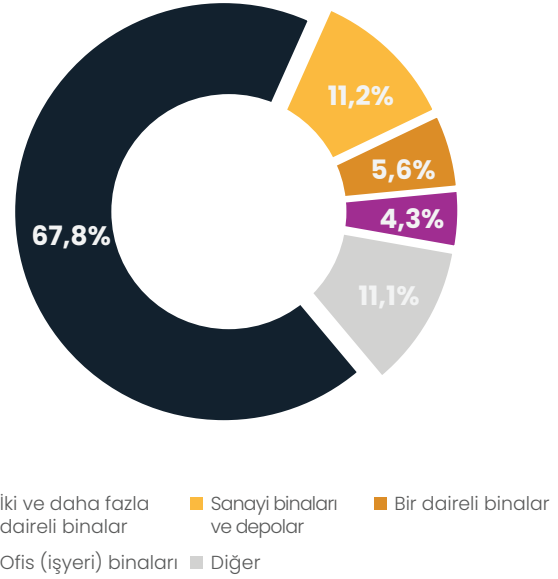

Kaynak: TÜİK

2025 yılı üçüncü çeyrek yapı ruhsatı istatistiklerine göre binaların toplam yüz ölçümünün %51,5'i konut alanı olarak ayrılırken %26,4'ü konut dışı diğer kullanım alanlarından, %22,0'ı ise ortak alanlardan oluşuyor. Bu dağılım, konutun yapılaşmadaki ağırlığını koruduğunu gösteriyor.

Binaların kullanım amaçlarına göre dağılımı incelendiğinde toplam yüz ölçümü içindeki payın %67,8'inin iki ve daha fazla daireli binalara ait olduğu görülüyor. Bunu %11,2 ile sanayi binaları ve depolar, %11,1 ile diğer yapı türleri izlerken bir daireli binaların payı %5,6; ofis (işyeri) binalarının payı ise %4,3 düzeyinde kalıyor. Bu görünüm, konut odaklı yapılaşmanın 2025 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla da devam ettiğini konut dışı yapı türlerinin ise toplam yapılaşma içinde görece sınırlı bir paya sahip olduğunu gösteriyor (Grafik 10).

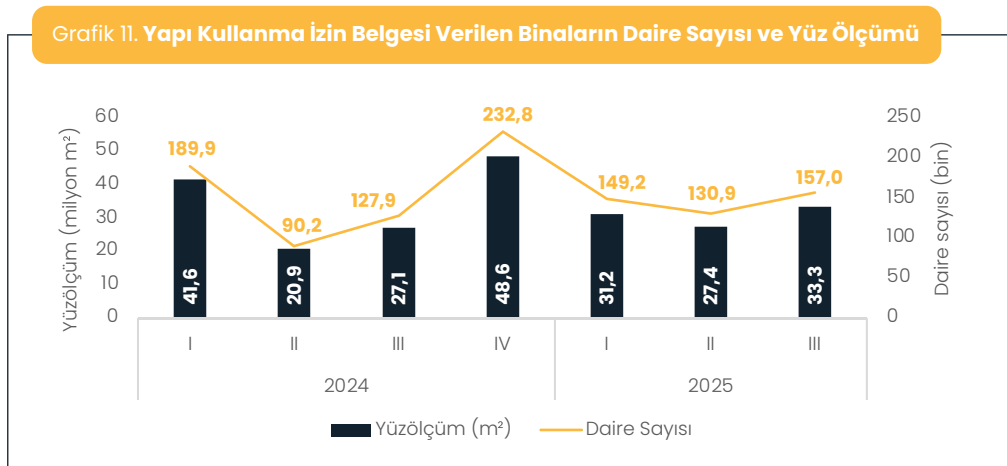
Grafik 10. Yapı Ruhsatı Verilen Binaların Kullanım Amaçlarına Göre Yüzölçümü Payları, 2025 III. Çeyrek (%)

Kaynak: TÜİK

Yapı kullanma izin belgesi istatistiklerine göre 2025 yılının üçüncü çeyreğinde yapı kullanma izin belgesi verilen bina sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre %5,6 artarak 23,6 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde daire sayısı ve yüz ölçümü ise %22,8'lik artış ile sırasıyla 157 bin adet ve 33,3 milyon m² seviyesine ulaşmıştır.

Yılın üçüncü çeyreğinde yapı kullanma izin belgesi verilen toplam yüzölçümün %79,4'ü belediyeler, %20,6'sı ise diğer yetkili idareler tarafından düzenlenmiştir. Kullanım amacına göre değerlendirildiğinde en yüksek yüz ölçümü payı 21,5 milyon m² ile iki ve daha fazla daireli ikamet amaçlı binalara ait olup bunu 4,7 milyon m² ile sanayi binaları ve depolar izlemiştir (Grafik 11).

Kaynak: TÜİK

İl bazında yapı ruhsatı istatistiklerine göre İstanbul'da 2025 yılı üçüncü çeyreğinde 3 bin 331 bina ve 36 bin daire için yapı ruhsatı düzenlenmiştir. Aynı dönemde yapı ruhsatı verilen projelerin toplam yüz ölçümü yaklaşık 6,6 milyon m² düzeyine ulaşmıştır. Buna karşılık yapı kullanma izin belgesi istatistikleri incelendiğinde üçüncü çeyrekte İstanbul'da 2.097 bina ve 19,6 bin daire için yapı kullanma izin belgesi düzenlendiği görülmüştür. Yapı kullanma izin belgesi verilen yapıların toplam yüzölçümü ise yaklaşık 4,2 milyon m² olarak gerçekleşmiştir.

2024 ve 2025 yıllarının üçüncü çeyrekleri kıyaslandığında İstanbul'da yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi kapsamındaki göstergelerde artış kaydedildiği görülüyor. Yapı ruhsatı istatistiklerine göre bina sayısı %34,9, daire sayısı %59 ve toplam yüz ölçümü %39,8 oranında artış göstermiştir. Bu gelişmeler, 2025 yılı üçüncü çeyreğinde ruhsat verilen projelerin genel düzeyinin, önceki yılın aynı dönemine kıyasla daha yüksek değerlere ulaştığına işaret ediyor.

Yapı kullanma izin belgesi istatistikleri incelendiğinde ise 2025 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla İstanbul'da bina sayısının %16,0; daire sayısının %38,2 ve toplam yüz ölçümünün %28,3 oranında arttığı görülüyor. Ruhsat verilerindeki artışların izin verilerine kıyasla daha yüksek oranlarda gerçekleşmesi, inşaat faaliyetlerinde geleceğe yönelik üretim beklentilerinin, fiilen tamamlanarak kullanım izni alan yapılara göre görece daha güçlü seyrettiğine işaret ediyor (Tablo 2).

Tablo 2. İstanbul İçin Yapı İstatistikleri Karşılaştırması

		III. Çeyrek (2024)	III. Çeyrek (2025)	Değişim (%)
Yapı Ruhsatı İstatistikleri	Bina Sayısı	2.470	3.331	34,9
	Daire Sayısı	22.924	36.454	59,0
	Toplam Yüzölçümü (m ²)	4.742.416	6.629.135	39,8
Yapı Kullanma İzin Belgesi İstatistikleri	Bina Sayısı	1.807	2.097	16,0
	Daire Sayısı	14.180	19.591	38,2
	Toplam Yüzölçümü (m ²)	3.281.874	4.211.905	28,3

Kaynak: TÜİK

2025 yılı üçüncü çeyreğinde İstanbul'a ilişkin yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi verileri birlikte değerlendirildiğinde her iki veri setinde de toplam yüz ölçümünün ağırlıklı olarak konut alanlarından oluştuğu, bununla birlikte ortak alanlar ile diğer kullanım alanlarının da kayda değer bir büyüklüğe sahip olduğu görülüyor. Bu çerçevede söz konusu dönemde İstanbul'da gerek yapı ruhsatı gerekse yapı kullanma izin belgesi kapsamında konut alanlarının, toplam yüz ölçümünün yaklaşık yarısını oluşturduğu ifade edilebilir (Tablo 3).

Tablo 3. İstanbul İçin Yapı İstatistikleri (2025)

		I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek
Yapı Ruhsatı İstatistikleri	Bina Sayısı	2.416	3.959	3.331
	Daire Sayısı	19.771	53.987	36.454
	Toplam Yüzölçümü (m²)	3.750.400	9.309.103	6.629.135
	Konut Alanı	1.863.696	5.065.897	3.457.610
	Ortak Alan	1.005.154	3.072.128	1.993.244
	Diğer Alan	881.551	1.171.078	1.178.281
Yapı Kullanma İzin Belgesi İstatistikleri	Bina Sayısı	2.233	2.248	2.097
	Daire Sayısı	20.348	23.175	19.591
	Toplam Yüzölçümü (m²)	3.869.662	4.655.740	4.211.905
	Konut Alanı	2.062.434	2.428.132	1.957.582
	Ortak Alan	1.090.052	1.650.278	1.372.422
	Diğer Alan	717.177	577.330	881.902

Kaynak: TÜİK

Konut Satış İstatistikleri

Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi istatistikleri konut arzının mevcut ve geleceğe yönelik seyrine ışık tutarken konut satış verileri bu sürecin piyasa talebiyle olan ilişkisini ortaya koyuyor. Bu bağlamda konut piyasasının bütüncül bir biçimde değerlendirilebilmesi için söz konusu verilerin bir arada ele alınması önem taşıyor.

Türkiye genelinde toplam konut satışları, Aralık 2025'te bir önceki yılın aynı ayına göre %19,8 oranında artarak 254 bin 777 adet olarak gerçekleşmiştir. Satış şekline göre incelendiğinde özellikle ipotekli satışlarda kaydedilen %25,2'lik artış dikkat çekiyor. Satış durumuna göre değerlendirildiğinde ise aralık ayında ilk el konut satışlarının %26,2 oranında artış göstermesi, yılın son döneminde yeni konutlara yönelik talebin görece güçlendiğine işaret etmektedir (Tablo 4).

2025 yılı Ocak-Aralık dönemi kümülatif verilerine göre, toplam konut satışlarının bir önceki yıla göre %14,3 oranında artarak 1 milyon 689 bin adete ulaştığı görülüyor. Bu artışta, ipotekli satışlarda gerçekleşen %49,3'lük yükseliş önemli rol oynuyor. Satışların dağılımı incelendiğinde 2025 yılında gerçekleşen toplam konut satışları içerisinde ilk el satışların payı %32, ikinci el satışların payı ise %68 olarak kaydedilmiştir. Bu görünüm, konut piyasasında talebin ağırlıklı olarak ikinci el konutlar üzerinde yoğunlaştığını ancak ilk el satışların da toplam satışlar içerisindeki payını koruduğunu ortaya koyuyor.

Yabancılara yapılan konut satışlarına bakıldığında Aralık 2025'te satışların bir önceki yılın aynı ayına göre %5,1 oranında arttığı görülmekle birlikte yıl geneline ilişkin kümülatif veriler farklı bir görünüm sunuyor. Buna göre 2025 yılı Ocak-Aralık döneminde yabancılara yapılan toplam konut satışları bir önceki yıla kıyasla %9,4 oranında azalarak 21 bin 534 adet olarak kaydedilmiştir. Böylelikle bu dönemde yabancılara yapılan konut satışlarının toplam satışlar içindeki payı %1,3 olarak gerçekleşmiştir. Yabancılara yapılan konut satışlarında gözlenen bu gerileme, dış talebin önceki yıla kıyasla zayıfladığını ve konut piyasasındaki toparlanmanın ağırlıklı olarak yurt içi talep kaynaklı seyrettiğini düşündürüyor.

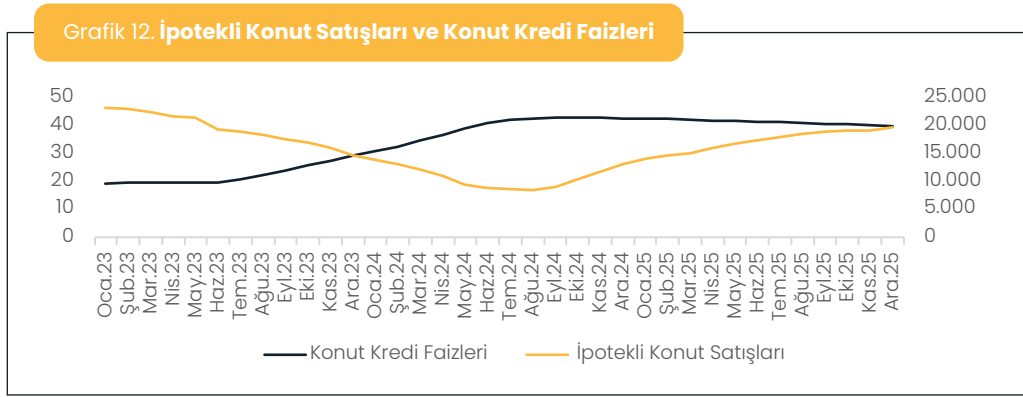
Tablo 4. Konut Satış İstatistikleri

	Aralık			Ocak-Aralık		
	2025	2024	Değişim (%)	2025	2024	Değişim (%)
Satış Şekline Göre Toplam Satış	254.777	212.637	19,8	1.688.910	1.478.025	14,3
İpotekli Satış	29.149	23.277	25,2	236.668	158.486	49,3
Diğer Satış	225.628	189.360	19,2	1.452.242	1.319.539	10,1
Satış Durumuna Göre Toplam Satış	254.777	212.637	19,8	1.688.910	1.478.025	14,3
İlk El Satış	96.690	76.629	26,2	540.786	484.461	11,6
İkinci El Satış	158.087	136.008	16,2	1.148.124	993.564	15,6
Yabancılara Satış	2.541	2.418	5,1	21.534	23.781	-9,4

Kaynak: TÜİK

Konut faizlerinin yüksek seyretmesi bazı dönemlerde finansman maliyetlerini arttırarak konut satış hacmini sınırlayıcı bir etkiye yol açabiliyor. Bu durum özellikle yüksek konut fiyat seviyeleriyle birlikte değerlendirildiğinde hanehalklarının konuta erişimini zorlaştıran unsurlar arasında yer alıyor. İpotekli konut satışları ile konut kredi faizlerini birlikte gösteren grafik, söz konusu değişkenler arasında ters yönlü bir ilişki bulunduğunu ortaya koyuyor. Buna göre faiz oranlarının arttığı dönemlerde ipotekli satışlar düşerken faiz oranlarının düştüğü dönemlerde satışların yeniden arttığı görülüyor. Bu ilişki, konut piyasasında finansman maliyetlerinin belirleyici rolünü yansıtıyor.

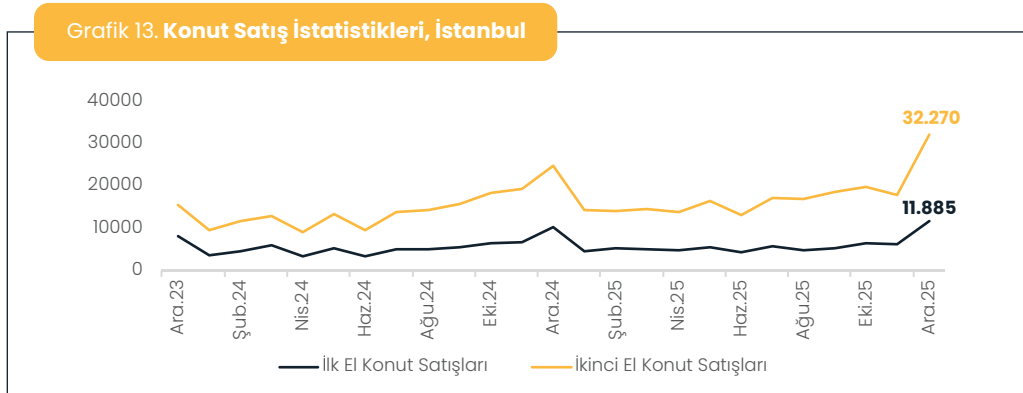
2024 yılı boyunca artan konut kredi faizlerinin etkisiyle ipotekli konut satışlarında belirgin bir gerileme yaşanmıştır. 2025 yılı itibarıyla ise faiz oranlarının yüksek seviyelerini korumasına rağmen sınırlı bir gerileme eğilimi göstermesiyle birlikte ipotekli satışlarda kademeli bir toparlanma gözleniyor. Bu gelişme, ertelenmiş talebin kısmen devreye girmesi ve piyasanın mevcut finansman koşullarına uyum sağlamasıyla ilişkilendirilebilir. Konut piyasasının önümüzdeki dönemde nasıl bir seyir izleyeceği ise gelecek dönem kredi koşulları ve genel ekonomik gelişmeler neticesinde şekillenecektir (Grafik 12).

Kaynak: TCMB

İl bazlı konut satış istatistiklerine göre 2025 yılında Türkiye genelinde konut satışlarının en yoğun gerçekleştiği iller İstanbul (280.262), Ankara (152.534) ve İzmir (96.998) olmuştur. Öte yandan konut satışlarının en sınırlı kaldığı iller Ardahan (727), Bayburt (1.251) ve Hakkâri (1.559) olarak öne çıkmıştır. Ayrıca yabancılara yapılan konut satışlarının en yoğun olduğu iller İstanbul (7.989), Antalya (7.118) ve Mersin (1.800) olmuştur.

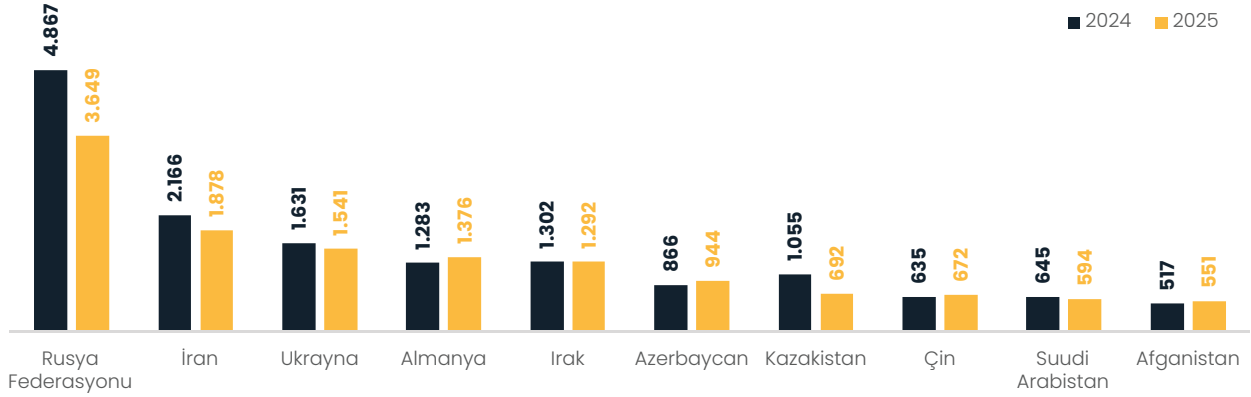
İstanbul konut piyasası 2025 yılı satış verileri, ikinci el konutların toplam satışlar içerisindeki ağırlığını ortaya koyuyor. 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla İstanbul'da toplam 70.279 adet ilk el ve 209.983 adet ikinci el konut satışı gerçekleştirilmiştir. Yıl genelinde ikinci el satışların yüksek payı dikkat çekerken bu eğilim aralık ayında da belirgin şekilde devam etmiştir. Nitekim aralık ayında İstanbul'da ilk el konut satışları yıllık bazda %15,7 oranında artarak 11.885 adet olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde ikinci el konut satışları ise %29,4 oranında artışla 32.270 adede ulaşarak yıl içerisindeki en yüksek ikinci el satış miktarı olmuştur (Grafik 13).

Kaynak: TÜİK

Ülke uyruklarına göre konut satış sayıları incelendiğinde 2025 yılında en fazla konut satışı 3.649 adet ile Rusya Federasyonu uyruklu alıcılara yapılmıştır. Bu ülkeyi sırasıyla İran, Ukrayna, Almanya ve Irak uyruklu alıcılar takip ediyor. ABD uyruklu alıcılar 2024 yılında 564 konut ile 10. sırada yer alırken 2025 yılında konut satışı 465 ile sınırlı kaldığından yerini Afganistan'a bırakmıştır. ABD uyruklu alıcılar, 2024 yılında 564 adet konut satışı ile ilk 10 içerisinde yer alırken 2025 yılında satışların 465 adetle sınırlı kalması nedeniyle ilk 10 listesinde yer almamış; bu sırayı Afganistan uyruklu alıcılar almıştır.

Şekil 14. Ülke Uyruklarına Göre Konut Satışları

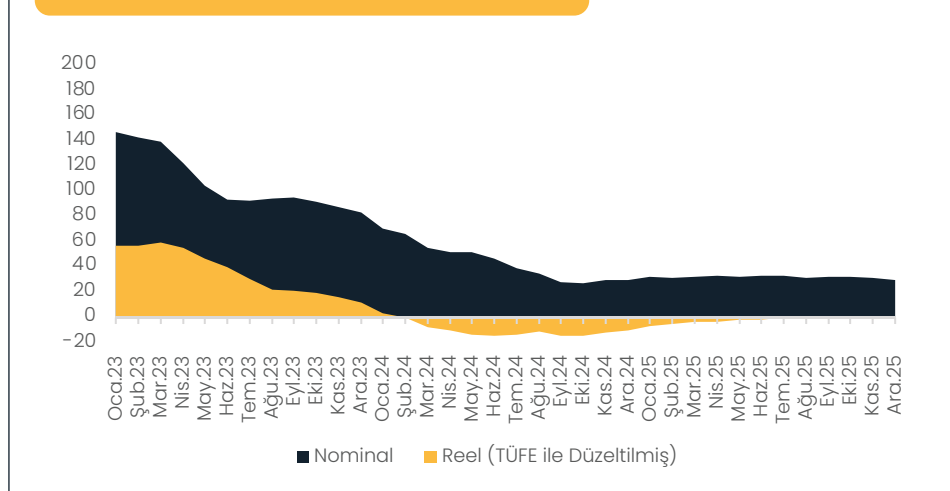
Kaynak: TÜİK

Konut ve Ticarî Gayrimenkul Fiyat Endeksleri

Konut fiyatlarındaki kalite etkisinden arındırılmış değişimleri izlemek amacıyla hesaplanan konut fiyat endeksi (KFE), Aralık 2025'te bir önceki aya göre %0,2 oranında artarak 204,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Endeks, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %29,0 oranında artış gösterirken aynı dönemde reel olarak %1,4 oranında azalmıştır.

İstanbul, Ankara ve İzmir'in konut fiyat endekslerindeki gelişmeler incelendiğinde Aralık 2025'te önceki aya göre sırasıyla %0,2, %0,2 ve %0,1 oranlarında azalış kaydedildiği görülüyor. Buna karşılık bir önceki yılın aynı ayına göre endeks değerleri İstanbul'da %28,5, Ankara'da %34,9 ve İzmir'de %30,8 oranlarında artış göstermiştir.

Grafik 15. Konut Fiyat Endeksi (yıllık değişim, %)

Kaynak: TCMB

Konut fiyat endeksi, Türkiye genelinde tüm konutları kapsayarak kalite etkisinden arındırılmış fiyat değişimlerini yansıtırken *Yeni Konutlar Fiyat Endeksi (YKFE)* ve *Yeni Olmayan Konutlar Fiyat Endeksi (YOKFE)* konut piyasasını yapı yaşı itibarıyla ayrıştırarak daha detaylı bir görünüm sunuyor. Bu çerçevede Aralık 2025 itibarıyla YKFE yıllık bazda %32,1 YOKFE ise %28,9 oranında artış kaydetmiştir. Aylık veriler, 2025 yılı boyunca yeni konutlar ile yeni olmayan konutlar arasındaki fiyat artışlarının yakın seyrettiğini yılın sonuna doğru ise yeni konut fiyat artışlarının görece daha yüksek gerçekleştiğini ortaya koyuyor.

YKFE,

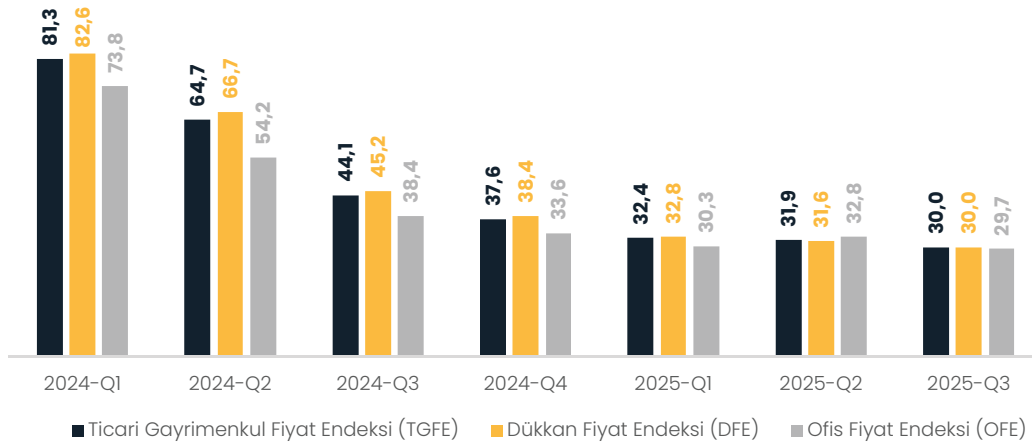
yapım yılı son iki yıl içerisinde olan konutların fiyat gelişmelerini izlerken YOKFE daha eski konutların fiyat hareketlerini göstermektedir. Bu ayırım, yeni üretim konutlar ile mevcut konut stoğuna yönelik talep ve fiyatlama dinamiklerinin farklılaşmasını analiz etmeye imkân tanımaktadır.

Türkiye’de ticarî gayrimenkul fiyatlarındaki gelişmeleri izlemek amacıyla oluşturulan *Ticarî Gayrimenkul Fiyat Endeksi (TGFE)*, 2025 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %5,3 oranında artış göstermiştir. Endeks, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre ise nominal olarak %30,0 oranında artarken aynı dönemde reel olarak %2,4 oranında azalmıştır.

Üç büyük il özelinde ticarî gayrimenkul fiyatları incelendiğinde 2025 yılının üçüncü çeyreklik bazda artış eğilimini sürdürdüğü görülüyor. Bu kapsamda bir önceki çeyreğe göre fiyatlar İstanbul’da %3,2; Ankara’da %5,2 ve İzmir’de %3,0 oranlarında artmıştır. Ticarî gayrimenkul fiyatları bir önceki yılın aynı çeyreğine göre ise İstanbul’da %23,3; Ankara’da %32,0 ve İzmir’de %31,9 oranlarında artış kaydetmiştir.

Türkiye genelinde *Dükkân Fiyat Endeksi (DFE)* 2025 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %5,2 oranında artış göstermiştir. Endeks, yıllık bazda nominal olarak %30,0 yükselirken reel olarak %2,4 oranında gerilemiştir. Aynı dönemde *Ofis Fiyat Endeksi (OFE)* ise bir önceki çeyreğe kıyasla %5,9 oranında artmıştır. Endekste, yıllık bazda gerçekleşen %29,7’lik nominal artışa rağmen reel olarak %2,7 oranında azalış gözlenmiştir (Grafik 16).

Grafik 16. **Ticarî Gayrimenkul Fiyat Endeksleri** (yıllık değişim, %)

Kaynak: TCMB

İstanbul Özelinde İnşaat ve Gayrimenkul Genel Görünüm

İstanbul, Türkiye nüfusunun yaklaşık %18'ine ev sahipliği yapması ve yüksek ekonomik aktivite yoğunluğu ile inşaat ve gayrimenkul sektörleri açısından ülkenin önemli pazarlarından biri konumundadır. Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde seyretmesi, şehirde konut talebinin yapısal ve süreklilik arz eden bir nitelik taşımasına neden oluyor. Bu durum, İstanbul'u hem yeni konut üretimi hem de mevcut yapı stokunun yenilenmesi açısından stratejik bir merkez hâline getiriyor.

İstanbul'daki yapı stokunun önemli bir bölümünün görece eski olması ve deprem riski karşısında yeterli dayanıklılığa sahip olmaması, kentsel dönüşüm ihtiyacını öncelikli bir gündem maddesi hâline getiriyor. Uzman raporları, İstanbul genelinde yaklaşık 1,3 milyon riskli konut bulunduğu işaret ederken bu durum dönüşüm sürecinin ölçeğini ve aciliyetini açık biçimde ortaya koyuyor.² Deprem kuşağında yer alan İstanbul'da, riskli yapıların dönüştürülmesi yalnızca fiziksel bir yenilenme süreci değil aynı zamanda sosyal, ekonomik ve mekânsal boyutları olan kapsamlı bir şehircilik meselesi olarak öne çıkıyor. Bu çerçevede kentsel dönüşüm projeleri İstanbul inşaat sektörünün temel itici güçlerinden biri olmaya devam ediyor.

2025 yılı boyunca İstanbul'da hem yapı ruhsatı hem de yapı kullanma izinlerine ilişkin veriler, inşaat faaliyetlerinde artışa işaret etmiştir. Bu dönemde özellikle konut ağırlıklı projelerin öne çıktığı görülüyor. Yapı ruhsatı verilerindeki artış, önümüzdeki döneme yönelik arz beklentilerinin güçlendiğini ortaya koyuyor. Buna karşılık yapı kullanım izinlerinde gözlenen yükseliş, fiilen tamamlanan projelerin sayısında da artış yaşandığına işaret ediyor. Bu görünüm, İstanbul'da inşaat faaliyetlerinin yalnızca planlama aşamasında değil uygulama düzeyinde de canlılığını koruduğunu ortaya koyuyor. Nitekim 2025 yılının son çeyreğinde İstanbul'da konut satışlarında gözlenen artış, inşaat ve gayrimenkul faaliyetlerindeki bu canlılığın talep tarafında da karşılık bulunduğunu gösteriyor.

Genel olarak değerlendirildiğinde İstanbul'da inşaat ve gayrimenkul sektörü; yüksek nüfus yoğunluğu, kentsel dönüşüm ihtiyacı ve sınırlı arsa arzı gibi yapısal faktörlerin etkisiyle uzun vadeli potansiyelini koruyor. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir bir şekilde değerlendirilebilmesi; afet risklerini gözeterek planlama anlayışı, sosyal konut üretimi, finansmana erişim koşulları ve kamu-özel sektör iş birliklerinin etkinliği ile yakından ilişkilidir. Bununla birlikte yüksek inşaat maliyetleri ve finansmana erişim koşulları, İstanbul'da konut üretim süreçlerinin hızını ve ölçeğini belirleyen temel kısıtlar arasında yer almaya devam ediyor. Önümüzdeki dönemde İstanbul özelinde sektörel gelişmelerin, bu başlıklar etrafında şekillenmesi bekleniyor.

² İPA, Türkiye'de Depremin 25 Yılı Raporu, 2024.

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- Türkiye’de kentleşme ve dönüşüm ihtiyacı, inşaat ve gayrimenkul sektörlerinin yapısal talep dinamiklerini oluşturarak uzun vadeli büyüme görünümünü desteklemektedir.
- Sosyal konut ve kentsel dönüşüm projeleri, sektörün üretim kapasitesi ve istihdamını uzun vadede destekleyerek ekonomik büyüme ve toplumsal refah için stratejik önem taşımaktadır.
- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından yürütülen “Yüzyılın Konut Projesi”, kamu öncülüğünde uygun fiyatlı konut arzının artırılarak dar gelirli hanhalklarının konuta erişimini kolaylaştırmayı hedeflemektedir.
- 12. Kalkınma Planı (2024-2028), inşaat ve gayrimenkul sektörlerinde afetlere dayanıklı yapılaşma, sürdürülebilir şehirleşme ve yeşil dönüşümü öncelikli politika alanları olarak belirlemiştir.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- Büyükşehirlerde yoğunlaşan eski ve niteliksiz yapı stoku, afet risklerini artırırken ekonomik sürdürülebilirlik ve planlı dönüşüm açısından önemli bir risk oluşturmaktadır.
- Arsa arzının sınırlı olması ve arsa maliyetlerindeki artış özellikle büyükşehirlerde konut üretim maliyetlerini yükseltmektedir.
- Konut arzı ile gelir seviyesi arasındaki uyumsuzluk özellikle orta ve alt gelir gruplarında konuta erişimi zorlaştırarak talebin belirli segmentlerde yoğunlaşmasına yol açmaktadır.
- Konut talebinin faiz oranlarına ve gelir koşullarına yüksek duyarlılığı, piyasa koşullarındaki değişimlere karşı sektörü kırılgan hâle getirebilmektedir.
- İşgücü maliyetlerindeki artış, sektörün verimliliği ve proje teslim süreleri üzerinde baskı oluşturan unsurlar arasında yer alırken artan girdi maliyetleri ve finansmana erişimdeki güçlükler, sektör genelinde yatırım kararlarını zorlaştırmaktadır.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- Afet risklerini azaltmaya yönelik kentsel dönüşümün planlı ve ölçekli biçimde hızlandırılması sürdürülebilir ve güvenli şehirleşme için sektörün öncelikli gündemi olmalıdır.
- Mevcut kamu politikalarının sürdürülmesi ve sosyal konut projelerinin uygulama kapasitesinin artırılması hâlinde, bu projelerin inşaat faaliyetlerini destekleyerek üretim ve istihdam olumlu etkiler uyandırması beklenmektedir.
- Kamu destekli ve uzun vadeli finansman mekanizmalarının yaygınlaştırılması, sektörün yatırım kapasitesini ve proje geliştirme kabiliyetini destekleyecektir.
- Yeşil dönüşüm ve sürdürülebilir yapılaşma uygulamalarının yaygınlaşması, orta-uzun vadede maliyetlerin dengelenmesine ve çevresel dayanıklılığın artmasına katkı sağlayacaktır.

SANAYİ VE İMALAT

Sektörün Genel Görünümü /45

Temel Veriler ve Göstergeler /46

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /54

Sektörün Genel Görünümü

		2024 - II. Çeyrek	2025 - II. Çeyrek
Türkiye	Sanayi Üretim Endeksi	-0,9	4,0
	PMI	47,1	47,2
Gelişen Ülkeler	Sanayi Üretimi	-2,0	0,4
	PMI	47,7	49,3
Gelişmiş Ülkeler	Sanayi Üretimi	0,7	0,9
	PMI	50,0	49,8

Kaynak: TÜİK, İSO, S&P Global

Türkiye’de sanayi üretiminin 2025’in ikinci yarısında bir önceki yıla göre toparlanma gösterdiği görülüyor. PMI seviyesi ise 2024’ün ikinci çeyreğinde 47,1 iken 2025’in aynı döneminde 47,2 olarak kaydedildi.

Gelişmiş ülkelerde sanayi üretimi 2024’ün ilk yarısında %2 azalırken 2025’te %0,4 artış gösteriyor. Gelişmiş ülkelerin 2025 yılındaki PMI seviyelerinde bir önceki yıla göre belirgin bir toparlanma izleniyor. Bu toparlanmaya rağmen endeks değer genişlemeyi yansıtan 50 eşik değerinin altında gerçekleşiyor.

Gelişmekte olan ülkelerin sanayi üretiminde 2025’in ikinci yarısında bir önceki yıla göre hafif bir artış yaşanıyor. Buna karşın gelişmekte olan ülkelerin ortalama PMI değeri 2025’in ikinci yarısında 0,2 puan azalarak 49,8 olarak görülüyor. Küresel talepteki toparlanma ya da bölgesel talepler bu performansı destekliyor olabilir.

Genel olarak incelenen veriler, gelişmiş ülkelerde sanayi üretiminde yaşanan daralmanın hız kestiğini ortaya koyarken gelişmekte olan ülkelerde ise büyümenin ivme kaybettiğini gösteriyor. Gelişmiş ülkeler arasında Asya ülkeleri, sanayi üretimi bakımından sergiledikleri performansla pozitif ayrışıyor.

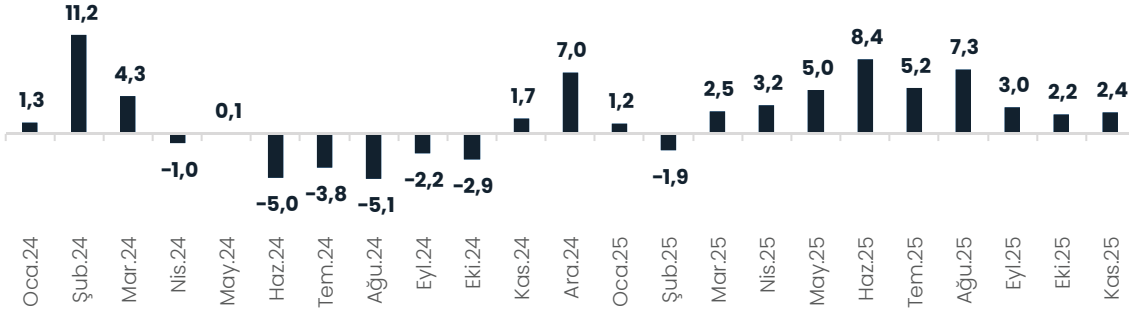
Türkiye ekonomisinde ise sanayi üretimi bir önceki yıla göre toparlanma göstermiş olsa da henüz kalıcı ve güçlü bir büyüme trendinin oluştuğuna dair yeterli sinyal bulunmuyor.

Temel Veriler ve Göstergeler

Üretim

2024 yılının ikinci yarısında sanayi üretim endeksi ortalama yüzde 0,9 oranında daralma kaydetmişti. 2025'in ikinci yarısında ise bir önceki yıla kıyasla endeks ortalama %4 büyüme kaydediyor. 2024 yılının ikinci yarısında imalat sanayi üretim endeksinde %1,4'lük bir daralma görülürken 2025 yılının ikinci yarısında endeks %4,2 oranında artış gösteriyor (Grafik1).

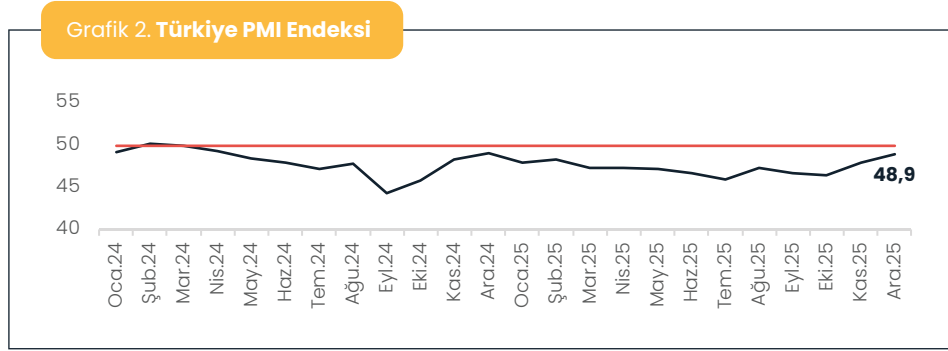
Grafik 1. Sanayi Üretim Endeksi (yıllık değişim, %)

Kaynak: TÜİK

2025 yılı genelinde sanayi üretim endeksinin yıllık değişimi, şubat ayı dışında pozitif gerçekleşiyor ve söz konusu dönemde yıllık büyüme oranı ortalama %3,5 seviyesinde kaydediyor. Yılın ilk yarısında yıllık ortalama %3,1 oranında büyüme gerçekleşirken güncel açıklanan verilere göre (2025 Aralık 2025 hariç) yılın ikinci yarısında ise büyüme yüzde 4,0 seviyesine ulaşıyor. Veriler, 2024 yılının ikinci yarısındaki zayıf seyrin ardından sanayi üretiminde 2025 yılının ilk yarısı itibarıyla belirgin bir toparlanma ve normalleşme sürecine girildiğine ve bu sürecin yılın ikinci yarısında da sürdüğüne ilişkin sinyaller gösteriyor.

PMI değeri 50'nin altında kaldığı sürece sektörde daralma, 50'nin üzerinde ise genişleme sinyali verir. Buna göre Mart 2024'ten itibaren 50 değerinin altında gerçekleşen PMI, imalat sanayinde yaşanan gerilemeyi ortaya koyuyor. 2024 yılının ikinci yarısında ortalama 47,1 seviyesinde gerçekleşen endeks, 2025 yılının ilk yarısında sınırlı bir iyileşme ile 47,5'e yükseliyor. Ardından 2025 yılının ikinci yarısında 47,2 seviyesine gerileyerek bir önceki yıla göre yatay bir görünüm sergiliyor (Grafik 2).

Kaynak: İSO

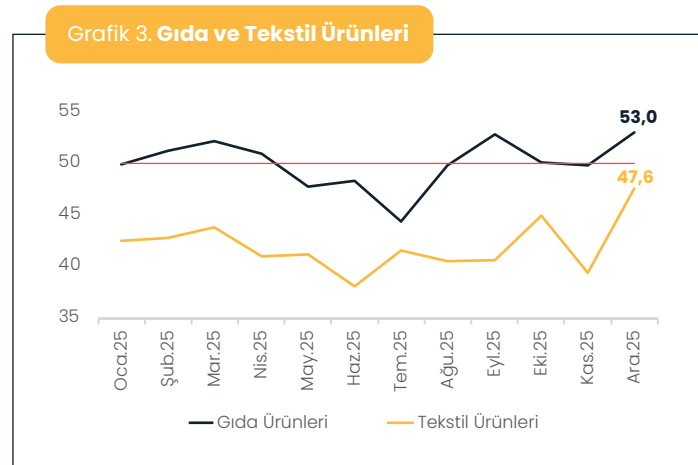
Kırmızı Çizgi: İktisadi aktivitedeki canlılık için eşik değer kaydedilen veriyi temsil etmektedir.

Genel olarak son iki yıllık süreçte PMI imalat sanayinde daralma yaşandığına işaret etse de Ekim 2025'ten itibaren endeksin yukarı yönlü eğilimi daralmanın kademeli olarak yavaşladığının sinyalini veriyor.

Sektörlere Göre PMI Performansı

Gıda ürünleri sektörü, son 12 aylık dönemin büyük bölümünde 50 eşik değerinin üzerinde kalarak genişleme bölgesinde gerçekleşiyor. Yıl ortasında bir ivme kaybı görülse de özellikle son çeyrekte yeniden toparlanıyor ve Aralık ayında gıda ürünleri PMI değeri 53,0 seviyesine ulaşıyor. Temel tüketim malları üretimi sayesinde sektör, sanayi genelindeki dalgalanmalara karşı görece dirençli bir yapı sergiliyor ve sanayi sektörü genelinden pozitif yönde ayrışıyor (Grafik 3).

Tekstil ürünleri sektörü yıl boyunca 50'nin altında kalarak daralma bölgesinde performans göstermeye devam ediyor. İlk yarıda belirgin zayıflama gözlenirken, ikinci yarıda kademeli bir toparlanma eğilimi oluşuyor ve Aralık ayında PMI değeri 47,6 seviyesine yükseliyor. Buna rağmen sektör hâlen genişleme eşığının altında performans sergiliyor (Grafik 3).

Kaynak: İSO

Giyim ve deri ürünleri sektörü, iç ve dış talepte ki durgunluk nedeniyle son bir yılda PMI değerleri 50'nin altında performans gösteriyor. Ayrıca tüketim eğilimlerinin düşmesiyle birlikte üretim hacminde daralma gözleniyor. Ancak yılın ilk yarısında dalgalı seyir izleyen endeks, yılın ikinci yarısında kısmi bir toparlanma eğilime giriyor ve sektördeki daralmanın istikrarlı bir şekilde yavaşladığı görülüyor (Grafik 4).

Ağaç ve kâğıt ürünleri sektörü dalgalı bir seyir izlese de genel olarak daralma bölgesinde kalıyor. Mart ayında sektör ivme kazansa da takip eden aylarda bu artışın kalıcı olmadığı görülüyor. Yılın son çeyreğinde toparlanma gösteren endeks aralık ayında 49,8 oranıyla genişleme seviyesine ulaşıyor (Grafik 4).

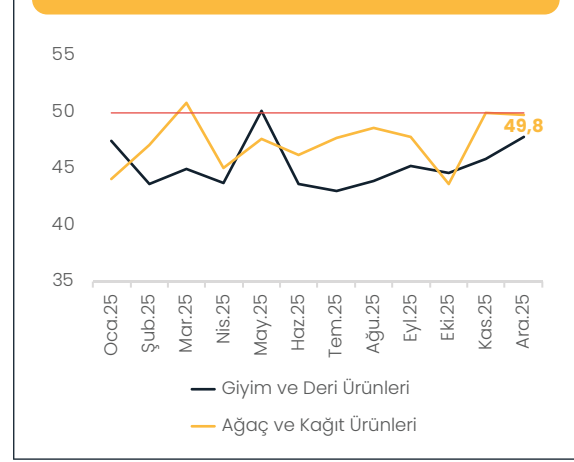
Kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektöründe zaman zaman toparlanma sinyalleri olsa da yüksek maliyet baskısı ve zayıf sipariş hacmi nedeniyle genel olarak daralma eğilimi gözleniyor. Yılın ikinci yarısında daralma eğilimi sürmekle birlikte daralmanın hız kestiği görülüyor (Grafik 5).

Metalik olmayan mineral ürünler sektörü, başta inşaat sektörü olmak üzere bağlantılı alanlardaki durgunluk nedeniyle düşük performans gösteriyor. Sektör, talep tarafındaki canlanmaya karşı oldukça duyarlıdır. Yılın son çeyreğinde toparlanma eğilimi göstererek büyüme bölgesinde gerçekleşen endeks, Aralık ayında tekrar 50 eşik değerinin altına iniyor (Grafik 5).

Ana metal sanayi, sermaye mallarına olan talebin zayıflaması ve yatırım iştahının düşük kalması nedeniyle uzun süredir daralma bölgesinde seyrediyor. Sektör, genel ekonomik aktivitedeki zayıflıktan doğrudan etkileniyor (Grafik 6).

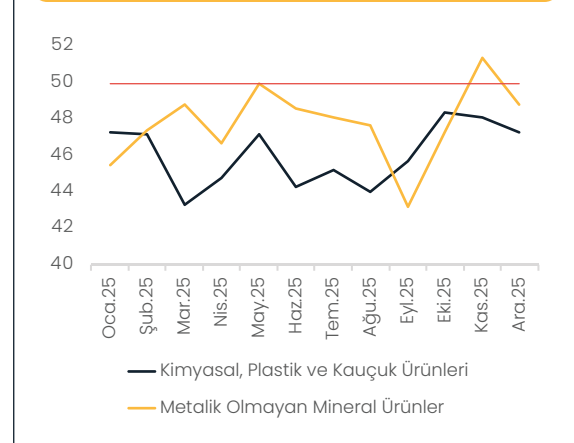
Makina ve metal ürünleri sektörü, yatırım ve sanayi üretimine bağlı hareket etmekte olup zayıf üretim dinamikleri ve düşük sipariş hacimleri nedeniyle son 12 ay boyunca 50 eşik seviyesinin altında kaydediliyor (Grafik 6).

Grafik 4. Giyim-Deri ve Ağaç-Kâğıt Ürünleri

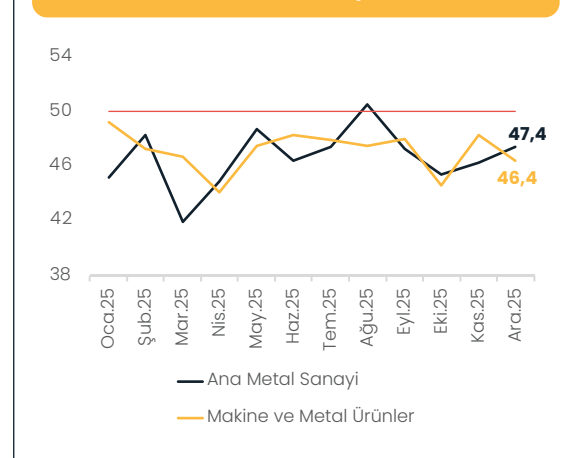
Kaynak: İSO

Grafik 5. Kimyasal ve Metalik Olmayan Mineraller

Kaynak: İSO

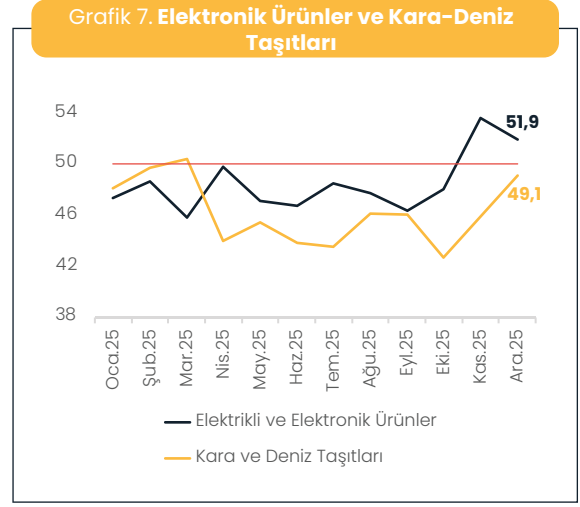
Grafik 6. Ana Metal Sanayi ve Makina

Kaynak: İSO

Elektrikli ve elektronik ürünler sektörü, teknoloji ve yatırım eğilimlerine bağlı olarak dönemsel dalgalanmalar gösteriyor. Özellikle Eylül 2025'ten itibaren başlayan kademeli artış, sektörde toparlanma işaretlerinin belirmeye başladığını yansıtıyor (Grafik 7).

Kara ve deniz taşıtları sektörü, son 12 aylık dönemde dalgalı bir seyir izlemekle birlikte Ekim ayından itibaren belirgin bir iyileşme eğilimi gösteriyor. Özellikle Ocak-Mart 2025 döneminde üst üste artarak Mart ayında 50,4'e ulaşan endeks değeri ardından daralma bölgesine geçiyor. Ekim ayında tekrar ivme kazanan endeks aralık ayında 50 eşik değerinin altında kalmayı sürdürüyor (Grafik 7).

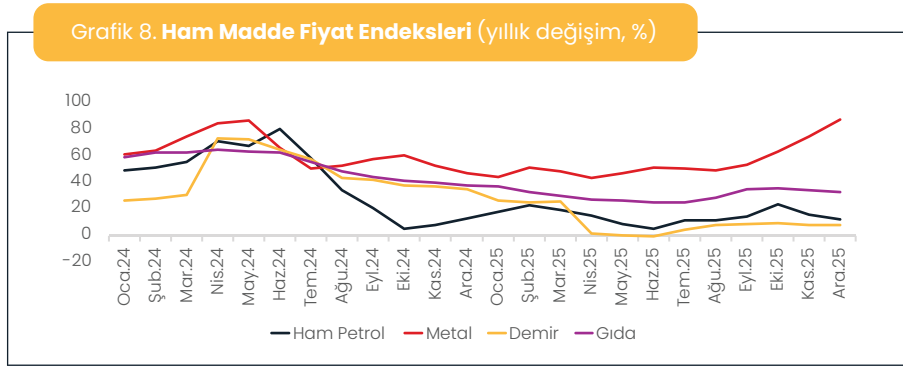
Ham Madde Maliyetleri

Ham petrol fiyat endeksi 2024 Haziran'da yıllık %80,2 oranında artış kaydetmesinin ardından yıl içinde dalgalanmalarla birlikte genel olarak düşüş eğilimine giriyor. 2024 yılı boyunca fiyat artış hızı yavaşlayan ham petrol fiyat endeksi Ekim ayında yıllık artış hızı %5,1 oranına kadar düşüyor. Ham petrol fiyat endeksindeki artış oranı, 2024 yılında ortalama %42,7 iken 2025 yılında %14,7'ye iniyor (Grafik 8).

Metal fiyat endeksi 2024 Mayıs ayında yıllık bazda %86,3 ile en yüksek artış seviyesine ulaşıyor. Bu zirvenin ardından yılın ikinci yarısında kademeli bir yavaşlama sürecine girerek Aralık 2024'te %46,8 olarak kaydediliyor. 2025 yılı başlarında nispeten yatay bir seyir izleyen metal fiyat endeksi, Nisan 2025 itibarıyla %43,2 düzeyine kadar geriliyor. Ardından Aralık 2025'te endeksin yıllık artış hızı tekrar hızlanıyor ve 2025 yıl sonunda %87,4'e ulaşıyor (Grafik 8).

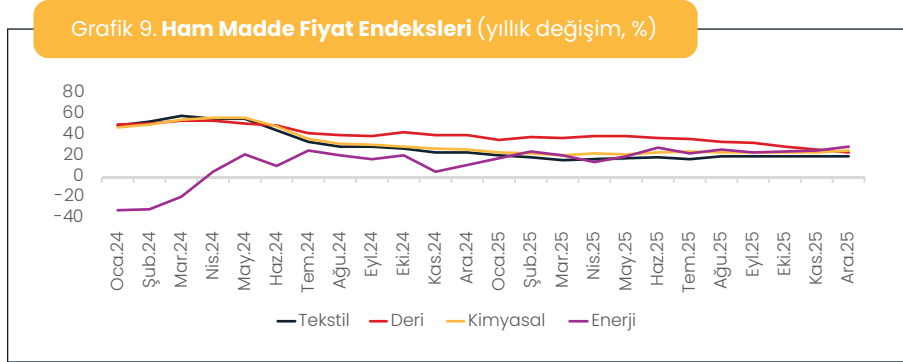
Demir fiyat endeksi, Nisan 2024'te %73,3 seviyesine kadar yükselerek dikkat çekici bir artış gösteriyor. Ancak bu artış geçici oluyor ve Haziran ayından itibaren endeks keskin bir düşüş eğilimine giriyor. 2025 yıl sonunda ise yıllık artış %7,6 kaydediyor. Bu tablo, demir fiyatlarında sert bir gerilemeye ve sektörel maliyet avantajının oluştuğuna işaret ediyor (Grafik 8).

Gıda fiyat endeksi, diğer ham madde gruplarına göre daha istikrarlı bir seyir izliyor. Gıda fiyatlarının genel düzeyi 2025 yılının ikinci yarısında yukarı yönlü bir artış eğilimine girse de kısa sürede tekrar yatay seyre dönüyor. 2024 yılında ortalama artış hızı %53,4 olan endeks 2025 yılında yavaşlayarak %30,7 seviyesinde gerçekleşiyor (Grafik 8).

Kaynak: TÜİK

Tekstil, deri ve kimyasal ürünler fiyat endeksleri Nisan 2024'te %53-57 civarında artış oranıyla zirveye ulaşıyor. Yılın ikinci yarısında bu artış hız keserek kademeli bir düşüşe dönüşüyor. Tekstil ve kimyasal ürünler fiyat endeksi istikrarlı bir şekilde aşağı yönlü hareket ederken deri fiyat endeksi dalgalı seyir izleyerek düşüş eğilimini sürdürüyor. 2025 sonunda yıllık artış oranları tekstilde %19,5, deride %30 ve kimyasal ürünlerde %23,9 olarak kaydediyor. Enerji fiyat endeksi 2024'ün ilk aylarında negatif olarak kaydedilmişti. Bu durum üretim sektörleri için geçici bir maliyet avantajı sunuyor. 2024'ün ikinci yarısından itibaren dalgalı bir seyir izleyen enerji fiyat endeksi özellikle üretim ve tüketim dinamiklerindeki değişimlere bağlı olarak zaman zaman yükselişler gösterirken Aralık 2025'te %23,0 olarak gerçekleşiyor (Grafik 9).

Kaynak: TÜİK

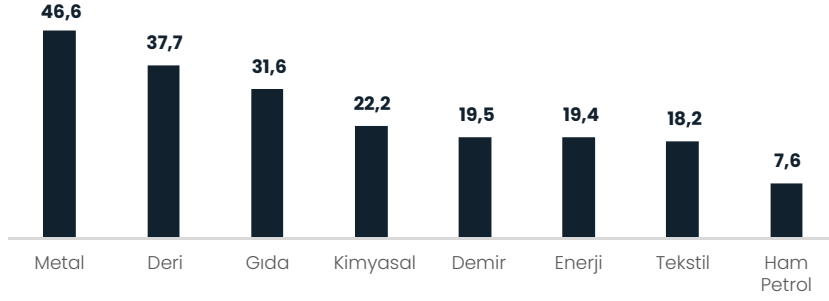
Ham petrol fiyat endeksi, 2024 yılının ikinci yarısında %23,2 oranında artış kaydettikten sonra 2025 yılı genelinde ortalama %14,7 seviyesine gerileyerek daha ılımlı bir seyir izliyor. Bu durum petrol piyasasında arz-talep dengesinin görece istikrar kazandığına ve fiyat baskılarının azaldığına işaret ediyor (Grafik 10).

Demir fiyat endeksi ise 2024'ün ikinci yarısında oldukça yüksek bir artış oranı olan %42,1 seviyesinde gerçekleşirken takip eden dönemde kademeli bir yavaşlama sürecine giriyor. Bu eğilim sonucunda endeks 2025 yılının ikinci yarısında %7,4 seviyesine kadar geriledi (Grafik 10).

Metal fiyat endeksi 2025'in ilk yarısında hız kesse de yılın ikinci yarısında artış eğilimi ile %63 seviyesine yükseliyor. Bu yüksek artış oranı, özellikle ana metal sanayi, makina ve ekipman imalatı,

otomotiv ve inşaat gibi metal yoğun sektörler için girdi maliyetlerini artırıyor. Enerji fiyat endeksinin 2024 yılının ilk yarısından itibaren artış eğiliminde olduğu görülüyor. Bu durum 2025'in ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre enerji fiyatlarındaki artış baskısının güçlendiğini ortaya koyuyor (Grafik 10).

Grafik 10. **Ham Madde Fiyat Endeksleri Yıllık Artış Oranları (6 Aylık Ortalama, %)**

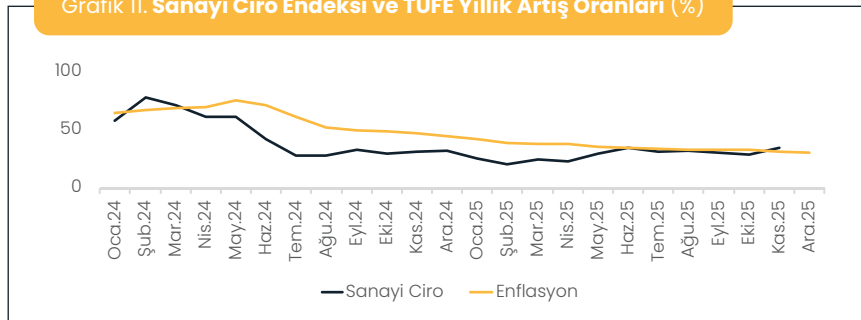
Kaynak: TÜİK

Sanayide Ciro Oranları

Sanayide yıllık ciro artış oranları 2024 yılının ilk aylarında yüksek seviyelerde seyrederken özellikle Şubat-Mart döneminde zirveye ulaşıyor. Ancak ikinci çeyrekte sanayi ciro endeksinin yıllık artış oranı dalgalı ve yatay bir seyir izliyor. Bu süreçte parasal sıkılaşma ve kredi kanallarının kısıtlanmasıyla birlikte toplam talebin zayıflaması sanayi ciro oranlarındaki azalmanın ana belirleyicisi oluyor. Ayrıca enflasyonun hız kesmesiyle birlikte reel sektör tarafı fiyat artışlarını önceki dönemlere kıyasla daha sınırlı bir şekilde fiyatlara yansıtabilir hâle geliyor.

2024 yılının ikinci yarısında sanayide ciro nominal olarak ortalama %30 artarken enflasyon %50 artış kaydediyor. 2025'in ikinci yarısında nominal sanayi ciro endeksinde ortalama %31,7 artış gerçekleşirken enflasyon aynı dönemde ortalama %32,4 artıyor. Nominal ciro ve enflasyon arasındaki farkın kapanması ve son aylarda nominal cironun enflasyonun üzerinde gerçekleşmesi reel ciroda alan oluşmaya başladığının sinyalini veriyor. Bu gelişme, PMI ve sanayi üretim endeksinde gözlenen toparlanma eğilimiyle de uyumlu olup sanayi üretiminde kademeli bir canlanmaya işaret ediyor (Grafik 11).

Grafik 11. **Sanayi Ciro Endeksi ve TÜFE Yıllık Artış Oranları (%)**

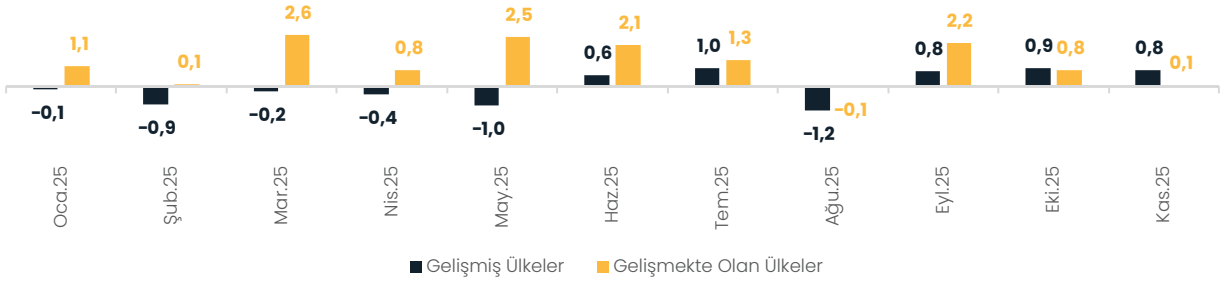

Kaynak: TÜİK

Sanayinin Küresel Görünümü

2025 yılı boyunca gelişmiş ve gelişen ülkeler arasında sanayi üretimi açısından belirgin bir ayrışma yaşanıyor. Gelişmiş ülkelerde sanayi üretimi yılın ilk yarısında ağırlıklı olarak negatif ya da sıfıra yakın seyrederek zayıf bir konjonktürü yansıtırken gelişmekte olan ülkelerde üretim artışı aynı dönemde daha yüksek ve görece istikrarlı bir görünüm sunuyor. 2025 yılının ilk yarısından itibaren Ağustos ayındaki geçici zayıflama hariç olmak üzere gelişmiş ülkelerde sanayi üretiminin pozitif bölgede seyretmesi; bu ekonomilerde sanayi faaliyetinde kademeli bir toparlanmaya yönelik sinyallerin güçlendiğine işaret ediyor (Grafik 12).

Grafik 12. **Sanayi Üretim Endeksi** (yıllık değişim ortalaması, %)

Kaynak: Eurostat, OECD

*Gelişmekte Olan Ülkeler: Arjantin, Çin, Hindistan, Polonya, Rusya, Çekya, Brezilya, Macaristan, Meksika, Güney Afrika, Türkiye

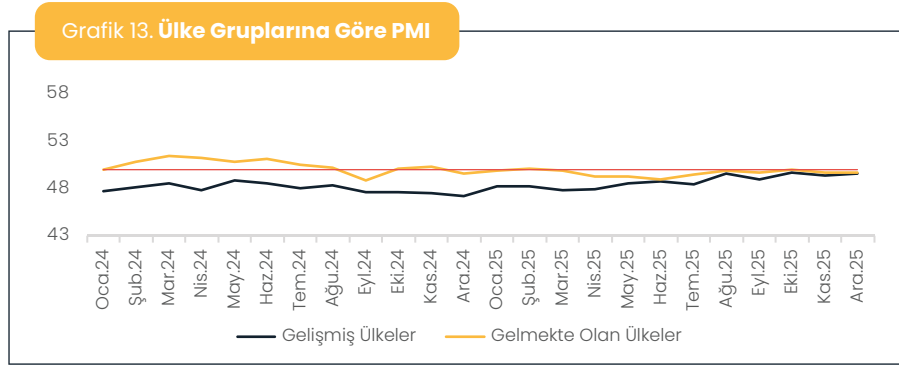
*Gelişmiş Ülkeler: ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık

Gelişmiş ülkeler genelinde değerlendirildiğinde sanayi üretiminde kademeli bir iyileşme görünümü öne çıkmakla birlikte Almanya bu eğilimden belirgin biçimde ayrışıyor. Almanya'da sanayi üretiminin yıllık değişimi 2024 yılında ortalama %4,4 oranında daralırken 2025 yılı genelinde de güncel veriler itibarıyla daralmanın %1,2 düzeyinde devam etmesi toparlanmanın oldukça sınırlı olduğunu gösteriyor. Buna benzer bir durum da İtalya'da görülüyor. 2024 yılında sanayi üretimi yıllık ortalamalara göre %3,9 daralırken 2025 yılında %0,8 daralma kaydedildi. ABD ve Japonya özelinde bakıldığında sanayi üretiminde belirgin bir toparlanma eğilimi dikkat çekiyor. ABD'de sanayi üretimi 2024 yılında yıllık bazda %0,3 oranında daralırken 2025 yılında %1,2'lik artışa geçerek sanayi faaliyetinde yeniden genişleme sürecine girildiğine işaret ediyor. Japonya'da ise 2024 yılında %2,6 oranında kaydedilen daralmanın ardından 2025'te sanayi üretiminin %0,6 oranında artışa geçmesi uzun süredir zayıf seyreden sanayi döngüsünde dipten çıkış sinyali olarak değerlendiriliyor (Grafik 12).

Gelişmekte olan ülkelerde sanayi üretimindeki performansıyla öne çıkan ülkeler Çin ve Hindistan oluyor. Çin 2024 yılında ortalama %5,7 büyürken 2025 yılında bu oran %6,0'a yükseliyor. Hindistan'da ise sanayi üretimi 2024'te %4,3 büyürken 2025'te %3,5 büyüme kaydetti. Türkiye'de sanayi üretiminin 2024'te sınırlı (%0,5) bir büyüme kaydetmesinin ardından 2025'te ortalama %3,5'e hızlanması, sanayi faaliyetinde belirgin bir toparlanmaya işaret ediyor (Grafik 12).

PMI seviyelerindeki değişimler ve trendler 2025 yılı boyunca gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında sanayi üretimi açısından bir farklılaşma olduğunu doğruluyor. Gelişmiş ülkelerde sanayi üretimi yılın ilk yarısında ağırlıklı olarak negatif ya da sıfıra yakın seyrederek zayıf bir konjonktürü

yansıtırken gelişmekte olan ülkelerde üretim artışı aynı dönemde daha yüksek ve görece istikrarlı bir görünüm sunuyor. 2025 yılının ilk yarısından itibaren Ağustos ayındaki geçici zayıflama hariç olmak üzere gelişmiş ülkelerde sanayi üretiminin pozitif bölgede seyretmesi bu ekonomilerde sanayi faaliyetinde kademeli bir toparlanmaya yönelik sinyallerin güçlendiğine işaret ediyor (Grafik 13).

Kaynak: S&P Global

*Gelişmekte Olan Ülkeler: Arjantin, Çin, Hindistan, Polonya, Rusya, Çekya, Brezilya, Macaristan, Meksika, Güney Afrika, Türkiye

*Gelişmiş Ülkeler: ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık

PMI seviyeleri, 2024–2025 döneminde hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde imalat faaliyetinin 50 eşik değeri etrafında dalgalandığını, dolayısıyla güçlü ve yaygın bir genişleme sürecine girilmediğini gösteriyor. Gelişmiş ülkelerde 2025'in ilk yarısından itibaren PMI artış eğilimi gösterirken gelişmekte olan ülkelerde endeks aşağı yönlü bir seyir izliyor. Dolayısıyla 2025 yılı boyunca iki ülke grubunun PMI seviyelerinin birbirine yakınsadığı ve endeksler arasındaki farkın yıl sonunda 0,2 puana gerilediği görülüyor (Grafik 13).

2024'ün ikinci yarısında 2025'in ikinci yarısına kadar olan süreçte gelişmiş ülkelerde imalat faaliyetinde belirgin bir iyileşme görülüyor. Gelişmiş ülkelerde ortalama PMI'nın 2024-II'deki 47,7 değerinden 2025-II'de 49,3'e yükselmesi, daralma bölgesinden çıkışa yaklaşıldığını ve sanayi faaliyetindeki zayıflığın azaldığını gösteriyor. Buna karşılık gelişmekte olan ülkelerde PMI'nın 50,0'dan 49,8'e gerilemesi, imalat faaliyetinin genişleme eşiklerinin hemen altına indiğine ve önceki döneme kıyasla ivme kaybı yaşandığına işaret ediyor. Bu çerçevede 2025-II itibarıyla küresel imalat görünümünde gelişmiş ülkeler lehine bir yakınsama, gelişmekte olan ülkelerde ise sınırlı bir momentum kaybı öne çıkıyor (Grafik 13).

Almanya'nın PMI değeri 2024 yılında ortalama 43 iken 2025'te 48,2 seviyesine yükseliyor. Henüz büyüme noktasına ulaşılmamış olsa da bu artış daralmanın hız kestiğine ve ekonomik aktivitede kademeli bir toparlanma eğiliminin güçlendiğine işaret ediyor. Benzer durum Fransa için endeksin 2024 yılında 44,6 seviyesinden 2025'te 48,3' yükselmesiyle yaşanıyor. ABD'de ise 2024 yılında endeksin ortalama değeri, büyümenin eşik noktası olan 50 seviyesinde gerçekleşirken 2025 yılında 51,7 kaydediyor. Birleşik Krallık, Kanada ve Güney Kore'de 2025 yılında gerçekleşen performans 2024'e göre zayıf kalıyor (Grafik 13).

Gelişmekte olan ülkelerde PMI seviyesindeki artışla öne çıkan ülkeler Çin, Hindistan ve Vietnam oluyor. Çin'de PMI endeksi 2025 yılında bir önceki yıla göre 0,5 puan gerilemesine rağmen 50,3 seviyesinde gerçekleşiyor. Endeksin eşik değeri olan 50'nin üzerinde kalması, büyüme eğiliminin zayıflamakla birlikte bu eğilimin korunduğuna işaret ediyor. Hindistan'da PMI değeri 2025 yılında bir önceki yıla kıyasla 57,5'ten 57,8'e yükseliyor. Endeksin yüksek seviyesini koruması, ekonomik aktivitedeki güçlü büyüme eğiliminin devam ettiğini ortaya koyuyor (Grafik 13).

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- 2024 yılının ikinci yarısındaki zayıf seyrin ardından, 2025 yılında sanayi üretiminde belirgin bir toparlanma eğilimi gözlenmektedir.
- İmalat sanayi üretiminde yıllık büyümenin hız kazanması, sanayi faaliyetlerinde normalleşme sürecine girildiğine işaret etmektedir.
- Gıda sanayi başta olmak üzere temel tüketim mallarına yönelik üretim yapan alt sektörler, sanayi genelindeki dalgalanmalara karşı görece daha dirençli bir performans sergilemektedir.
- Ham petrol ve demir fiyatlarındaki görece ılımlı seyir, bazı sanayi kolları açısından maliyet baskılarını sınırlayıcı bir unsur olarak öne çıkmaktadır.
- Küresel ölçekte gelişmiş ülkelerde sanayi üretimindeki daralmanın hız kesmesi, dış talep açısından orta vadede destekleyici bir görünüm sunmaktadır.
- Asya merkezli ekonomilerin sanayi performansları, küresel üretim zincirlerinde toparlanmanın sürdüğüne işaret etmektedir.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- PMI endeksinin 2025 yılı boyunca 50 eşik değerinin altında seyretmesi, imalat sanayinde daralmanın henüz tamamen sona ermediğini göstermektedir.
- Metal ve enerji yoğun sektörlerde girdi maliyetlerindeki oynaklık, maliyet yönetimini zorlaştırmaktadır.
- Tekstil, giyim, ana metal ve makine gibi ihracat ağırlıklı sektörlerde zayıf dış talep ve sipariş hacimleri üretimi baskılamaktadır.
- Küresel ticarete korumacılık eğilimleri ve jeopolitik riskler, sanayi ihracatı açısından belirsizlik oluşturmaktadır.
- İç talepteki zayıflama ve krediye erişimdeki kısıtlar, sanayi üretiminin yaygın ve kalıcı bir büyüme patikasına girmesini zorlaştırmaktadır.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- 2026 itibarıyla sanayi üretiminde toparlanmanın devam etmesi ancak büyümenin sektörler arasında farklılaşması beklenmektedir.
- PMI göstergelerinde kademeli iyileşme öngörülmekle birlikte genişleme bölgesine geçişin zamana yayılması muhtemeldir.
- Sanayide sürdürülebilir büyüme için finansman koşullarının öngörülebilirliği ve yatırım ortamının güçlendirilmesi kritik önem taşımaktadır.
- İhracat pazarlarında çeşitlenme ve tedarik zinciri entegrasyonunun artırılması, dış talep kaynaklı riskleri azaltıcı bir rol oynayacaktır.
- Enerji ve ham madde maliyetlerini azaltmaya yönelik verimlilik yatırımları, sanayinin rekabet gücünü destekleyecek temel alanlar arasında yer almaktadır.

TARIM

Sektörün Genel Görünümü /57

Temel Veriler ve Göstergeler /58

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /68

Sektörün Genel Görünümü

Gösterge	2024	2025
Tarım İstihdamı (III. çeyrek, milyon kişi)	4.761	4.549
Tarım Sektörü Büyüme Hızı (% III. çeyrek)	3,7	-12,7
Tarımda Toplam İthalat (2025, bin ABD doları)	11.008.631	12.455.977
Tarımda Toplam İhracat (2025, bin ABD doları)	9.484.409	8.367.345
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Toplam Üretim Miktarları (ton)	28.389.775	19.767.012
Sebze Ürünleri Toplam Üretim Miktarları (ton)	33.572.553	33.315.678
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Toplam Üretim Miktarları (ton)	74.877.234	67.060.312

2025 yılında toplam GSYH'de pozitif büyüme eğilimi sürerken tarım sektörü genel ekonomiden ayrılmış ve 2025 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla yıllık bazda %12,7 oranında daralma kaydetmiştir.

Meyveler, içecek ve baharat bitkileri toplam üretimi özellikle elma, zeytin ve üzüm gibi yüksek hacimli ürünlerdeki kayıpların etkisiyle yıllık bazda %30,4 oranında belirgin bir düşüş yaşanmıştır.

2024 yılında 74,9 milyon ton seviyesinde olan toplam tahıl üretimi, 2025 yılında 67,1 milyon tona gerileyerek yıllık bazda %10,4 oranında bir değişim kaydetmiştir. Toplam üretim miktarındaki bu değişimde; buğdayda gerçekleşen 2,9 milyon tonluk ve arpada görülen 2,1 milyon tonluk azalışlar temel payı oluşturmaktadır.

Toplam sebze üretimi 2024 yılına göre %0,8 gibi oldukça sınırlı bir oranda gerileyerek 33,3 milyon ton düzeyinde gerçekleşmiştir.

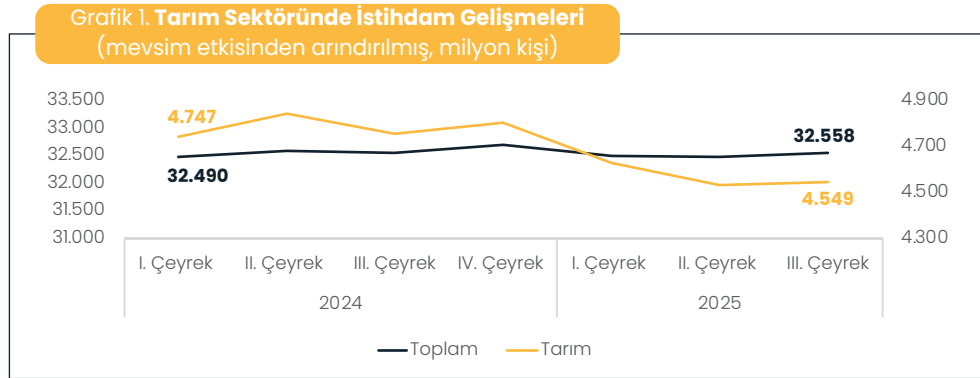
Türkiye genelinde özellikle Güney, İç ve Batı Anadolu bölgelerinde şiddetli ve yer yer olağanüstü seviyelere ulaşan meteorolojik kuraklık, üretim ve su kaynakları üzerindeki baskıyı artırarak kronik bir risk haline gelmiştir.

Temel Veriler ve Göstergeler

Tarım Sektöründe İstihdam ve Sektör Büyüme Göstergeleri

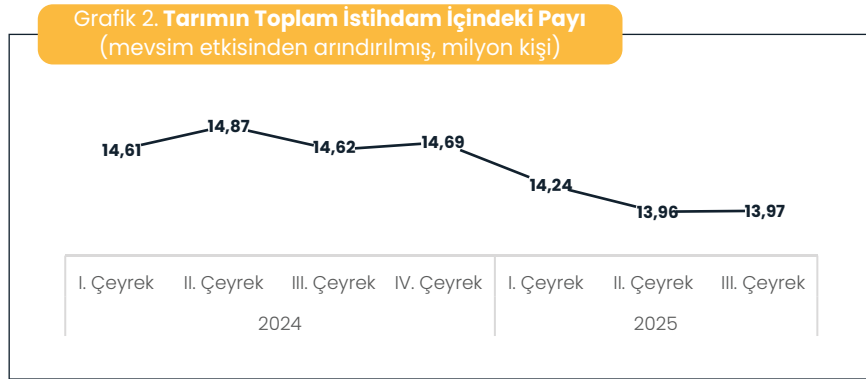
TÜİK tarafından açıklanan mevsim etkisinden arındırılmış istihdam verilerine göre 2024 yılı boyunca tarım istihdamı görece dalgalı ancak yatay bir seyir izlerken 2025 yılı itibarıyla aşağı yönlü bir eğilim göstermiştir. 2024 yılının ikinci çeyreğinde yaklaşık 4,85 milyon kişi ile zirve seviyesine ulaşan tarım istihdamı, yılın son çeyreğinden itibaren gerileyerek 2025 yılının ikinci çeyreğinde 4,54 milyon kişi seviyesine kadar düşmüştür. 2025 yılının üçüncü çeyreğinde ise sınırlı bir toparlanma eğilimine girerek tarım istihdamı 4,55 milyon kişi düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik 1).

Aynı dönemde toplam istihdamın görece istikrarlı bir görünüm sergilediği dikkati çekmektedir. Toplam istihdam 2024 yılı boyunca 32,5-32,7 milyon kişi aralığında seyretmiş, yıl ortalaması 32,6 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılının ilk üç çeyreğinde de toplam istihdam benzer bir bantta hareket etmiş ve üçüncü çeyrek itibarıyla 32,56 milyon kişi olarak kaydedilmiştir. Bu görünüm, tarım istihdamında gözlenen gerilemenin, toplam istihdamdaki genel eğilimden ayrıştığına işaret etmektedir.

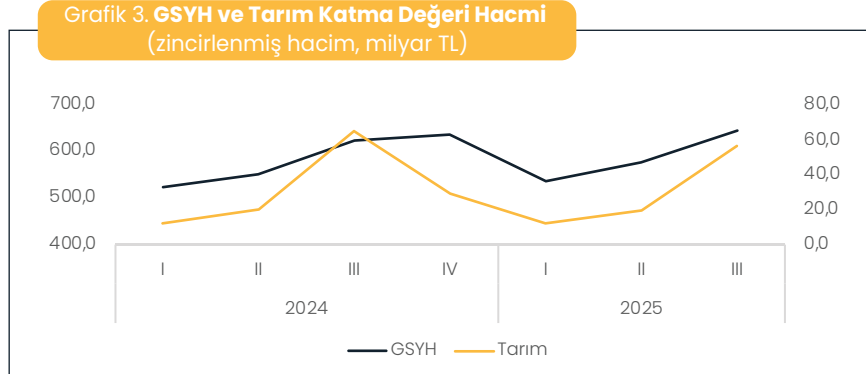
Kaynak: TÜİK

Tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı 2024 yılı boyunca ortalama %14,7 seviyesinde seyretmiştir. 2024 yılının ikinci çeyreğinde tarımın toplam istihdam içindeki payı %14,87 ile dönemsel olarak en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2025 yılı itibarıyla ise tarımın toplam istihdam içindeki payında belirgin bir gerileme gözlenmiştir. 2025 yılının ilk çeyreğinde %14,24 olarak kaydedilen tarım istihdamının toplam içindeki payı, ikinci çeyrekte %13,96 seviyesine düşmüş; üçüncü çeyrekte ise %13,97 ile yatay bir görünüm sergilemiştir. Tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı 2024 yılında ortalama %14,7 iken 2025 yılının ilk üç çeyreğinde ortalama %14,1 seviyesine gerilemiştir (Grafik 2).

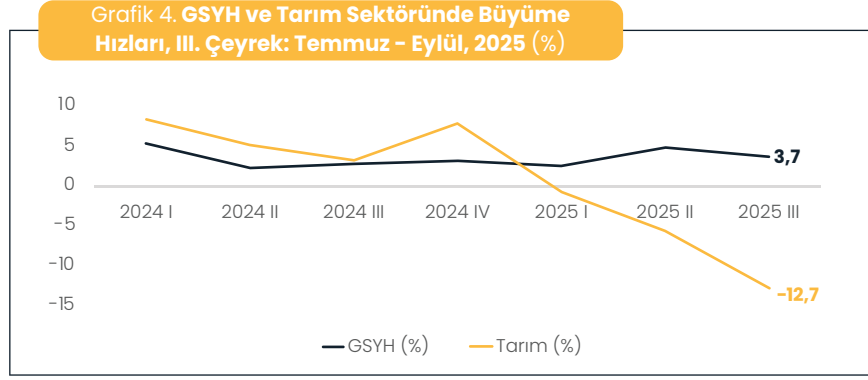
Kaynak: TÜİK verilerinden hareketle ITOSAM tarafından hesaplanmıştır.

Zincirleşmiş hacim verileri incelendiğinde toplam GSYH'nin 2024 yılı boyunca çeyrekler itibarıyla artış eğilimi sergilediği ve dördüncü çeyrekte 637,0 milyar TL seviyesine ulaştığı görülüyor. 2025 yılının ilk çeyreğinde toplam GSYH hacmi 537,7 milyar TL olarak kaydedilmiş, izleyen çeyreklerde yeniden artış eğilimine girerek 2025 yılının üçüncü çeyreğinde 646,7 milyar TL düzeyine yükselmiştir. Tarım sektörüne ait katma değer hacmi ise dönemler itibarıyla daha dalgalı bir görünüm sergiliyor. 2024 yılında tarım katma değeri üçüncü çeyrekte 65,3 milyar TL ile yıl içindeki en yüksek seviyesine ulaşmış, dördüncü çeyrekte 29,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılına gelindiğinde tarım katma değeri ilk çeyrekte 12,3 milyar TL seviyesinde kaydedilmiş, ikinci çeyrekte 19,4 milyar TL'ye yükselmiş ve üçüncü çeyrek itibarıyla 57 milyar TL düzeyine ulaşmıştır (Grafik 3).

Kaynak: TÜİK

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranları incelendiğinde 2024 yılı boyunca hem toplam GSYH'de hem de tarım sektöründe pozitif büyüme oranlarının kaydedildiği görülüyor. 2024 yılında toplam GSYH'nin yıllık büyüme oranı çeyrekler itibarıyla %2,3-%5,3 aralığında seyrederken tarım sektöründeki yıllık değişim oranları aynı dönemde %3,3-%8,3 aralığında gerçekleşmiştir. 2025 yılı itibarıyla toplam GSYH'de pozitif büyüme eğiliminin sürmesi dikkati çekiyor. Toplam GSYH'nin yıllık büyüme oranı 2025 yılının ilk üç çeyreğinde sırasıyla %2,5, %4,9 ve %3,7 olarak kaydedilmiştir. Buna karşılık tarım sektöründe yıllık değişim oranları 2025 yılında negatif değerlere gerilemiştir. Tarım sektörünün yıllık değişim oranı 2025 yılının ilk çeyreğinde -%0,7; ikinci çeyreğinde -%5,5 ve üçüncü çeyreğinde -%12,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu görünüm, 2025 yılı boyunca toplam GSYH'deki pozitif büyümenin devam ettiği bir ortamda tarım sektörünün yıllık değişim oranlarının toplam ekonomiden ayrıştığını gösteriyor (Grafik 4).

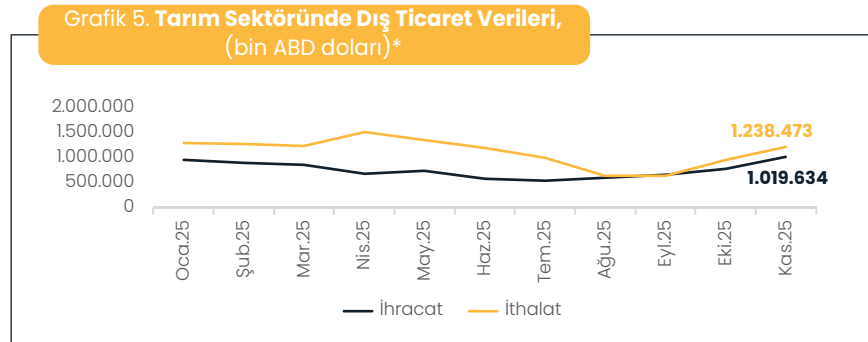

Kaynak: TÜİK
*Değerlendirmeler, TÜİK tarafından yayımlanan zincirlenmiş hacim endekslerine dayalı yıllık değişim oranları kullanılarak yapılmıştır.

Tarım Sektöründe Dış Ticaret Gelişimi

Tarım dış ticaretinin aylık gelişimi incelendiğinde 2025 yılı boyunca ihracat ve ithalat kalemlerinde dönemsel farklılaşmalar gözleniyor. Yılın ilk aylarında tarım ihracatı görece yüksek seviyelerde seyrederken ilk yarı boyunca kademeli bir azalış eğilimi görülüyor. Mayıs ve Haziran aylarında ihracat değerlerindeki düşüş daha belirgin hâle gelmiştir. Yaz aylarında ihracat en düşük seviyelerine yaklaşmış, yılın son çeyreğinde ise yeniden artış eğilimine girmiştir. Kasım 2025 itibarıyla tarım ihracatı 1.019.634 bin ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tarım ithalatı tarafında, yılın ilk yarısında yüksek düzeyler korunmuş ve özellikle nisan ayında ithalat değerleri belirgin bir artış kaydetmiştir. Yaz aylarında ithalat tutarlarında dikkate değer bir gerileme yaşanırken Ağustos ve Eylül aylarında ihracat ve ithalat arasındaki fark sınırlı düzeye inmiştir. Yılın son çeyreğinde ithalat yeniden artış göstermiş ve Kasım 2025 itibarıyla 1.238.473 bin ABD doları seviyesine ulaşmıştır. Genel değerlendirme çerçevesinde 2025 yılı boyunca tarım dış ticaretinde yılın ilk yarısında ithalatın daha yüksek seyrettiği, yılın ikinci yarısında ise dış ticaret dengesinde görece bir yakınsama yaşandığı görülüyor.

Kaynak: TÜİK
*Uluslararası standart sanayi sınıflamasına (ISIC, Rev.4) göre alınmış olup tarım, ormancılık ve balıkçılık sektör verilerini içermektedir.

Bitkisel Üretim

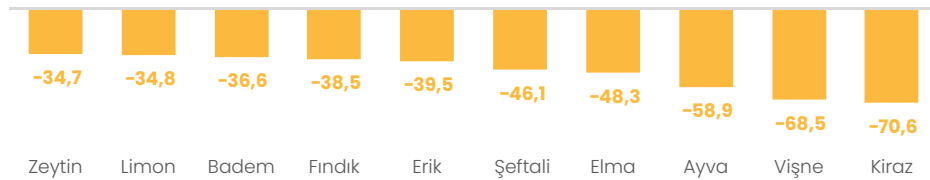
2024-2025 dönemi karşılaştırıldığında meyveler, içecek ve baharat bitkileri toplam üretiminde belirgin bir gerileme olduğu görülmüyor. Toplam üretim miktarı 2024 yılında 28,4 milyon ton seviyesinde gerçekleşirken 2025 yılında 19,8 milyon tona gerilemiş ve yıllık bazda %30,4 oranında azalmıştır. Bu düşüş, üretim hacmi yüksek olan ana ürün gruplarının büyük bölümünde eş zamanlı olarak gözlenmiştir (Grafik 6).

Ana ürün grupları itibarıyla değerlendirildiğinde üretimdeki gerilemenin en belirgin olduğu gruplar diğer meyveler (-%46,0), zeytin ve diğer sert kabuklular (-%36,8) ve üzüm (-%24,5) olarak öne çıkıyor. Turunçgiller grubunda üretim miktarı %12,4 oranında azalırken baharat bitkileri ve çay üretiminde görece daha sınırlı düşüşler kaydedilmiştir. Bu görünüm, toplam üretimdeki gerilemenin tek bir ürün ya da alt gruba özgü olmadığını üretim hacmi yüksek olan ana gruplara yayılan genel bir eğilimi yansıttığını gösteriyor.

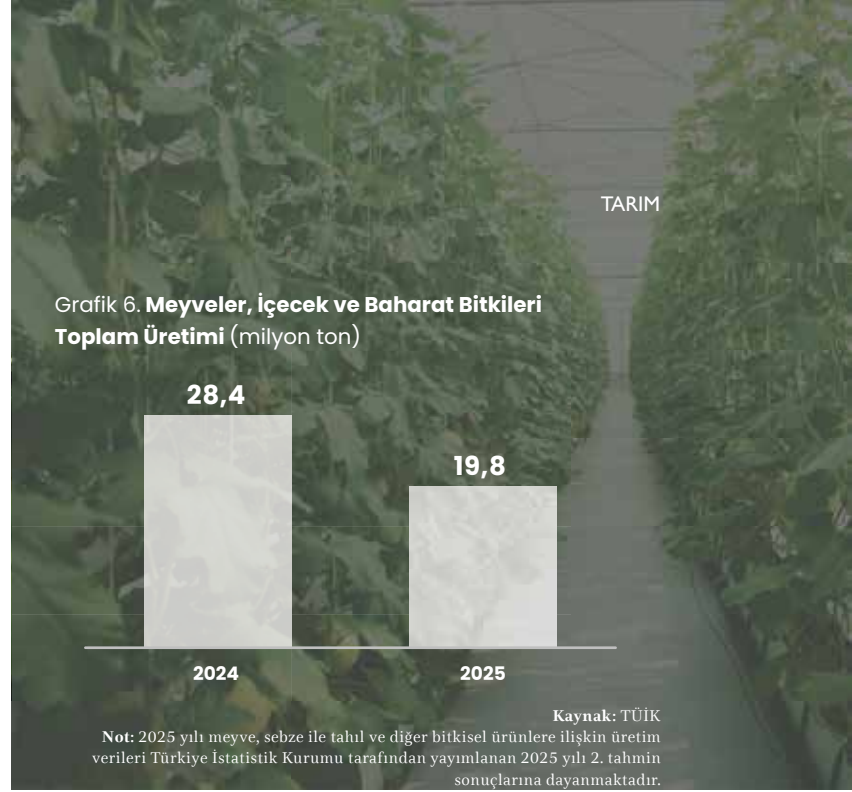
Ürün gruplarının toplam üretim içindeki payları incelendiğinde ise bazı grupların görece paylarında artış olduğu dikkat çekiyor. Örneğin turunçgillerin toplam üretim içindeki payı 2024 yılında %19,3 iken 2025 yılında %24,3'e yükselmiştir. Benzer şekilde üzüm grubunun toplam üretim içindeki payında da artış gözlenmiştir. Bununla birlikte söz konusu pay artışlarının mutlak üretim artışından değil diğer ürün gruplarında daha yüksek oranlı düşüşlerin yaşanmasından kaynaklandığı görülüyor. Bu durum, pay değişimlerinin mutlak üretim düzeyleriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğine işaret ediyor.

2025 yılında üretimdeki en yüksek düşüşlerin kiraz (-%70,6), vişne (-%68,5) ve ayva (-%58,9) ürünlerinde gerçekleştiği görülüyor. Elma, şeftali ve erik gibi üretim hacmi yüksek ürünlerde de dikkat çekici oranlarda gerilemeler kaydedilmiştir. Bu bulgular, toplam üretimde gözlenen düşüşün ürün bazında da geniş bir alana yayıldığını gösteriyor (Grafik 7).

Grafik 7. Seçili Meyve, İçecek ve Baharat Bitkilerinde Üretim Değişimi (% 2024-2025)

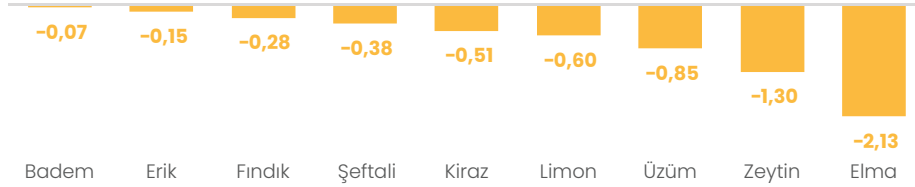
Kaynak: TÜİK

2024-2025 döneminde toplam üretimde yaşanan düşüşün hangi ürünler üzerinden şekillendiği incelendiğinde meyveler, içecek ve baharat bitkileri üretimindeki azalmanın büyük ölçüde yüksek hacimli ürünlerde yoğunlaştığı görülüyor. Elma (-2,1 milyon ton), zeytin (-1,3 milyon ton) ve üzüm (-0,8 milyon ton) üretimindeki gerilemeler, toplam üretim kaybının yaklaşık yarısını açıklıyor (Grafik 8).

Söz konusu üç ürünü takiben limon (-0,6 milyon ton) ve kiraz (-0,5 milyon ton) üretimindeki düşüşler, toplam üretim kaybının yaklaşık 1,1 milyon tonluk kısmını oluşturuyor. Diğer ürünlerde gözlenen üretim azalışları ise daha sınırlı mutlak hacimlere sahip olmakla birlikte toplam üretimdeki gerilemeyi ortaya koyuyorlar. Bu görünüm, 2024-2025 döneminde üretimdeki düşüşün yaygın olmakla birlikte toplam üretim hacmindeki azalmanın esas olarak üretim hacmi yüksek olan ana ürünler üzerinden şekillendiğini gösteriyor.

Grafik 8. **Toplam Üretim Düşüşüne Katkı Sağlayan Başlıca Meyveler** (milyon ton, 2025)

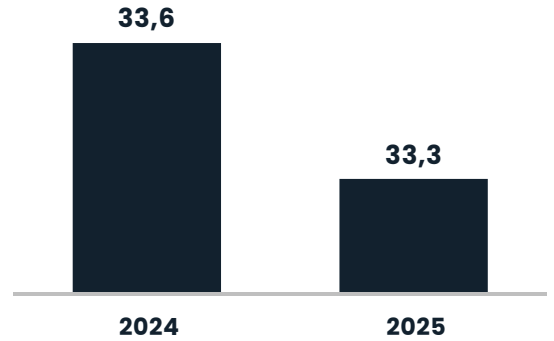

Kaynak: TÜİK verilerinden hareketle İTOSAM tarafından hesaplanmıştır.

2024-2025 döneminde toplam sebze üretimi sınırlı bir gerileme göstermiştir. 2024 yılında 33,6 milyon ton olarak gerçekleşen toplam sebze üretimi, 2025 yılında 33,3 milyon tona gerileyerek yıllık bazda yaklaşık %0,8 oranında azalmıştır (Grafik 9).

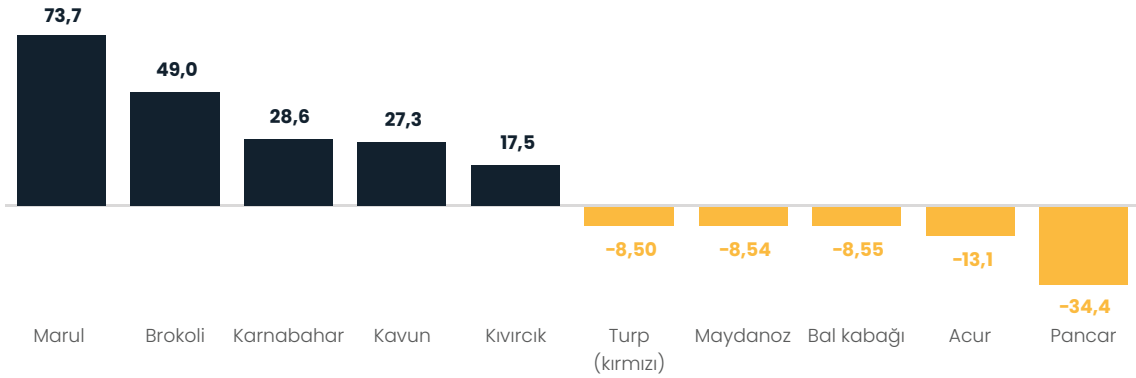
2024-2025 döneminde meyveler, içecek ve baharat bitkileri grubunda toplam üretimin %30,4 oranında gerilemesi bu alanda yaşanan daralmanın oldukça belirgin olduğunu gösteriyor. Bu nedenle meyve üretimine ilişkin değerlendirmelerde toplam düşüşü sürükleyen ürünlere odaklanan bir yaklaşım benimsenmiştir. Buna karşılık sebze üretiminde toplam azalışın %0,8 ile sınırlı kalması üretim yapısının daha heterojen bir görünüm sergilediğine işaret ediyor. Bu çerçevede sebzelerde üretim dinamiklerini daha dengeli biçimde yansıtabilmek amacıyla hem artış hem de düşüş gösteren ürünler birlikte ele alınmıştır (Grafik 10).

Grafik 9. **Sebze Ürünleri Toplam Üretimi** (milyon ton)

Kaynak: TÜİK

Grafik 10. Seçili Sebze Ürünlerinde Üretim Miktarları Değişimi (2025, %)

Kaynak: TÜİK

Üretimi en çok artan ve düşen seçili sebze ürünleri incelendiğinde 2024-2025 döneminde üretim değişimlerinin ürün bazında belirgin biçimde ayrıştığı görülüyor. Marul türlerinde üretimin %49 ila %74 aralığında artış göstermesi, brokoli (%28,6) ve karnabahar (%27,3) gibi ürünlerdeki güçlü yükselişlerle birlikte değerlendirildiğinde bazı sebze gruplarında üretim artışlarının dikkat çekici boyutlara ulaştığı anlaşılıyor. Buna karşılık pancarda %34,4, acurda %13,1 ve bal kabağında %8,6 oranındaki üretim düşüşleri, sebze üretimindeki gerilemenin belirli ürünlerde yoğunlaştığını ortaya koyuyor (Grafik 10).

Bu ürün bazlı artış ve azalışların, 2025 yılında sebze üretim deseninin iklim koşullarına duyarlılığı çerçevesinde değerlendirilmesi gerekiyor. Türkiye genelinde yıl boyunca etkili olan kuraklık koşulları ile bazı bölgelerde yaşanan don olaylarının, sebze üretimini ürünler arasında farklı yönlerde etkilemiş olması muhtemeldir. Nitekim suya ve sıcaklık koşullarına daha duyarlı olan bazı sebze türlerinde üretim düşüşleri gözlenirken üretim takvimi ve yetiştirme koşulları görece daha esnek olan ürünlerde artışlar kaydedilmiştir. Bu çerçevede sebze üretimindeki toplam değişimin sınırlı kalmasına rağmen ürünler arasında belirgin farklılaşmaların ortaya çıkması iklim koşullarının olası etkileriyle uyumlu bir görünüm sunuyor.

Tablo 1. Seçili Sebze Üretiminde Toplam Değişime Katkı Sağlayan Başlıca Ürünler (ton)

Ürün	2024	2025	Mutlak Değişim
Toplam Üretimi Aşağı Çeken Başlıca Ürünler (mutlak düşüş, ton)			
Domates	14.617.000	13.500.000	-1.117.000
Fasulye (taze)	507.061	464.850	-42.211
Salatalık	1.742.900	1.708.700	-34.200
Bal kabağı	94.474	86.400	-8.074
Pancar (kırmızı)	24.405	16.000	-8.405
Toplam Üretimi Yukarı Çeken Başlıca Ürünler (mutlak artış, ton)			
Karpuz	3.198.000	3.465.000	267.000
Kavun	1.479.000	1.737.200	258.200
Marul	113.477	197.100	83.623
Kıvırcık	263.829	393.000	129.171
Brokoli	131.762	169.500	37.738

Kaynak: TÜİK verilerinden hareketle İTOSAM tarafından hesaplanmıştır.

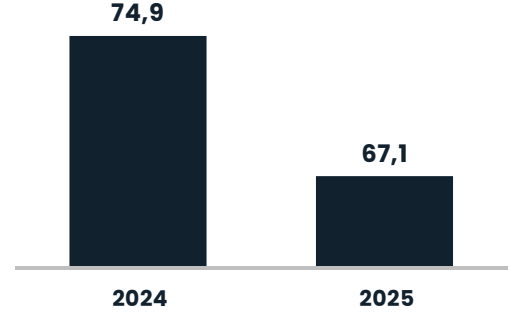
Sebze üretimindeki sınırlı toplam değişim, ürün bazında güçlü artış ve azalışların eş zamanlı olarak gerçekleşmesinden kaynaklanıyor. Meyve üretiminde 2024-2025 döneminde toplam üretimde %30'u aşan sert bir daralma yaşanması, üretim düşüşüne sebep olan ürünlerin ayrıntılı biçimde analiz edilmesini gerekli kılarken sebze üretiminde toplam değişimin -%0,8 ile oldukça sınırlı kalması, artış ve azalışların büyük ölçüde birbirini dengelediğine işaret ediyor. Bu nedenle sebze üretimi, toplam düşüğe katkıdan ziyade toplam değişimi aşağı ve yukarı yönlü etkileyen ürünler çerçevesinde ele alınmıştır.

2024-2025 döneminde sebze üretiminde toplam değişim sınırlı görünmekle birlikte bu tablo ürün bazında önemli farklılaşmaları maskeliyor. Toplam üretimi aşağı çeken başlıca unsur, üretim hacmi yüksek olan domates başta olmak üzere salatalık ve taze fasulye gibi ürünlerde gözlenen belirgin gerilemelerdir. Buna karşılık karpuz, kavun ve marul türlerinde kaydedilen güçlü üretim artışları, sebze üretimindeki toplam düşüşü önemli ölçüde sınırlamıştır. Bu görünüm, söz konusu dönemde sebze üretiminde yaşanan değişimin yaygın bir daralmadan ziyade ürünler arası yön farklılıklarının belirleyici olduğu bir denge sürecine işaret ettiğini gösteriyor.

Tahıl ürünleri toplam üretimi 2024 yılında yaklaşık 74,9 milyon ton iken 2025 yılında 67,1 milyon tona gerilemiştir. Bu gelişme, tahıl üretiminde yaklaşık %10,4 oranında belirgin bir daralmaya işaret ediyor (Grafik 11).

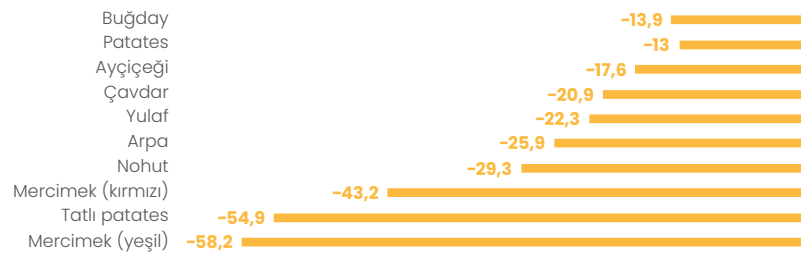
Toplam tahıl ve diğer bitkisel ürünler üretiminde 2025 yılında kaydedilen %10,4'lük gerileme, ürün bazında incelendiğinde homojen bir düşüşten ziyade belirgin kırılmalar içeriyor. Bu genel oran içerisinde bazı temel ürünlerde üretim kayıplarının oldukça derinleştiği görülüyor. Özellikle yeşil mercimek üretimi 2025 yılında bir önceki yıla göre %58,2 oranında azalırken tatlı patatesten %54,9 ve kırmızı mercimekte %43,2'lik düşüşler kaydedilmiştir. Benzer şekilde nohut (%29,3), arpa (%25,9), yulaf (%22,3) ve çavdar (%20,9) üretimlerinde de dikkat çekici gerilemeler gözleniyor (Grafik 12).

Grafik 11. Tahıl Ürünleri Toplam Üretimi (milyon ton)

Kaynak: TÜİK

Grafik 12. Seçili Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Üretim Değişimi (% 2025)

Kaynak: TÜİK

2025 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünler toplam üretiminde gözlenen daralmanın hangi ürünler üzerinden şekillendiğini ortaya koyuyor. Bulgular, toplam üretimdeki düşüşün büyük ölçüde üretim hacmi yüksek sınırlı sayıdaki üründe yoğunlaştığını gösteriyor. Buğdayda yaklaşık 2,9 milyon ton, arpada ise 2,1 milyon ton düzeyindeki gerilemeler toplam üretim kaybının ana sürükleyicileri olarak öne çıkıyor. Bu iki ürün, tek başına toplam düşüşün önemli bir bölümünü açıklıyor (Tablo 2).

Buğday ve arpayı takiben şeker pancarı (-914 bin ton) ve patates (-900 bin ton) üretimindeki azalışlar da toplam üretimi aşağı yönlü baskılayan başlıca unsurlar arasında yer alıyor. Görece daha düşük üretim hacmine sahip olmakla birlikte kırmızı mercimekte kaydedilen 175 bin tonluk düşüş ise baklagiller grubunda yaşanan daralmanın toplam üretime yansımaları gösteriyor. Bu görünüm, tahıl ve bitkisel ürünlerdeki toplam üretim kaybının, ağırlıklı olarak stratejik ve yüksek hacimli ürünlerdeki gerilemelerden kaynaklandığına işaret ediyor.

Öte yandan bazı ürünlerde kaydedilen üretim artışları toplam düşüşü kısmen dengeleyici bir rol oynamıştır. Mısır üretiminde yaklaşık 400 bin tonluk artış, yukarı yönlü en güçlü katkısı sağlarken kanola, tütün, yer elması ve salep bitkisi gibi ürünlerdeki sınırlı artışlar toplam üretimdeki daralmayı telafi etmeye yetmemiştir.

Tablo 2. Seçili Tahıl ve Bitkisel Ürünlerin Üretiminde Toplam Değişime Katkı Sağlayan Başlıca Ürünler (ton)

Ürün	2024	2025	Mutlak Değişim
Toplam Üretimi Aşağı Çeken Başlıca Tahıl ve Bitkisel Ürünler			
Buğday	20.800.000	17.900.000	-2.900.000
Arpa	8.100.000	6.000.000	-2.100.000
Şeker pancarı	22.413.967	21.500.000	-913.967
Patates	6.900.000	6.000.000	-900.000
Mercimek (kırmızı)	405.000	230.000	-175.000
Toplam Üretimi Artıran Başlıca Tahıl ve Bitkisel Ürünler			
Mısır (dane)	8.100.000	8.500.000	400.000
Kanola (kolza)	101.200	136.700	35.500
Tütün	94.278	111.000	16.722
Yer elması	1.446	1.900	454
Salep bitkisi	147	200	53

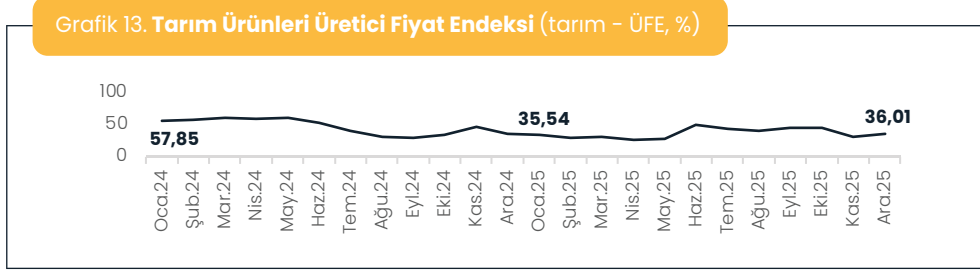
Kaynak: TÜİK verilerinden hareketle İTOSAM tarafından hesaplanmıştır.

Tarım Sektöründe Dış Ticaret Gelişimi

2025 yılı *Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE)* seyri incelendiğinde yıl boyunca fiyat baskılarının dalgalı ancak görece yüksek bir düzeyde seyrettiği görülüyor. Yılın ilk aylarında endeksin yaklaşık %35 düzeylerinde hareket ettiği, ilkbahar aylarında ise sınırlı bir gerileme eğilimi gösterdiği dikkat çekiyor. Bu dönemde özellikle üretim koşullarındaki geçici iyileşmeler ve arzın görece dengelenmesi, fiyat artış hızını sınırlayıcı bir rol oynamıştır (Grafik 13).

Buna karşılık yaz aylarına girilirken *Tarım-ÜFE*'de belirgin bir yükseliş gözlenirken Haziran ayında yaklaşık %50 seviyesine ulaşmıştır. Bu artış, tarımsal üretimde mevsimsel arz daralmaları, girdi maliyetlerindeki artışlar ve iklim koşullarının üretim üzerindeki olumsuz etkileriyle uyumlu bir görünüm sergiliyor. Yaz aylarını izleyen dönemde endekste kademeli bir gerileme yaşansa da *Tarım-ÜFE*'nin yılın ikinci yarısı boyunca %40 civarında dalgalanması, fiyat baskılarının kalıcılığına işaret ediyor.

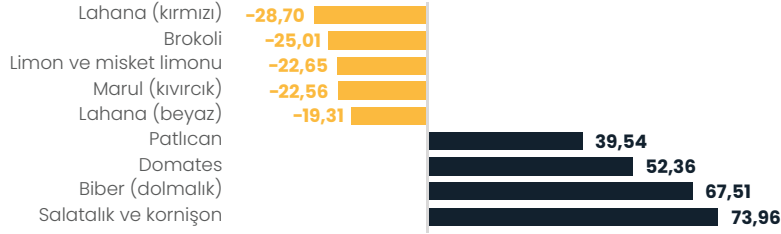
Yılın son aylarında *Tarım-ÜFE*'nin yeniden gerileyerek Aralık ayında yaklaşık %36 düzeyinde gerçekleşmesi, fiyat artış hızında sınırlı bir yavaşlamaya işaret etse de endeksin yıl genelinde yüksek seviyelerde seyretmesi dikkat çekicidir. Bu görünüm, 2025 yılında tarımsal üretici fiyatlarının, üretim miktarlarındaki dalgalanmalar ve iklim kaynaklı arz şoklarıyla birlikte yapısal maliyet baskılarının da etkisi altında kaldığını gösteriyor.

Kaynak: TÜİK

Aralık 2025 verileri, tarım ürünleri üretici fiyatlarında aylık bazda son derece yüksek bir oynaklık olduğuna işaret ediyor. Aynı ay içerisinde salatalık, dolmalık biber ve domates gibi taze sebzelerde %50'nin üzerinde fiyat artışları kaydedilirken; lahanaya, brokoli ve limon gibi bazı ürünlerde ise sert fiyat düşüşleri gözleniyor (Grafik 14).

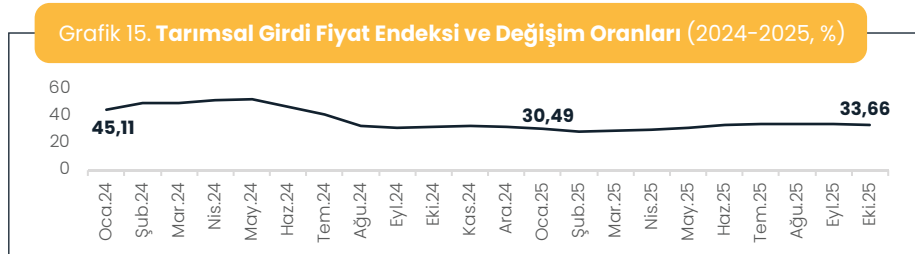
Grafik 14. Aralık 2025'te Tarım Ürünleri ÜFE'de Aylık Bazda En Yüksek Artış ve Azalış Gösteren Seçili Ürünler (%)

Kaynak: TÜİK

2024 yılında yüksek oranlarda seyreden tarımsal girdi fiyat artışları, 2025 yılına devreden bir maliyet zemini oluşturmuştur. Bu çerçevede 2025 yılı, girdi maliyetlerindeki artış hızının yönü ve kalıcılığı açısından belirleyici bir dönem olarak öne çıkıyor. 2025 yılının başında tarımsal girdi fiyatlarındaki yıllık artış oranı görece düşük seviyelerde seyretmiştir. Ocak ayında %30,49 düzeyinde gerçekleşen değişim oranı, önceki yılın yüksek artış oranlarına kıyasla maliyet artış hızında bir yavaşlamayı gösteriyor (Grafik 15).

Bu görünüm, yılın ilk aylarında tarımsal üreticiler açısından sınırlı da olsa bir maliyet rahatlamasının söz konusu olduğuna işaret ediyor. Ancak yılın ilerleyen aylarında bu eğilimin sürdürülebilir olmadığı görülüyor. 2025'in ilkbahar aylarından itibaren tarımsal girdi fiyatlarındaki artış oranı yeniden yükseliş eğilimine girerken yaz ayları boyunca kademeli artış sürmüştür. Ekim 2025 itibarıyla yıllık değişim oranının %33,66'ya ulaşması, tarımsal girdi maliyetlerindeki baskının yeniden güçlendiğini gösteriyor. Bu çerçevede 2025 yılı genelinde tarımsal girdi fiyatlarında belirgin bir düşüşten ziyade artış hızının dalgalı ancak yukarı yönlü bir seyir izlediği anlaşılıyor.

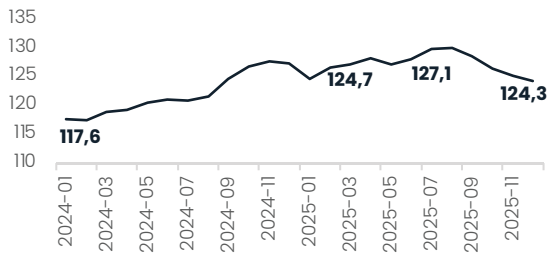

Kaynak: TÜİK

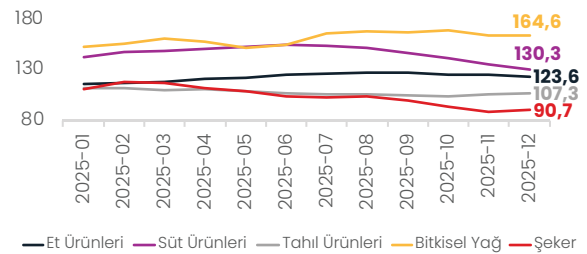
Küresel gıda fiyatlarının genel seyrine bakıldığında FAO Gıda Fiyatları Endeksi 2025 yılı boyunca dalgalı ancak görece yatay bir görünüm sergilemiştir. 2024 yılında artış eğilimi gösteren endeks, 2025 yılına yüksek bir seviyeden girmiştir. Yılın ilk aylarında endeks 125 puan civarında seyrederken yaz aylarında sınırlı bir yükseliş gözlenmiştir. Yılın son çeyreğinde ise kademeli bir gerileme yaşanmıştır. Aralık 2025 itibarıyla endeks 124,3 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 16). Bu görünüm, küresel gıda fiyatlarında 2025 yılı genelinde belirgin bir düşüşten ziyade dalgalı bir seyrin hâkim olduğunu gösteriyor.

Ürün grupları itibarıyla değerlendirildiğinde 2025 yılında küresel gıda fiyatlarında belirgin bir ayrışma gözlenmiştir. Bitkisel yağ fiyatları yıl genelinde yüksek seviyelerde seyretmiştir. Süt ürünleri fiyat endeksi yılın ikinci yarısında düşüş eğilimi gösterirken et ürünleri fiyatları görece sınırlı dalgalanmıştır. Tahıl fiyatları yatay bir seyir; şeker fiyatları ise yıl boyunca düşüş eğilimi sergilemiştir (Grafik 17).

Grafik 16. FAO Gıda Fiyatları Endeksi *

Grafik 17. FAO Fiyat Endeksleri*

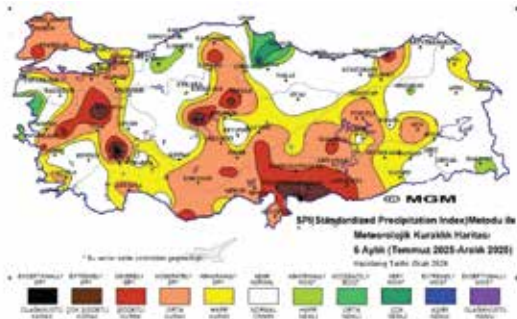

Kaynak: FAO *Veriler nominaldir. 2014-2016=100 baz alınmıştır.

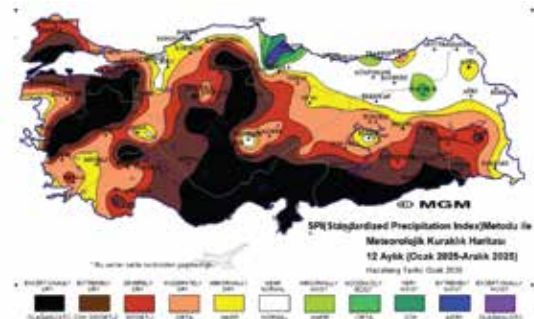
Meteorolojik kuraklığın mekânsal dağılımı incelendiğinde SPI (Standart Yağış İndeksi) yöntemiyle hesaplanan 6 aylık sonuçlar Türkiye genelinde yaygın bir kuraklık görünümüne işaret etmektedir. Özellikle İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz'in iç kesimlerinde orta ve şiddetli kuraklık sınıflarının öne çıktığı görülmektedir. Batı ve Orta Anadolu'da yer yer çok şiddetli kuraklık alanları dikkat çekerken Karadeniz'in bazı kesimleri ile Doğu Karadeniz kıyılarında daha sınırlı ve yerel nemli alanlar gözleniyor (Şekil 1). Bu dağılım kısa vadede yağış eksikliğinin geniş bir coğrafyada etkili olduğunu gösteriyor.

Daha uzun dönemli eğilimler değerlendirildiğinde SPI (Standart Yağış İndeksi) esas alınarak oluşturulan 12 aylık sonuçlar, kuraklık etkisinin hem şiddetinin hem de mekânsal yayılımının arttığını ortaya koyuyor (Şekil 2). Güney, İç ve Batı Anadolu'nun büyük bölümünde şiddetli ve çok şiddetli kuraklık koşulları yaygınlaşmıştır. Bazı bölgelerde olağanüstü kuraklık sınıfına giren alanların oluşması, kuraklığın geçici olmaktan ziyade süreklilik kazandığını gösteriyor. Bu görünüm tarımsal üretim, su kaynakları ve maliyet baskıları açısından risklerin orta ve uzun vadede arttığına işaret ediyor.

Şekil 1. 6 Aylık Kuraklık Haritası

Şekil 2. 12 Aylık Kuraklık Haritası

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü (<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/kuraklik-analizi.aspx>)

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- Kırsal kalkınma destekleri ve artan hibe oranları (%50-%70), tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini güçlendirmektedir.
- Dijitalleşme, akıllı tarım ve yapay zekâ yatırımlarının desteklenmesi, verimlilik artışı ve teknolojik dönüşüm için güçlü bir zemin oluşturmaktadır.
- Sulama yatırımları ve su tasarrufuna dayalı ürün deseni dönüşümü, uzun vadeli tarımsal sürdürülebilirliği desteklemektedir.
- 2001 yılından bu yana ilk kez gerçekleştirilen tarım sayımının 2026 yılında tamamlanarak açıklanmasının beklenmesi, sektörün yapısal sorunlarının daha sağlıklı analiz edilmesine imkân sağlayacaktır.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- Tarımsal üretimin iklim koşullarına yüksek bağımlılığı, sektörü dışsal şoklara karşı kırılgan hâle getirmektedir.
- Su kaynaklarının sınırlılığı ve sulama altyapısındaki yetersizlikler, üretim kapasitesini kısıtlayan yapısal bir sorundur.
- Yüksek girdi maliyetleri ve sınırlı üretici fiyat artışları, kârlılığı ve üretim motivasyonunu zayıflatmaktadır.
- Hayvan hastalıkları (özellikle şap) ve salgın riskleri, hayvancılıkta verim kayıplarına yol açmaktadır.
- Bazı ürünlerde azalan kârlılık nedeniyle üretimden çekilmeler, arz tarafında kırılganlık riskini artırmaktadır.
- Artan ekstrem iklim olayları ve bölgesel kuraklık riski, üretimde belirsizlikleri derinleştirmektedir.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- Ziraî don ve hayvan hastalıklarının etkileri nedeniyle bitkisel ve hayvansal üretimde toparlanmanın 2026 yılında da sınırlı kalması beklenmektedir.
- Gıda enflasyonu, iklim krizi, su sorunu ve maliyet-fiyat dengesizliği sektörün temel risk alanları olmaya devam edecektir.
- Sulama yatırımları ve su verimliliğini artıran modern uygulamaların politika önceliği hâline gelmesi öngörülmektedir.
- Su tüketimi yüksek ürünlerden daha az su isteyen ürünlere yönelimin sürmesi, ürün desenindeki dönüşümün devam edeceğine işaret etmektedir.

TURİZM

Sektörün Genel Görünümü /71

Temel Veriler ve Göstergeler /72

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /82

Sektörün Genel Görünümü

Gösterge	2023 III.Çeyrek	2024 III.Çeyrek	2025 III.Çeyrek
Turizm Geliri (bin \$)	22.502.131	23.348.551	24.257.815
Turizm Gideri (bin \$)	2.416.784	1.874.216	2.479.210
Ziyaretçi Sayısı	22.428.234	23.206.579	23.639.736
Kişi Başı Ortalama Harcama (\$)	996	999	1.017

Türkiye, 2024 yılında dünyada en çok tercih edilen turizm destinasyonları arasında dördüncü sırada yer almıştır.

Türkiye'nin 2025 turizm geliri Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarından oluşan III. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,9 artarak 24 milyar 257 milyon 815 bin dolar; ziyaretçilerden elde edilen turizm geliri ise 24 milyar 46 milyon 779 bin dolar olmuştur.

2025 yılı III. çeyrekte Türkiye'ye gelen ziyaretçiler tarafından yapılan harcamalardan 15 milyar 975 milyon 385 bin doları kişisel harcamalar, 8 milyar 71 milyon 394 bin doları ise paket tur harcamaları oluşturmuştur. Geçen yılın aynı çeyreğinde 999 dolar olan kişi başına ortalama harcama 2025 yılı üçüncü çeyreğinde 1017 dolara ulaşmıştır.

Türkiye'ye gelen yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edilen turizm geliri 2025 yılı III. çeyrekte geçen yılın aynı çeyreğine göre artış göstererek 3 milyar 872 milyon 844 bin dolar olmuştur. Toplam turizm gelirinin %16,1'i Türkiye'yi ziyaret eden yurt dışı ikametli vatandaşlardan oluşmuştur. Bu vatandaşların kişi başı ortalama harcaması 1.126 dolar olurken gecelik ortalama harcamaları ise 64 dolar olarak gerçekleşmiştir.

2023-2025 döneminde Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülkeler Rusya ve Almanya olurken 2025 yılında Rusya'dan gelenlerin payı %13,29 olarak hesaplanmıştır. Bu ülkeyi %12,55 ile Almanya, %8,52 ile Birleşik Krallık takip etmiştir.

2019-2024 yılları arasında dünya çapında en fazla uluslararası turist geldiği ülkeler arasında Türkiye, 2019'da 51,2 milyon kişi seviyelerinden 2024'te 60,6 milyona yükselerek dördüncü sırada yer almıştır.

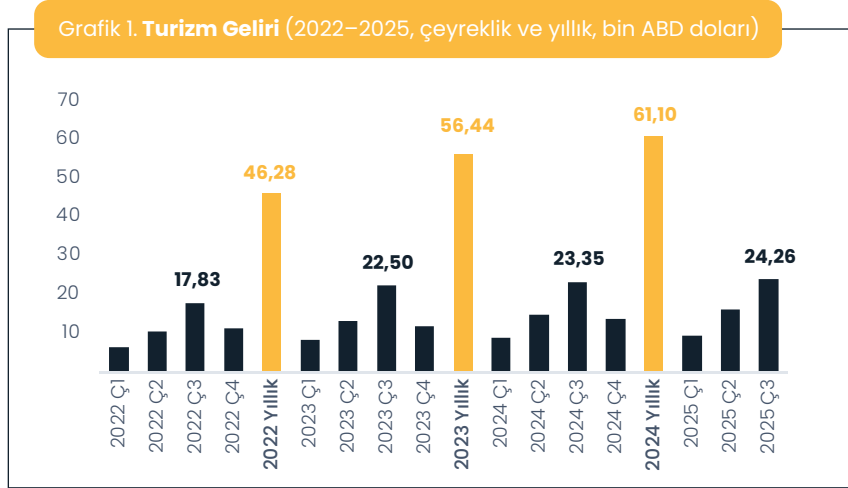

Avrupa'nın önde gelen şehir turizm destinasyonları içerisinde yer alan İstanbul, aynı dönem boyunca pandemi öncesi 23,9 milyon seviyesinden 2024'te 31,6 milyona yükselerek ziyaretçi talebi açısından Avrupa'nın yükselen başkentleri arasındaki konumunu güçlendirmiştir.

Temel Veriler ve Göstergeler

Turizm Geliri ve Harcama Dağılımı

TÜİK verilerine göre Türkiye'nin turizm geliri Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarından oluşan III. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,9 artarak 24 milyar 257 milyon 815 bin dolar; ziyaretçilerden elde edilen turizm geliri ise 24 milyar 46 milyon 779 bin dolar düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik 1). İlgili çeyrekte uluslararası transfer yolcularının Türkiye'nin gümrüksüz alanlarında yaptıkları alışveriş, yeme-içme ve dinlenme harcamalarından elde edilen gelir ise 211 milyon 37 bin dolar olarak kaydedilmiştir. Gelen ziyaretçiler %73,8 oranıyla en çok gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler amacıyla gelmiştir.

Kaynak: TÜİK

*Turizm geliri, ziyaretçi turizm geliri ve transfer yolcu geliri toplamından oluşmaktadır.

Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur ile organize etmiştir. Bu çeyrekte ziyaretçiler tarafından yapılan harcamalardan 15 milyar 975 milyon 385 bin dolarını kişisel harcamalar, 8 milyar 71 milyon 394 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturmuştur.

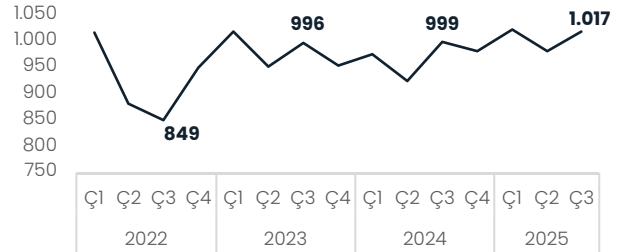
2025 yılı III. çeyrekte toplam turizm geliri içinde paket tur harcamalarının payı %33,6; yeme içme harcamalarının payı %19,9, uluslararası ulaştırma harcamalarının payı ise %11,1 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre sağlık harcamaları %20,3; konaklama harcamaları %17,3 ve yeme-içme harcamaları %14,8 oranlarında artış göstermiştir.

Yıllık olarak bakıldığında ise turizm geliri 2023 yılında 56 milyar 439 bin 612 dolar iken 2024 yılında 61 milyar 103 bin 419 dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin kişi başı ortalama harcaması üçüncü çeyrekte 1.017 dolar olurken bu ziyaretçilerin günlük ortalaması ise 100 dolar olarak hesaplanmıştır.

Ziyaretçi Başına Ortalama Harcama

2022 yılının ilk çeyreğinden 2025 yılı çeyreğine kadar olan dönemde Türkiye'yi ziyaret eden turistlerin kişi başı ortalama harcamalarında dalgalı bir seyir görülmüştür. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde son üç yılın en düşük harcama seviyesi olan 849 seviyesinden 2023 yılının aynı çeyreğinde 996 dolara ulaşılmıştır. 2025 yılı üçüncü çeyreğinde ise kişi başına ortalama harcama 1017 dolar olmuştur (Grafik 2).

Grafik 2. **Ziyaretçi Kişi Başına Ortalama Harcama** (2022–2025, çeyreklik, ABD doları)

Kaynak: TÜİK

Yurt Dışı İkametli Vatandaşların Turizm Geliri ve Harcama Davranışları

Türkiye'ye gelen yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edilen turizm geliri 2025 yılı III. çeyrekte 3 milyar 872 milyon 844 bin dolar olmuştur. Böylelikle ziyaretçilerden elde edilen toplam turizm gelirinin %16,1'i Türkiye'yi ziyaret eden yurt dışı ikametli vatandaşlardan oluşmuştur. Bu vatandaşların kişi başı ortalama harcaması 1.126 dolar olurken gecelik ortalama harcamaları ise 64 dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Türkiye'ye gelen yurt dışı ikametli vatandaşların %59,9'u akraba ve arkadaş ziyareti nedeniyle gelmiştir. Bu ziyaretçilerin %34,9'u ise gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler için Türkiye'ye giriş yapmıştır. Yıllık olarak değerlendirildiğinde ise 2024 yılında yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edilen gelirler 8 milyar 391 milyon 864 bin dolardan 10 milyar 303 milyon 122 bin dolar seviyesine ulaşmıştır.

Tablo 1. **Yurt Dışı İkametli Vatandaşların Turizm Geliri ve Kişi Başına Ortalama Harcaması, 2023–2025**

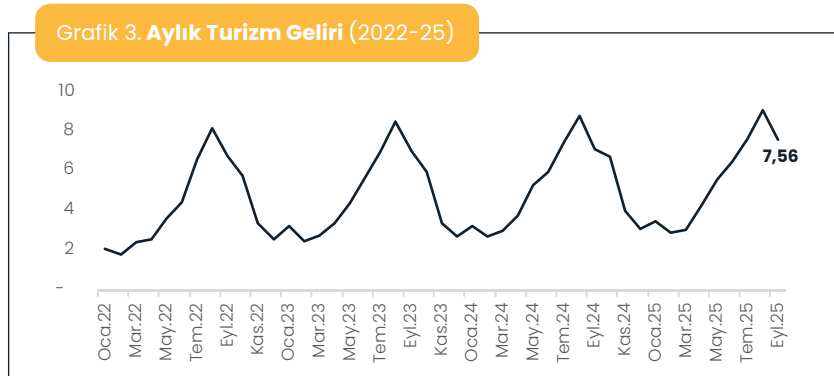
Yıl	Yıllık	Turizm Geliri (bin \$)	Kişi Başına Ortalama Harcama (\$)	Gecelik Ortalama Harcama (\$)
2023	Yıllık	8.391.864	1.086	62
	I	1.675.103	1.002	65
	II	1.707.041	1.018	61
	III	3.312.990	1.233	63
	IV	1.696.731	1.001	57
2024	Yıllık	10.303.122	1.073	63
	I	1.848.391	952	64
	II	2.371.381	986	69
	III	3.415.208	1.205	62
	IV	2.668.143	1.104	60
2025	I	2.200.267	992	67
	II	2.649.628	989	73
	III	3.872.844	1.126	64

Kaynak: TÜİK

Aylık Turizm Geliri

Ocak 2022-Eylül 2025 dönemine bakıldığında turizm gelirleri her yıl yaz aylarında belirgin şekilde artış göstermiştir. Turizm geliri 2025 yılı üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre %3,9 oranında artmıştır. Turizm gelirinin en fazla artış gösterdiği Ağustos ayında 2023 yılında 8 milyar 455 milyon 89 bin dolar iken 2025 yılında 9 milyar 083 milyon 710 bin dolar olmuştur. Aylık ortalama turizm geliri ise 2023 yılında 4 milyar 703 milyon 301 bin iken 2024 yılında 5 milyar 091 milyon 952 bine yükselmiştir.

2023 yılının üçüncü çeyreğinde 22 milyar 502 milyon 131 bin dolar gelir iken 2024 yılında aynı çeyrekte 23 milyar 348 milyon 551 bin dolara artış gerçekleşmiştir. 2025 yılının üçüncü çeyreğinde ise bu gelir artarak 24 milyar 257 milyon 815 bin dolara yükseliş göstermiştir. Bu çerçevede, Türkiye’de Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarını kapsayan dönemde turizm gelirinde yıldan yıla artış gerçekleştiği görülüyor. Aylık olarak bakıldığında, Mart ayında 3 milyar 56 milyon 769 bin dolar olan turizm geliri eylül ayında 7 milyar 562 milyon 312 bin dolara yükselmiştir (Grafik 3). Genel olarak veriler, 2025 yılı itibarıyla turizm gelirlerinin geçmiş yıllara kıyasla daha yüksek seviyelere ulaştığını ve sektörün toparlanma ile büyüme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

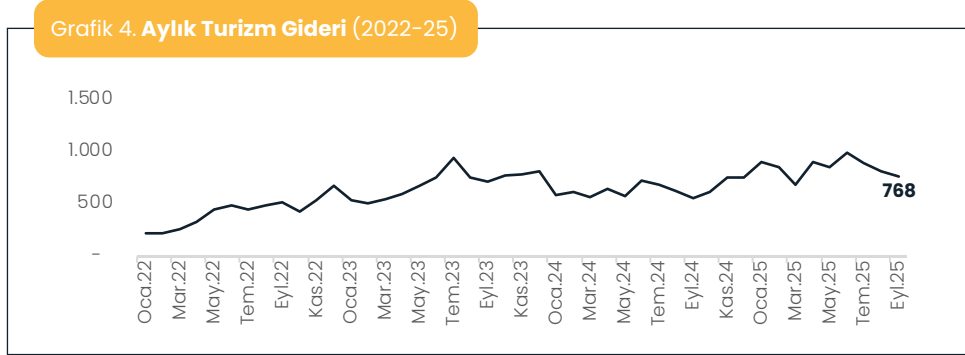
Kaynak: TÜİK

Aylık Turizm Gideri

2025 yılının üçüncü çeyreğinde yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşların harcamalarından oluşan turizm gideri geçen yılın aynı çeyreğine göre %32,3 artarak 2 milyar 479 milyon 210 bin dolar olmuştur. Bunun 2 milyar 34 milyon 647 bin dolarını kişisel, 444 milyon 563 bin dolarını ise paket tur harcamaları kapsamıştır. İlgili çeyrekte yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3 artarak 3 milyon 383 bin 353 kişi olarak kaydedilmiştir. Bu ziyaretçilerin kişi başı ortalama harcaması ise 733 dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye’de Ocak 2022-Eylül 2025 döneminde turizm giderinde genel olarak artış eğilimi gözlenmiştir. 2022 yılının başında 200 bin dolar seviyesinde olan turizm gideri 2023 yılına gelindiğinde Mayıs-Temmuz döneminde 1 milyon dolara yaklaşarak zirveye ulaşmıştır. Yaz aylarındaki bu belirgin artış, yurt dışına

yapılan tatil amaçlı seyahatlerin ve dövizdeki değer artışının etkisini gösterir niteliktedir. 2024 yılı boyunca turizm gideri görece dalgalı bir seyir izleyerek yılın ilk yarısında düşüş yaşarken yaz aylarında yeniden artış eğilimine girmiştir.

Kaynak: TÜİK

Mayıs-Eylül ayları arasında gerçekleşen âni yükselişler, yaz tatili ve bayramların Türkiye vatandaşlarının yurt dışı seyahat tercihlerinde öncelikli olduğunu göstermiştir. 2025 yılında turizm giderleri yılın başında artış eğilimini sürdürerek Temmuz ayında 1 milyon dolara yakın bir seviyeye yükseldikten sonra Eylül 2025 itibarıyla 768 bin dolara gerilemiştir (Grafik 4). Bu durum yaz sezonunun sona ermesiyle birlikte yurt dışı seyahatlerin azalmasından kaynaklanmıştır.

Genel olarak veriler, Türk vatandaşlarının yurt dışı seyahat harcamalarının istikrarlı biçimde arttığını ve yaz aylarında belirgin mevsimsel dalgalanmalar yaşandığını ortaya koymuştur.

Yurt Dışı Seyahat Giderleri ve Kişi Başı Harcamalar

2025 yılı üçüncü çeyreğinde turizm gideri 2 milyar 479 milyon 210 bin dolar olarak kaydedilmiştir. Aynı çeyrekte yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı 3 milyar 383 milyon 353 bin kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu ziyaretçilerin kişi başı ortalama harcaması 733 dolar olurken ortalama geceleme sayıları 7,8 olmuştur. Yıllık olarak bakıldığında ise yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısında artış görülmüştür (Tablo 2).

Tablo 2. Turizm Gideri, Yurtdışını Ziyaret Eden Kişi Başı Ortalama Harcama (2023-2025)

	Turizm Gideri (bin \$)	Yurt Dışını Ziyaret Eden Vatandaş Sayısı	Kişi Başı Ortalama Harcama (\$)	Ortalama Gece Sayısı
2023 Yıllık	8.429.980	11.067.359	762	13,3
I	1.598.920	2.069.229	773	17,4
II	2.035.180	2.877.450	707	15,1
III	2.416.784	2.978.419	811	12,3
IV	2.379.095	3.142.263	757	9,8
2024 Yıllık	7.741.002	11.390.520	680	9,5
I	1.779.649	2.449.225	727	12,9
II	1.955.807	2.963.788	660	9,3
III	1.874.216	3.286.105	570	7,9
IV	2.131.329	2.691.402	792	8,6
2025 I	2.448.212	2.596.225	943	11,3
II	2.759.918	2.947.929	936	10,1
III	2.479.210	3.383.353	733	7,8

Kaynak: TÜİK

Türkiye'ye Gelen Ziyaretçilerin Milliyet Dağılımı

2023-2025 dönemine ilişkin verilere göre Türkiye'nin turizm pazarında Rusya Federasyonu ve Almanya'nın en büyük pazarlar olduğu görülmüştür. Rusya 2024 yılında %5,95'lik artış ile 5,47 milyon ziyaretçi seviyesine ulaşmış, 2025 yılında ise daha sınırlı büyüme ile 5,52 milyon kişiye yükselmiştir. Rusya'nın Türkiye'ye gelen turistler içerisinde milliyet payı son üç yolda %13 seviyelerinde seyrederek istikrarlı bir görünüm sergilemiştir. Almanya'nın milliyet payında 2024 yılında %6,23 oranında artış gerçekleşmiştir. 2025 yılında ise ülke payında daha ılımlı bir artış gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada yer alan Birleşik Krallık 2024 yılında %16,53 artış oranına sahipken 2025 yılında %3,72 oranında gerileme göstermiştir (Tablo 3).

İran'dan gelen turistlerde 2024'te %32,92 ile dikkat çekici bir yükseliş gerçekleşerek 2,48 milyon seviyesine ulaşmış olsa da 2025'te %7,96 oranında düşüş yaşanmıştır. Benzer şekilde Bulgaristan'da 2024'te %1,11 artış sergilemiş ancak 2025 yılında %6,33 oranında düşüş göstermiştir.

Romanya, İran, Hollanda ve Azerbaycan ülkelerinden gelen turistlerde 2025 yılında düşüşler dikkat çekmiştir. Bu gerileme bölgesel talep zayıflaması ile ilişkilendirilebilir. Orta Doğu pazarında Suudi Arabistan 2024 yılında %1,86; 2025'te %5,85 artış ile istikrarlı bir büyüme göstermiştir.

Genel olarak tablo, Türkiye'nin turizm pazarının coğrafi olarak çeşitlendiğini; 2024 yılında özellikle Avrupa ve İran kaynaklı talepte güçlü artışlar yaşandığını, 2025 yılında ise bazı pazarlarda gerileme eğilimlerinin görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Tablo 3. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Karşılaştırılması (Ocak-Eylül 2025)

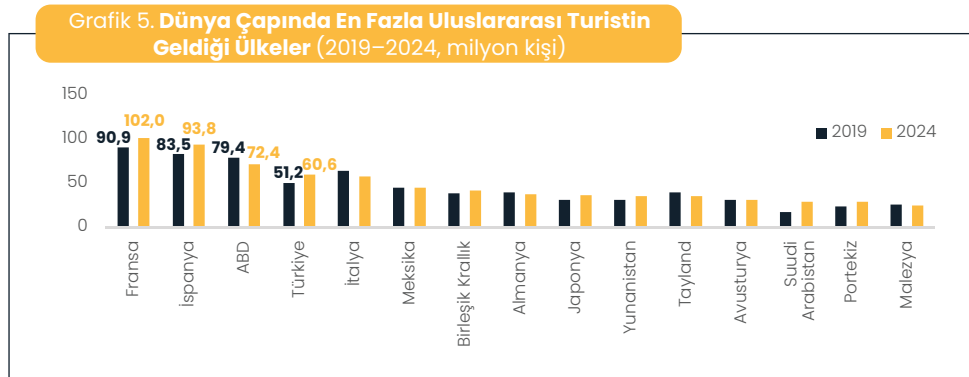
	Yıllar			Milliyet Payı (%)			Değişim Oranı (%)	
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024
Rusya Fed.	5.166.005	5.473.380	5.525.621	13,17	13,08	13,29	5,95	0,95
Almanya	4.855.203	5.157.493	5.217.774	12,38	12,32	12,55	6,23	1,17
Birleşik Krallık	3.157.421	3.679.381	3.542.533	8,05	8,79	8,52	16,53	-3,72
İran	1.867.146	2.481.897	2.284.381	4,76	5,93	5,50	32,92	-7,96
Bulgaristan	2.152.261	2.176.092	2.038.361	5,49	5,20	4,90	1,11	-6,33
Polonya	1.347.725	1.623.707	1.656.548	3,44	3,88	3,99	20,48	2,02
Hollanda	1.008.058	1.075.469	1.051.624	2,57	2,57	2,53	6,69	-2,22
Gürcistan	1.242.255	1.131.695	997.391	3,17	2,70	2,40	-8,90	-11,87
Romanya	821.639	975.582	965.444	2,10	2,33	2,32	18,74	-1,04
Fransa	820.727	876.020	878.452	2,09	2,09	2,11	6,74	0,28
Irak	852.863	755.587	811.298	2,17	1,81	1,95	-11,41	7,37
Suudi Arabistan	697.575	710.571	752.154	1,78	1,70	1,81	1,86	5,85
Azerbaycan	647.660	744.382	722.894	1,65	1,78	1,74	14,93	-2,89
İtalya	443.913	543.195	628.645	1,13	1,30	1,51	22,37	15,73

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Uluslararası Turistlerin Tercih Ettiği Ülkeler

2019-2024 yılları arasında dünya çapında en fazla uluslararası turistin geldiği ülkeler arasında Fransa, 2019 yılında 90,9 milyon ziyaretçiden 2024 yılında 102 milyona yükselerek en hızlı artış kaydeden destinasyonlardan biri olmuştur. İkinci sırada yer alan İspanya'da 2019 sonrası güçlü bir toparlanma gerçekleşerek turist sayısı 83,5 milyondan 93,8 milyon kişiye yükselmiştir. Buna karşılık, üçüncü sırada yer alan ABD'nin turist sayısı 2019'da 79,4 milyondan 2024'te 72,4 milyona gerilemiştir. Türkiye ise 2019'da turist sayısında 51,2 milyon kişiden 2024'te 60,6 milyona yükselerek dördüncü sırada konumlanmıştır. Bu artış, Türkiye'nin turizmdeki canlılığını yansıtırken küresel gücündeki iyileşmeyi gösteriyor. 2024 yılında Birleşik Krallık, Japonya, Yunanistan ve Portekiz'e gelen turist sayısında, 2019'a kıyasla diğer ülkelere göre daha ılımlı bir artış gerçekleşmiştir.

Asya ülkeleri arasında Japonya, Tayland ve Malezya sınırlı artış ya da kısmi gerilemelerle dikkat çekmiştir. Özellikle Malezya 2019 yılındaki ziyaretçi seviyesinin altında kalmıştır. Suudi Arabistan ve Portekiz gibi destinasyonların ise 2024'te ziyaretçileri artırmalarına rağmen diğer ülkelere göre geride kaldığı görülmüştür.

Kaynak: Statista

Avrupa'nın Önde Gelen Şehir Destinasyonları ve İstanbul'un Konumu

Avrupa'nın önde gelen şehir turizm destinasyonlarının 2019-2014 dönemindeki gecelik konaklama verileri incelendiğinde Londra 2019 yılında 85,1 milyon gecelik konaklama sayısı ile Avrupa'nın açık ara lideri konumundaydı. Ülke, 2020'de 20,7 milyon seviyesine kadar gerileyen gecelik konaklama sayısını 2024'te 81,8 milyona çıkararak liderliğini korumuştur. Paris ise benzer şekilde 2023 ve 2024 yıllarında güçlü artışlarla pandemi öncesi seviyelerini yeniden yakalamış ve 2024'te 50,9 milyon konaklamaya ulaşmıştır (Tablo 4).

İstanbul ise dönem boyunca pandemi öncesi 23,9 milyon seviyesinden 2024'te 31,6 milyona yükselerek ziyaretçi talebi açısından Avrupa'nın yükselen şehirleri arasında konumunu güçlendirmiştir. Roma, Berlin, Amsterdam ve Barcelona gibi köklü destinasyonlar da toparlanma göstermiş olsa da artış oranları İstanbul ve Londra kadar güçlü gerçekleşmemiştir. Milano, Viyana, Münih, Prag ve Hamburg gibi şehirler ise 2024'te pandemi öncesi seviyeleri büyük ölçüde yakalamış olsa da büyüme hızları diğer şehirlere göre daha sınırlı kalmıştır.

Genel olarak veriler, Avrupa şehir turizminin 2024 yılı itibarıyla pandeminin sebep olduğu daralmayı büyük ölçüde telafi ettiğini bu süreçte özellikle İstanbul'un bölgesel bir cazibe merkezine dönüşerek rekabet gücünü belirgin biçimde artırdığını gösteriyor.

Tablo 4. **Avrupa'nın Önde Gelen Şehir Turizm Destinasyonları**
(gecelik konaklama sayısına göre, milyon kişi, 2019–2024)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Londra	85,10	20,77	25,54	59,13	78,10	81,88
Paris	52,45	14,13	20,47	50,13	52,40	50,91
İstanbul	23,93	9,89	18,57	29,63	29,75	31,63
Roma	29,07	5,35	5,03	20,32	29,51	30,62
Berlin	34,12	12,28	13,98	26,53	29,58	30,60
Amsterdam	18,38	5,80	5,78	18,25	23,90	24,61
Barcelona	19,85	3,92	6,10	19,73	21,71	21,82
Madrid	20,68	5,05	10,93	17,66	19,97	20,92
Milano	12,95	3,52	5,26	11,14	16,26	20,83
Viyana	18,64	4,93	5,41	13,90	18,16	19,82
Münih	18,29	7,03	7,95	16,02	18,63	19,71
Prag	18,48	4,90	5,26	13,22	16,86	18,28
Hamburg	15,43	6,88	7,50	14,71	15,94	16,12
Lizbon	13,82	3,51	5,19	13,32	15,14	15,71
Stockholm	15,30	6,90	9,23	14,34	15,11	15,36

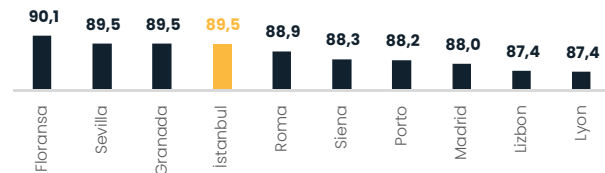
Kaynak: Statista

Avrupa'nın En İyi Puan Alan Şehirleri

İstanbul, ABD merkezli dünya çapında en prestijli turizm ve seyahat dergilerinden biri olarak kabul edilen **Travel + Leisure (T+L)** dergisi okuyucuları arasında ankette 100 üzerinden **89,47** puan ile **dördüncü sırada** yer almıştır (Grafik 6).

Anketi yaklaşık **180.000 T+L** okuyucusu tamamlamıştır. 8.700'den fazla tesiste (otel, şehir, kruvaziyer hattı vb.) toplam **657.000'den fazla oy** kullanılmıştır.

Grafik 6. **Gezgin Puanlarına Göre 2025'te Avrupa'nın En İyi Puan Alan Şehirleri**

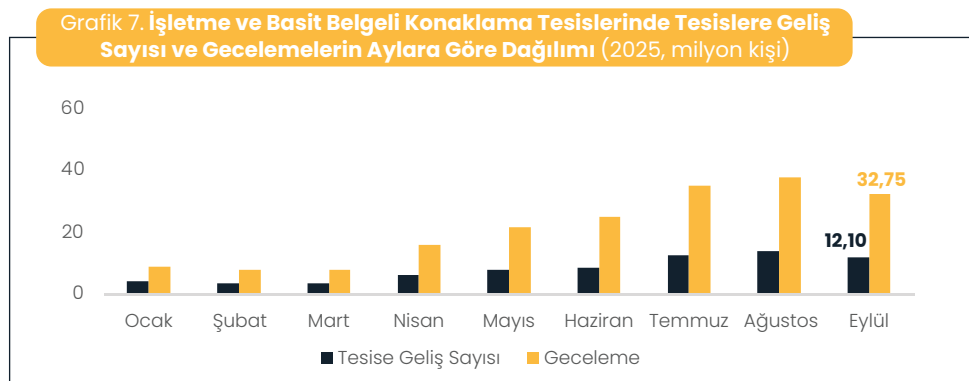
Kaynak: Statista

Konaklama Tesislerinde Geliş ve Geceleme Sayıları

2025 yılında konaklama tesislerine geliş ve geceleme verileri aylık bazda incelendiğinde turizm talebinde mevsimsellik etkisinin olduğu görülüyor.

Nisan ayı ile birlikte turizm hareketliliğinde belirgin bir artış başlamış ve geceleme sayısı 16,2 milyon seviyesine yükselmiştir. Mayıs ve Haziran aylarında yaz sezonun başlamasıyla geceleme sayısı sırasıyla 22 milyon ve 26 milyon düzeyine ulaşırken tesise gelişlerde 8-9 milyon bandına ulaşmıştır. Ağustos ayında ise geceleme sayısı 38 milyon kişi ve tesise geliş sayısı 14 milyon ile yılın en yüksek düzeylerine ulaşmıştır.

Eylül ayında turizmde yoğunluk azalmaya başlasa da sezonun güçlü etkisi devam etmiştir. Geceleme sayısı 32,7 milyon kişi ve tesislere gelişler ise 12,1 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise Türkiye’de konaklama sektörünün 2025 yılında güçlü ama sezonluk yoğunlaşmaya dayalı bir talep profili sergilediği görülmektedir (Grafik 7).

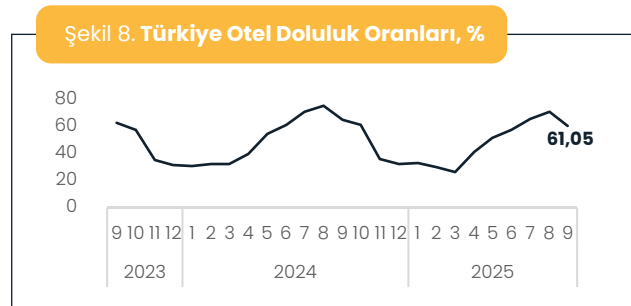

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Türkiye Otel Doluluk Oranları

Türkiye’de otel doluluk oranları 2025 yılının ilk aylarında nispeten düşük seviyelerde seyrederken mart ayı sonrasında yeniden artış göstererek Ağustos ayında %71 seviyesine yükselmiştir.

Mevsimselliğe bağlı olan bu artışta Eylül ayı itibarıyla bir miktar düşüş gözlenirse de %61 seviyesinde kalmaya devam etmiştir (Grafik 8).

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Türkiye’de Toplam Kruvaziyer Yolcu Sayısı

Türkiye’nin Ekim 2023-Ekim 2025 döneminde kruvaziyer yolcu veya gemi trafiğindeki aylık değişimlere göre özellikle yaz aylarında belirgin bir mevsimsellik etkisi olduğu görülüyor. Her yılın Haziran-Ağustos döneminde keskin artışlar, sonbahar ve kış aylarında ise düzenli düşüşler yaşanırken bu durum, kruvaziyer turizminin Türkiye’de yoğun olarak yaz sezonunda talep gördüğünü ve liman hareketliliğinin bu dönem maksimum seviyeye ulaştığına işaret ediyor (Grafik 9).

2025 yılı verilerine bakıldığında Türkiye’nin kruvaziyer turizminde güçlü ve istikrarlı bir büyüme eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Yılın ilk aylarında mevsimsel olarak düşük seviyelerde gerçekleşen kruvaziyer trafiği mart ayı itibariyle kademeli olarak toparlanmış ve özellikle nisan ayından sonra belirgin bir ivme kazanmıştır.

Ocak-Ekim dönemine bakıldığında toplam kruvaziyer yolcu sayısı 2.021.326 kişi olmuştur. Gelen kruvaziyer yolcu sayısı ise 158.158 bin kişi olup bu yolculardan İstanbul’a gelenlerin sayısı 96.955 kişidir.

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

*Toplam kruvaziyer yolcu; gelen, giden ve transit kruvaziyer yolcu sayılarının toplamıdır.

Türkiye’nin Turizm Sektörü Hedefleri

Türkiye’nin turizm sektörü hem gelir hem de ziyaretçi sayısı açısından güçlü bir büyüme eğilimindedir. 2022 yılında 46,5 milyar dolar olan turizm geliri 2023’te 55,6 milyara yükselmiştir. On İkinci Kalkınma Planında yer alan 2028 yılı turizm sektörü projeksiyonlarında ise turizm gelirinın 100 milyar dolara ulaşması bekleniyor (Tablo 5).

Benzer şekilde ziyaretçi sayısı 2022’de 51,4 milyon iken 2023’te 56,7 milyona yükselmiştir. 2028 yılı itibariyle bu sayının 82,3 milyona ulaşması öngörülmektedir. Turizmin GSYH içindeki payının 2023 yılında %5,2 seviyesinde iken 2028 yılında %6,3’e yükselmesinin hedeflenmesi, sektörün ekonomi içindeki rolünün giderek güçleneceğine işaret ediyor.

Tablo 5. Turizm Sektörü Hedefleri

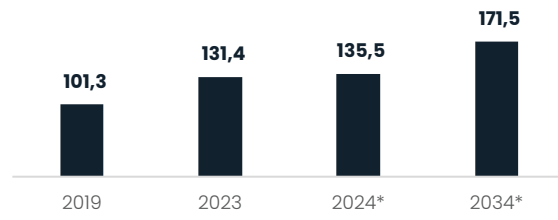
	2022	2023	2028
Turizm Geliri, Milyar Dolar	46,5	55,6	100
Ziyaretçi Sayısı, Milyon	51,4	56,7	82,3
Turizm Gelirinin GSYH İçerisindeki Payı (%)	5,1	5,2	6,3
Ziyaretçi Başına Ortalama Harcama, Dolar	905	980	1.215
Ortalama Konaklama Süresi, Gece	10,3	9,8	9,4
Ziyaretçi Başına Gecelik Gelir, Dolar	88	100	129

Kaynak: 2022 yılı verileri TÜİK ile Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir. 2023 yılı verileri gerçekleşme tahmini olup 2028 yılı verileri On İkinci Kalkınma Planı hedefleridir.

Seyahat ve Turizmin GSYH'ye Toplam Katkısı ve Tahminleri

Türkiye için 2019 yılında seyahat ve turizmin GSYH'ye katkısı ile 101,3 milyar dolarken 2023 yılında bu rakam 131,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Seyahat ve turizm endüstrisinin GSYH'ye tahmini katkısı 2024 yılında 135,5 milyar dolar iken bu rakamın 2034 yılına kadar 171,5 milyar dolara artacağı tahmin edilmektedir (Grafik 10).

Grafik 10. Türkiye'de 2019-2023 Yılları Arasında Seyahat ve Turizmin GSYH'ye Toplam Katkısı (2024 ve 2034 beklentileri)

Kaynak: Statista

*Mart 2024 itibarıyla sabit 2023 fiyatları ve döviz kurları baz alınmıştır.

WTTC'nin Türkiye'nin Turizm Sektörüne Yönelik Projeksiyonları

Dünya Seyahat ve Turizm Konseyine (WTTC)² göre Türkiye seyahat ve turizm sektöründe 2025 yılında yeni zirvelere ulaşarak dünyanın en popüler destinasyonlarından biri olma statüsüne ulaşacaktır.

2025 yılında seyahat ve turizm sektörünün ulusal ekonomiye 5,2 trilyon TL katkı sağlaması ve Türkiye'nin GSYH'sinin yaklaşık %12'sini oluşturması öngörülmektedir. Sektörün, bir önceki yıla kıyasla 200 milyar TL'nin üzerinde büyümesi beklenmektedir. Bu gelişme, Türkiye'nin artan küresel çekiciliğinin altını çizmektedir.

WTTC, bu etkileyici büyümenin sadece ekonomik boyutla sınırlı olmadığını 2025 yılında seyahat ve turizm sektörünün ülke genelinde 3,3 milyon kişiye istihdam sağlayarak toplam istihdamın %10'undan fazlasını oluşturacağını belirtmektedir. Bu bağlamda sektörün, konaklama ve ulaşım hizmetlerinden yiyecek-içecek faaliyetlerine ve kültürel deneyimlere kadar uzanan geniş bir yelpazede, Türk vatandaşları için anlamlı ve uzun vadeli istihdam fırsatları sunacağı öngörülmüyor.

WTTC'nin tahminlerine göre sektörün 2035 yılına kadar ekonomiye 7 trilyon TL katkı sağlaması beklenmektedir. Bu dönemde hem uluslararası ziyaretçi harcamalarının hem de iç turizmin istikrarlı bir artış göstererek sırasıyla 3,4 trilyon TL ve 1,7 trilyon TL seviyelerine ulaşacağı tahmin edilmektedir.

² WTTC, Forecasts Confirm Türkiye's Position as a Global Tourism Powerhouse, <https://wtcc.org/news/turkeyes-travel-tourism-to-reach-a-record-5-point-2tn-this-year?utm>.

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- Türkiye, 2024 yılında dünya çapında en fazla uluslararası turist geldiği ülkeler arasında 60,6 milyona yükselerek dördüncü sırada yer almıştır.
- 2025 yılının III. çeyreğinde gelir artışındaki ivme sektörün istikrarlı büyüme eğilimini koruduğunu göstermiştir.
- Türkiye'nin uluslararası turist geldiği ülkeler arasında 2019'da 51,2 milyon kişi seviyelerinden dördüncü sırada yer alması konaklama kapasitesi ve küresel cazibesini yansıtmaktadır.
- 2025 yılı III. çeyrekte geçen yılın aynı çeyreğinde 999 dolardan olan kişi başına ortalama harcamanın 2025 yılı üçüncü çeyreğinde 1.017 dolara ulaşması harcama niteliğinde iyileşmeye işaret etmektedir.
- 2025 yılı verilerine bakıldığında Türkiye'nin kruvaziyer turizmde güçlü ve istikrarlı bir büyüme eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Bu durum Türkiye'nin küresel turizm ağlarında daha görünür hâle geldiğini gösterir niteliktedir.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- Ziyaretçi profili açısından pazar çeşitliliğinin dar olması sektörün dış şoklara karşı kırılgan yapıya sahip olmasına neden olmaktadır.
- Küresel ekonomik belirsizlikler, turizm sektöründe talebin daralmasına ve gelir kayıplarına neden olma riski taşımaktadır.
- 2025 yılının üçüncü çeyreğinde yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşların harcamalarından oluşan turizm giderinin geçen yılın aynı çeyreğine göre %32,3 artması döviz dengesini olumsuz etkileyebilir.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- Turizmin GSYH içindeki payının 2023'deki %5,2 seviyesinden 2028 yılında %6,3'lük paya yükselmesi hedeflenmektedir. Turizm gelirinin ise 2025'te 65,2 milyar dolardan 2026'da 68 milyar dolara yükselmesi öngörülmektedir. Bu gelişmeler, sektörün ekonomideki rolünün giderek güçleneceğine işaret etmektedir.
- Ziyaretçi sayısındaki artışın yanı sıra kişi başı harcamanın yükselmesiyle turizm gelirlerinin daha nitelikli bir yapıya ulaşması beklenmektedir.
- Hedef pazarda çeşitlenmenin sağlanması amacıyla özellikle Avrupa pazarı dışındaki bölgelere yönelik tanım faaliyetleri güçlendirilebilir.
- Dijital uygulamalarla müşteri talebini ve ihtiyaçları daha iyi belirlenerek bu hedefe yönelik iyileştirmeler yapılabilir.
- Ülkenin güvenlik, kirlilik gibi faktörlerde performansının iyileştirilmesi talebin artmasına etki edebilir.
- Yaz sezonu dışında daha aktif faaliyetler düzenlenerek turizm gelirlerindeki mevsimsellik etkisi azaltılabilir.

HİZMETLER

Sektörün Genel Görünümü /85

Temel Veriler ve Göstergeler /86

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /91

Sektörün Genel Görünümü

	2016	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hizmetler Sektörü / GSYİH İçindeki Payı (%)	55	57	57	58	61	61	61
Toplam İhracat (milyon \$)	51.382	71.659	39.261	62.862	93.249	105.529	117.190
Toplam İthalat (milyon \$)	26.001	28.902	23.892	30.031	40.767	49.861	55.820

Kaynak: TÜİK

Hizmetler sektörünün GSYH içindeki payı istikrarlı şekilde artmıştır. 2016'da %55 olan sektör payı, 2024'te %61'e yükselmiştir. Ortalama olarak %58 seviyesinde seyrederek istikrarlı bir yapı sergilemiştir. Bu artış, hizmetler sektörünün ekonomideki ağırlığının güçlendiğini ve yapısal bir dönüşüm yaşandığını gösteriyor.

2020 pandemi yılı dışında hizmet ihracatında sürekli bir büyüme trendi görülmüştür. 2016'da 51.382 milyon dolar olan hizmet ihracatı, 2024'te 117.190 milyon dolara ulaşarak yaklaşık 2,3 katına çıkmıştır. 2020'de pandemi nedeniyle ihracat 39.261 milyon dolara gerilemiş olsa da sonraki yıllarda hızlı toparlanma gerçekleşmiştir. 2021-2024 döneminde ihracat her yıl büyümüş ve 2022 sonrası rekor seviyelere ulaşmıştır.

Hizmet ithalatı da artış göstermiştir ancak ihracat kadar güçlü değildir. 2016-2024 arasında ithalat 26.001 milyondan 55.820 milyona yükselmiştir. Artış ihracattaki kadar hızlı değildir. Hizmet ihracatı tüm yıllarda ithalatın belirgin şekilde üzerindedir. Bu durum hizmet dış ticaret dengesinin çoğu yıl Türkiye lehine olduğunu gösteriyor.

Pandemi sonrası toparlanma hızlı olmuştur. 2020'de hem ihracat hem ithalat düşmüş ancak 2021'den itibaren sektör hızla toparlanmıştır. Bu hızlı toparlanma, sektörün esnek ve talep şoklarına karşı dayanıklı yapısını gösteriyor.

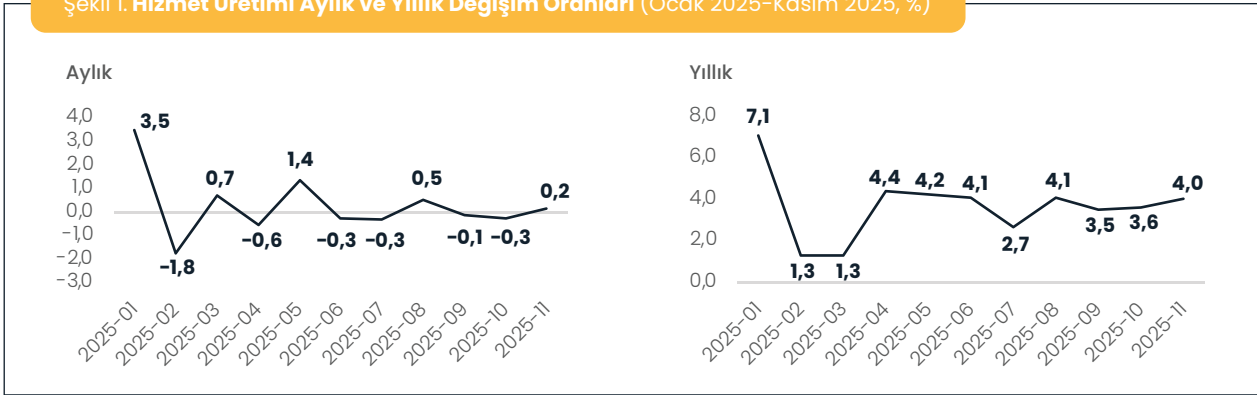
Genel olarak hizmetler sektörü, son 9 yılda ekonominin büyümesinde lokomotif bir rol üstlenmiştir. Hem GSYH içi pay artışı hem de dış ticaret performansı sektörü ekonominin ana taşıyıcılarından biri haline getirmiştir. Veriler, sektörün gelecek yıllarda da Türkiye ekonomisinin en güçlü bileşenlerinden biri olacağını gösteriyor.

Temel Veriler ve Göstergeler

Hizmetler Sektörü Alt Başlıkları Getirileri

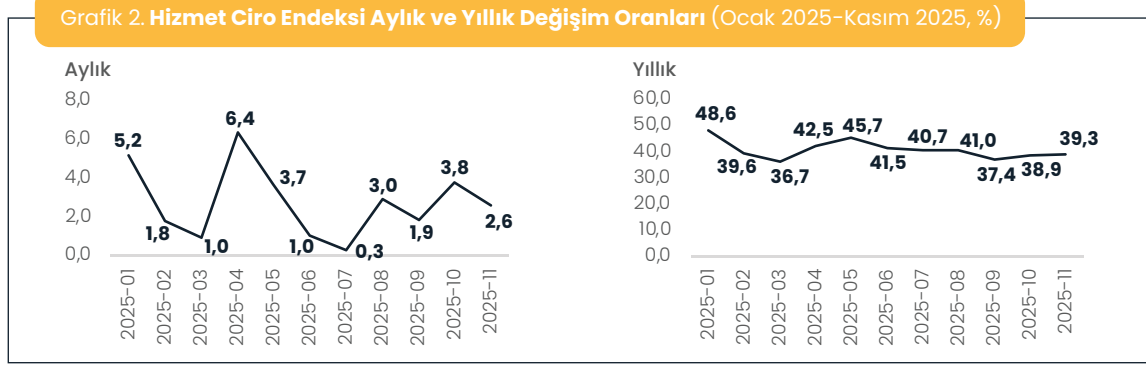
Hizmet üretimi 2025 yılına son derece güçlü bir başlangıç yapmış, Ocak ayında hem aylık (%3,5) hem yıllık (%7,1) değişim oranlarında yılın en yüksek seviyelerine ulaşarak sektörde belirgin bir canlılık olduğunu yansıtmıştır. Ancak bu güçlü başlangıç kısa ömürlü olmuş, Şubat ayında aylık (-%1,8) bazda görülen sert düşüş ve yıllık artışın neredeyse durma noktasına inmesi, yıl içindeki en keskin kırılmayı oluşturmuştur. Bu düşüşün ardından Nisan ve Mayıs aylarında hem aylık hem yıllık verilerde görülen hızlı toparlanma, sektörün dipten güçlü bir sıçrama yapabildiğini gösterirken bu dönemi yılın en kritik dönüş noktası hâline getirmiştir. Ancak yaz aylarının başlarına gelindiğinde tablo yeniden zayıflamış, art arda gelen negatif aylık değişimler hizmet sektöründe ivme kaybının kalıcı hâle geldiğini göstermiştir. Ağustos ayı ise bu zayıflamanın sertleşmeden durduğu, sektörün tam bir kırılma yaşamadan dengede kalmayı başardığı bir dönem olarak öne çıkmaktadır. Yıllık artış sınırlı bir toparlanma sinyali verse de sektör hâlâ temkinli bir görünüm sergilemekte; güçlü ivmenin geri dönüşü için net bir işaret henüz ortaya çıkmamaktadır (Grafik 1).

Şekil 1. Hizmet Üretimi Aylık ve Yıllık Değişim Oranları (Ocak 2025-Kasım 2025, %)

Kaynak: TÜİK

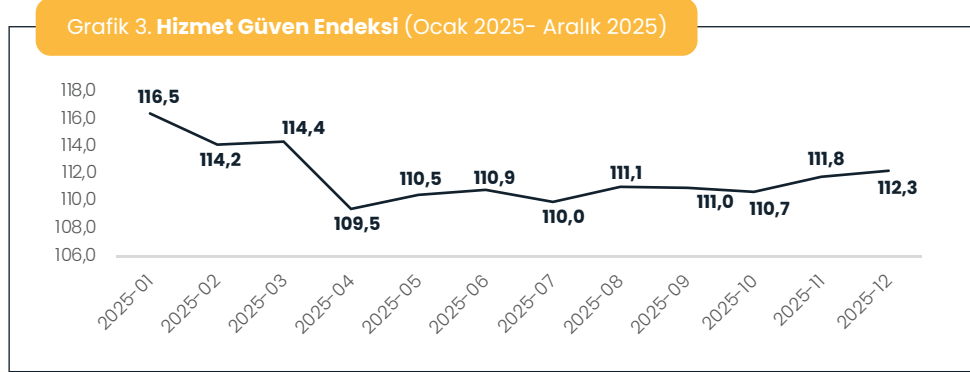
Aylık ciro endeksi, Nisan ayında belirgin bir sıçrama gösterdikten sonra tekrar düşme eğilimine giriyor. Yıllık ciro endeksi ise Nisan ve Mayıs aylarında birlikte yükselmiş ancak mayıstan sonra kademeli ve sürekli bir azalma eğilimiyle devam ederek Eylül'de daha düşük seviyelere inmiştir. Sonuç olarak Nisandaki aylık sıçrama ciro endeksindeki düşüşün kısa vadeli ve geçici olduğuna; yıllık verilerse sektörün hâlâ büyüdüğüne ama Mayıs sonrası ivme kaybettiğine işaret ediyor; bu da kısa vadeli dalgalanmaların uzun vadeli büyüme ivmesini desteklemediği uyarısını verir. Planlama ve likidite yönetiminde bu ayrımı dikkate almak önemlidir (Grafik 2).

Kaynak: TÜİK

Hizmetler sektörü güven endeksi yıl içinde belirgin bir zayıflama eğilimi gösterirken Nisan ayındaki sert düşüşten sonra kısmî bir toparlanma ile daha dengeli bir seviyeye yerleşmiştir. Ocak ayında 116,5 ile oldukça güçlü olan güven seviyesi Şubat ve Mart aylarında kademeli olarak geriliyor; Nisan'da ise 109,5'e sert bir düşüş yaşıyor (Grafik 3).

Nisan sonrasında endeks tamamen toparlanmasa da yatay-ınlımlı bir iyileşme eğilimi gözleniyor. Mayıs ve Haziran aylarında 110 seviyesinin biraz üzerine çıkan güven endeksi, Temmuzda yeniden sınırlı bir gerileme gösterse de Ağustos'ta 111,1 ile kısmi bir güçlenme yaşıyor. Eylül'de ise bu kazanımlar korunmuş olsa da artış ivmesi durarak 111,0 seviyesine dönüyor.

Kaynak: TÜİK

Girişim sayısı ve istihdamda en yüksek payı hizmet sektörü oluşturuyor. Genel görünüm, güven endeksinin yıl başındaki güçlü seviyelerden uzaklaştığını ancak Nisan ayındaki sert bozulma sonrasında piyasada belirli bir istikrar zemini oluştuğunu gösteriyor. Bu tablo, sektörün beklentilerinin yıl ortasında toparlanma sinyali verdiğini ancak yılın ikinci yarısında hâlâ temkinli bir seyir izlendiğini ortaya koyuyor.

Geçici sonuçlara göre 2024 yılında faal olan girişimlerin %44,4'ü hizmet sektöründe, %35,1'i ise ticaret sektöründe yer aldı. İstihdamda ise hizmet sektörü toplam istihdamın %39,2'ini oluştururken sanayi sektörünün istihdam payı %27,2 oldu (Kaynak: TÜİK).

Hizmet Ticareti

Dünya hizmet ticareti verileri 2020'de pandeminin etkisiyle daraldıktan sonra 2021'den itibaren güçlü bir toparlanma göstererek 2024'te hem ihracatta hem ithalatta tarihî yüksek seviyelere ulaştı. Küresel ölçekte hizmet ticaretinin istikrarlı biçimde genişlediği bir dönem söz konusudur (Tablo 1).

Tablo 1. **Dünya Hizmet Ticareti Verileri** (trilyon dolar), (2018-2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dünya Hizmet İhracatı	6,2	6,4	15,3	6,4	7,4	8,1	8,8
Dünya Hizmet İthalatı	5,9	6,1	5	5,9	6,8	7,5	8

Kaynak: DTÖ

Türkiye verileri ise küresel eğilimle paralel olmakla birlikte daha güçlü bir performansa işaret ediyor. 2020'deki düşüşün ardından hizmet ihracatında tekrar hızlı bir toparlanma yaşanırken 2024'te 117,2 milyar dolar seviyesine ulaşarak pandemi öncesi seviyelerin oldukça üzerine çıkıyor. İthalat artsa da hizmetler dengesinin belirgin şekilde pozitif seyrettiği görülüyor (Tablo 2).

Genel olarak değerlendirildiğinde Türkiye'nin küresel toparlanmadan oransal olarak daha fazla faydalandığı ve hizmet ticaretinde dünya ortalamasının üzerinde bir büyüme ivmesi yakaladığı görülüyor (Tablo 1 ve 2).

Tablo 2. **Türkiye Hizmet Ticareti Verileri** (milyar dolar), (2018-2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Türkiye Hizmet İhracatı	65,5	71,7	39,3	62,9	93,3	105,5	117,2
Türkiye Hizmet İthalatı	29,1	28,9	24	30	40,8	49,9	55,8
Denge	36,4	42,8	15,3	32,9	52,5	55,7	61,4

Kaynak: TCMB

Tablo 3. **Türkiye Hizmet Gelirleri** (milyon dolar), (2018-2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toplam	65.470	71.665	39.260	62.863	93.250	105.534	117.189
Lojistik ve Taşımacılık	24.342	23.396	16.087	24.004	35.172	38.316	40.991
Seyahat (Sağlık ve Eğitim de bu kısma dahil)	32.063	38.753	14.347	28.133	45.829	50.063	56.278
Diğer İş Hizmetleri	2.739	3.184	2.906	3.527	4.005	5.395	6.964
Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri	1.279	1.292	959	1.010	1.089	2.800	2.184
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri	1.430	1.462	2.113	2.591	2.972	3.874	5.336
Bakım ve Onarım Hizmetleri	1.133	1.234	1.163	1.733	1.886	2.157	2.470
Finansal Hizmetler	554	472	382	385	484	627	733
İnşaat	560	364	239	282	353	406	436
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri	127	178	153	191	281	349	409
Resmi Hizmetler	778	796	367	342	476	573	371
Başkasına ait Fiziksel Girdiler için İmalat Hizmetleri	298	339	284	274	329	375	463
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Ücretleri	167	195	260	391	374	599	554

Kaynak: TCMB, TÜİK

Türkiye'nin hizmet gelirleri 2020'deki sert düşüşten sonra hızlı ve kesintisiz bir toparlanma göstererek 2024'te 117.189 milyon dolara kadar yükselmiştir. Büyümenin ana başlıkları seyahat (turizm, sağlık, eğitim dâhil) ve lojistik-taşımacılık kalemleridir. Bu iki alan toplam gelirin büyük bir kısmını (yaklaşık olarak %83) oluştururken pandemi sonrası dönemde güçlü artış eğilimini korumuştur. Ayrıca telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetleri ile diğer iş hizmetleri kalemlerindeki düzenli artış, Türkiye'nin hizmet ihracatında çeşitlenmenin başladığını gösteriyor. Genel görünüm, Türkiye'nin hizmet gelirlerinin hem hacimsel hem de yapısal olarak güçlendiği bir döneme işaret ediyor (Tablo 3).

Tablo 4. **Türkiye Hizmet Giderleri** (milyon dolar), (2018-2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toplam	29.054	28.898	23.959	30.025	40.762	49.860	55.820
Lojistik ve Taşımacılık	9.452	9.575	7.990	10.895	17.002	18.372	21.388
Seyahat (sağlık ve eğitim de bu kısma dahil)	5.196	4.351	1.115	1.968	4.836	7.906	7.358
Diğer İş Hizmetleri	5.243	5.498	4.835	5.997	6.786	8.001	9.164
Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri	1.966	1.877	2.038	2.281	2.770	3.584	3.940
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri	2.131	2.673	3.134	3.195	3.531	4.272	4.906
Bakım ve Onarım Hizmetleri	746	767	597	865	773	1.017	1.290
Finansal Hizmetler	687	479	605	520	558	762	933
İnşaat	187	59	20	32	68	*	*
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri	108	185	255	301	376	508	595
Resmî Hizmetler	1.082	1.202	956	1.026	1.057	1.284	1.253
Başkasına ait Fiziksel Girdiler için İmalat Hizmetleri	142	51	65	145	91	*	*
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Ücretleri	2.114	2.181	2.349	2.800	2.919	3.746	4.276

Kaynak: TCMB, TÜİK
(* ile gösterilen alanlar TÜİK gizli veri kapsamında olmakla beraber toplam tutara dahil edilmiştir.)

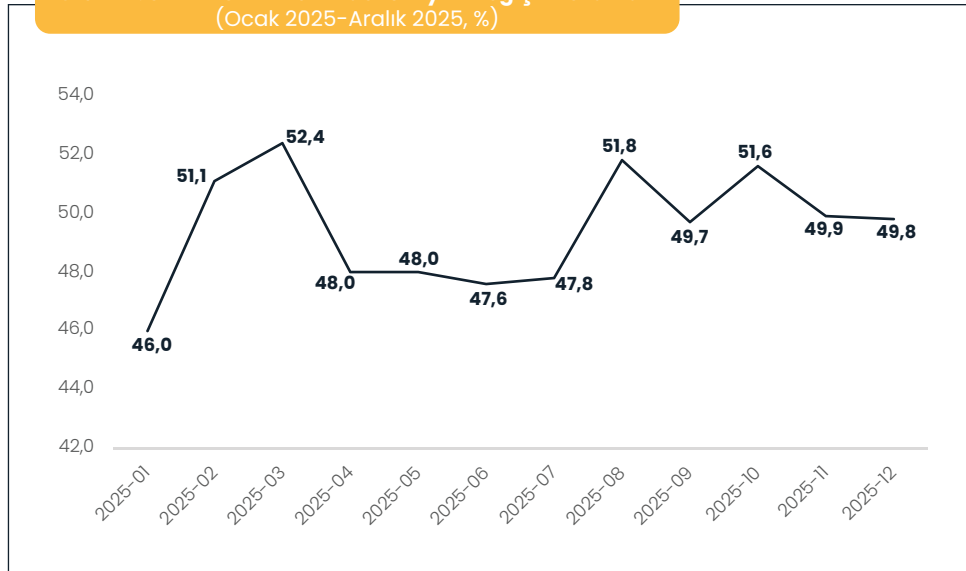
Hizmet giderleri 2020'deki düşüşten sonra hızlı bir yükseliş trendine girerek 2024'te 55.820 milyon dolara çıkmıştır. En büyük artış lojistik-taşımacılık ile diğer iş hizmetleri kalemlerinde görülürken bu alanlar Türkiye'nin dış ekonomik faaliyetlerine paralel olarak genişliyor. Telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetleri ile fikri mülkiyet hakları kullanım ücretlerinde de istikrarlı bir artış yaşanırken bu, Türkiye'nin teknoloji, yazılım ve lisans ödemelerine bağlı dışa bağımlılığının sürdüğünü gösteriyor. Seyahat giderleri ise pandemi döneminde çok düşük seviyelere inmiş ancak sonraki yıllarda kademeli olarak normalleşmiştir. Genel olarak giderler genişleme eğilimindedir ancak kalemler arası dağılım, bazı alanlarda yapısal dışa bağımlılığın devam ettiğini gösteriyor (Tablo 4).

Genel olarak değerlendirildiğinde Türkiye'nin hizmet ticaretinde belirgin ve güçlü bir net fazla ürettiği görülüyor (Tablo 3 ve 4). Gelirlerdeki yükseliş, giderlerdeki artışın belirgin biçimde üzerinde seyrettiği için Türkiye 2021'den itibaren genişleyen ve 2024'te 61 milyar dolara ulaşan bir hizmet ticareti fazlası veriyor. Bu fazlanın en önemli dayanağı seyahat ve taşımacılık gelirlerindeki güçlü performans olmuştur. Buna karşılık giderlerde özellikle diğer iş hizmetleri, telekomünikasyon-bilgi hizmetleri ve fikri mülkiyet ödemelerinde süregelen artış, Türkiye'nin üretim ve teknoloji ekosistemindeki dışa bağımlılığı yansıtıyor. Dolayısıyla tablo, bir yandan hizmet gelirlerinde ciddi bir rekabet avantajı bulunduğunu, diğer yandan bazı alt hizmet gruplarında maliyet baskısı oluşturan yapısal gider artışlarının devam ettiğini gösteriyor.

SAMEKS Hizmet

2025 yılı genelinde SAMEKS endeksi dalgalı bir seyir izlemekle birlikte dönemsel olarak iki belirgin toparlanma evresi ve iki zayıflama dönemi içeren karma bir görünüm ortaya koyuyor.

Grafik 4. SAMEKS Hizmet Endeksi Aylık Değişim Oranları
(Ocak 2025-Aralık 2025, %)

Kaynak: MÜSİAD

Yılın ilk çeyreğinde endeks ocak ayındaki 46,0 seviyesinden mart ayında 52,4'e ulaşarak güçlü bir iyileşme performansı sergilemiştir. Bu yükseliş, yıl içindeki ilk belirgin pozitif kırılmayı oluşturmuştur. Ancak nisan ayında endeks 48 seviyesine gerileyerek hızlı bir momentum kaybı yaşamış ve bu durum ikinci çeyrek boyunca belirginleşmiştir. Nisan-Temmuz arasındaki seyir, 47-48 bandında yatay ve kırılmalı bir görünüm sunmuş; endeks bu dönemde istikrarlı bir toparlanma sinyali üretmemiştir (Grafik 4).

Temmuz sonrasında endeks yeniden ivme kazanmış ve ağustos ayında 51,8 düzeyine çıkarak yılın ikinci önemli toparlanma hareketini gerçekleştirmiştir. Bu artış kısa süreli olmakla birlikte endeksin yılın son çeyreğine görece daha güçlü bir seviyeden giriş yaptığını göstermiştir. Eylül-Aralık dönemi ise 49-51 bandında dengeli hareket eden bir yapı sunmuş; Ekim ayındaki 51,6 değeri son çeyrekteki sınırlı pozitif eğilimi teyit etmiştir.

Genel olarak endeks yılın başlangıcına kıyasla daha yüksek bir seviyede kapanırken yıl boyunca yaşanan dalgalanmalar, ekonomik aktivitenin istikrarlı bir genişleme patikasına oturmadığını göstermiştir. Bununla birlikte yıl sonuna doğru görülen görece istikrar, 2026 yılına dair temkinli bir iyileşme beklentisini güçlendirmiştir.

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- Hizmetler sektörünün GSYİH içindeki payı istikrarlı şekilde artmıştır. 2016'da %55 olan payın 2024'te %61'e yükselmesi, sektörün Türkiye ekonomisinin ana taşıyıcısı hâline geldiğini gösteriyor.
- Pandemi sonrası hizmet ihracatında güçlü ve sürekli bir toparlanma görülüyor. 2020'deki sert düşüşün ardından hizmet ihracatı her yıl hızla artarak 2024'te 117.190 milyon dolara ulaşmış ve tarihsel bir zirve oluşturmuştur.
- Hizmet dışı ticaretinde Türkiye lehine büyüyen bir fazla oluşmuştur. 2024'te 61,4 milyar dolarlık fazla, sektörün döviz kazandırıcı niteliğini güçlendiren en kritik pozitif unsurlardan biridir.
- Seyahat (turizm, sağlık, eğitim) ve lojistik-taşımacılık gelirlerinde güçlü performans devam etmiştir. Bu iki ana kalem toplam gelirlerin %80'inden fazlasını oluştururken büyümenin de temel dinamikleridir.
- Telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetleri gibi yüksek katma değerli alanlarda düzenli büyüme görülmüştür. 2018-2024 döneminde bu kalem yaklaşık dört kat büyüyerek yapısal dönüşüm sinyali veriyor.
- Hizmet üretim endeksinde dönemsel dalgalanmalara rağmen yıllık bazda artış eğilimi korunmuştur. Özellikle Nisan-Mayıs'taki hızlı toparlanma sektörün şoklara karşı dirençli olduğunu gösteriyor.
- SAMEKS endeksinin yılın ikinci yarısında 50'nin üzerinde seyretmesi ekonomik aktivitede görece bir güçlenmeye işaret ediyor. Yıl sonuna doğru endeksin dengeli bir seviyeye oturması, 2026'ya yönelik olumlu beklentileri destekliyor.
- İstihdam ve girişim sayısında hizmet sektörü lider konumunu koruyor. 2024'te girişimlerin %44,4'ünün hizmetlerde olması, sektörün istikrar ve ölçek açısından güçlü bir yapıya sahip olduğunu gösteriyor.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- Hizmet üretim endeksi yıl içinde keskin dalgalanmalar göstermiştir. Şubat ayındaki sert düşüş, sektörün kısa vadeli şoklara karşı hâlâ kırılgan olduğunu ortaya koyuyor.
- Hizmet giderlerinde özellikle teknoloji, yazılım ve fikrî mülkiyet ödemelerinde süregelen artış, dışa bağımlılığı artırıyor. Bu kalemlerdeki büyüme, Türkiye'nin net gelir performansını uzun vadede baskılayabilir.
- Diğer iş hizmetleri ve telekomünikasyon-bilgi hizmetlerinde gider artış hızı gelir artışını bazı yıllarda aşmıştır. Bu durum marjları daraltan maliyet baskısının yapısal olduğunu düşündürüyor.

- SAMEKS endeksindeki oynaklık sektörün güven ve talep koşullarının tam olarak istikrara kavuşmadığını gösteriyor. Özellikle Nisan-Temmuz dönemi zayıf ve kararsız bir görünüm sunuyor.
- Hizmet ithalatı 2020 sonrası hızla artmıştır. 2024'te 55,8 milyar dolara çıkan ithalat, bazı alt sektörlerde artan dış bağımlılık ve fiyat baskısına işaret ediyor.
- Güven endeksi yıl başına göre daha düşük seviyelerde seyrediyor. 116 seviyesinden 110'lu değerlere gerileyen endeks, yatırım ve talep beklentilerinin zayıfladığına işaret ediyor.
- Küresel hizmet ticaretindeki büyümeye rağmen rekabet artıyor. Türkiye'nin güçlü olduğu seyahat ve taşımacılık alanlarında küresel fiyat oynaklığı ve jeopolitik riskler baskı oluşturabilir.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- Hizmet ihracatında çeşitliliğin artırılması kritik bir önceliktir. Bilgi teknolojileri, finans, profesyonel hizmetler gibi yüksek katma değerli alanlara odaklanmak uzun vadeli sürdürülebilir büyüme sağlayacaktır.
- Fikrî mülkiyet ve lisans giderlerini azaltacak yerli teknoloji ve yazılım ekosisteminin güçlendirilmesi stratejik önem taşıyor. Bu alanlardaki dış bağımlılık sektör dengesini olumsuz etkileyebilir.
- Turizmde gelir odaklı dönüşümün hızlandırılması beklenirken kişi başı gelir artışı ve yıl boyu turizmin geliştirilmesi Türkiye'nin hizmet gelirlerindeki ivmeyi daha kalıcı hâle getirebilir.
- Taşımacılık ve lojistikte bölgesel merkez olma hedefi güçlendirilmelidir. Gelirlerdeki istikrarlı artış, Türkiye'yi uluslararası lojistik koridorları için avantajlı bir konuma taşıyor.
- SAMEKS ve güven endekslerindeki dalgalanmaları azaltmak için makro istikrar ve öngörülebilirlik artırılmalıdır. Özellikle yıl ortasında görülen kırılganlıkların azaltılması sektörün dinamizmini güçlendirecektir.
- Hizmet üretiminde dijitalleşme, otomasyon ve verimlilik artışına yönelik yatırımlar önceliklendirilmelidir. Bu adımlar hem maliyetleri kontrol altında tutacak hem de rekabet gücünü artıracaktır.
- Hizmet ithalatı artışını dengelemek için yerli hizmet sağlayıcıların kapasitesinin geliştirilmesi gerekiyor. Özellikle iş hizmetleri, sigorta ve bilgi teknolojileri alanlarında iç pazarın güçlendirilmesi dış açık baskısını azaltabilir.
- Hizmet ticareti politikasında küresel entegrasyon ve yeni pazarlara açılma önemli bir beklentidir. Orta Doğu, Asya ve Afrika hizmet pazarlarında genişleme stratejileri ihracatın sürdürülebilirliğini destekleyecektir.

LOJİSTİK VE TAŞIMACILIK

Sektörün Genel Görünümü /95

Temel Veriler ve Göstergeler /96

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler /104

Sektörün Genel Görünümü

	Toplam GSYH (TL)	Ulaştırma & Depolama GSYH (TL)	Pay (%)
2020	4.589.619.498,77	375.273.509,67	8,18%
2021	6.669.664.907,67	600.500.035,72	9,00%
2022	13.756.824.413,21	1.407.933.271,21	10,23%
2023	24.093.827.394,80	2.364.173.769,10	9,81%
2024	39.613.640.953,65	3.656.610.801,12	9,23%

Kaynak: TÜİK, Yıllık Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (üretim yöntemiyle GSYH), 2020-2024.

Ulaştırma ve depolama sektörünün GSYH içindeki payı 2020-2024 döneminde genel olarak %8-10 bandında seyrederek sektörün Türkiye ekonomisindeki yapısal önemini koruduğunu gösteriyor.

Pandemi yılı olan 2020'de ekonomik faaliyetlerde yaşanan daralmaya rağmen sektörün GSYH içindeki payının %8'in altına düşmemesi, lojistik faaliyetlerin temel ve süreklilik arz eden bir hizmet alanı olduğunu ortaya koyuyor.

2021 ve 2022 yıllarında ekonomik toparlanmayla birlikte ulaştırma ve depolama sektörünün GSYH içindeki payında artış eğilimi gözlenirken sektör 2022 yılında %10,23 ile dönem içindeki en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Dış ticaret hacmindeki genişleme, tedarik zincirlerinin yeniden yapılandırılması ve taşımacılık hizmetlerine yönelik artan talep ile ilişkilendirilebilir.

2023 ve 2024 yıllarında sektörün GSYH içindeki payında sınırlı bir gerileme görülmekle birlikte ulaştırma ve depolama faaliyetlerinin mutlak üretim değeri artmaya devam etmiştir.

Söz konusu gelişme, paydaki düşüşün sektörel bir daralmadan ziyade toplam GSYH'deki güçlü nominal artıştan kaynaklandığını gösteriyor.

Ulaştırma ve depolama sektörü genel olarak değerlendirildiğinde ekonomik dalgalanmalara rağmen istikrarlı yapısını koruyarak Türkiye ekonomisinin temel hizmet sektörlerinden biri olmayı sürdürüyor.

Temel Veriler ve Göstergeler

Türkiye'nin Lojistik Performansı ve Küresel Konumu

Lojistik Performans Endeksi (LPI), Dünya Bankası tarafından ülkelerin lojistik altyapılarını, gümrük süreçlerini ve tedarik zinciri etkinliklerini karşılaştırmalı olarak ölçen küresel bir endekstir.

LPI 2023 sonuçlarına göre küresel lojistik kapasitesi ülkeler arasında belirgin farklılık gösteriyor.

Türkiye'nin lojistik altyapısı ve tedarik zinciri kapasitesi küresel ölçekte rekabetçi konumunu korumakla birlikte Avrupa ülkelerinin gerisinde kaldığını gösteriyor.

Singapur, BAE, Çin, İspanya ve İtalya gibi önde gelen lojistik merkezleri Türkiye'nin üzerinde sıralanırken Suudi Arabistan, Katar ve Rusya gibi bölgesel rakipleriyle birbirine yakın performans gösteriyor (Tablo 1).

LPI, 1 ile 5 arasında puanlanmakta olup 5 puan en yüksek lojistik performansını temsil ediyor.

LPI, ülkelerin lojistik kapasitesini altı temel bileşen üzerinden değerlendirir:

- Gümrük işlemlerinin etkinliği
- Lojistik altyapısının kalitesi
- Uluslararası gönderilerin kolaylığı
- Lojistik hizmet sağlayıcılarının yetkinliği
- Gönderilerin izlenebilirliği
- Teslimatların zamanında gerçekleşme oranı

Bu alt bileşenler, sektör profesyonellerinden alınan değerlendirmeler ve ülkelere ilişkin operasyonel verilerle birleştirilerek hesaplanır. Böylece endeks, ülkelerin lojistik sistemlerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyan bütüncül bir performans ölçütü sunar.

Tablo 1. Ükelere Göre Lojistik Performansları

	LPI Puanı	LPI Sırası
Singapur	4,3	1
Birleşik Arap Emirlikleri	4,0	7
İspanya	3,9	13
Çin	3,7	19
Yunanistan	3,7	19
İtalya	3,7	19
Katar	3,5	34
Suudi Arabistan	3,4	38
Türkiye	3,5	45
Rusya Federasyonu	2,6	88

Kaynak: Dünya Bankası, Logistics Performance Index (LPI), 2023.

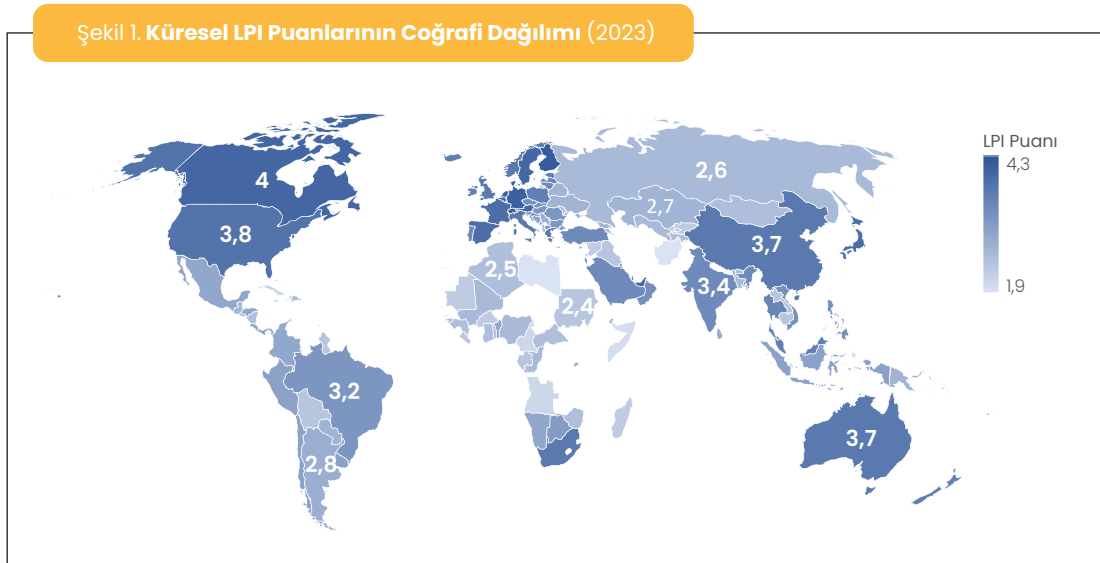
Tablo 2. Ükelere Göre Alt Bileşenlerin Puanları

	Gümrük	Altyapı	Uluslararası Gönderiler	Lojistik Yetkinlik	İzleme & Takip	Zamanında Teslimat
Singapur	4,2	4,6	4,0	4,4	4,4	4,3
Birleşik Arap Emirlikleri	3,7	4,1	3,8	4,0	4,1	4,2
İspanya	3,6	3,8	3,7	3,9	4,1	4,2
Çin	3,3	4,0	3,6	3,8	3,8	3,7
Yunanistan	3,2	3,7	3,8	3,8	3,9	3,9
İtalya	3,4	3,8	3,4	3,8	3,9	3,9
Katar	3,1	3,8	3,1	3,9	3,6	3,5
Suudi Arabistan	3,0	3,6	3,3	3,3	3,5	3,6
Türkiye	3,2	3,5	3,4	3,5	3,6	3,6
Rusya Federasyonu	2,4	2,7	2,3	2,6	2,6	2,5

Kaynak: Dünya Bankası, Logistics Performance Index (LPI), 2023.

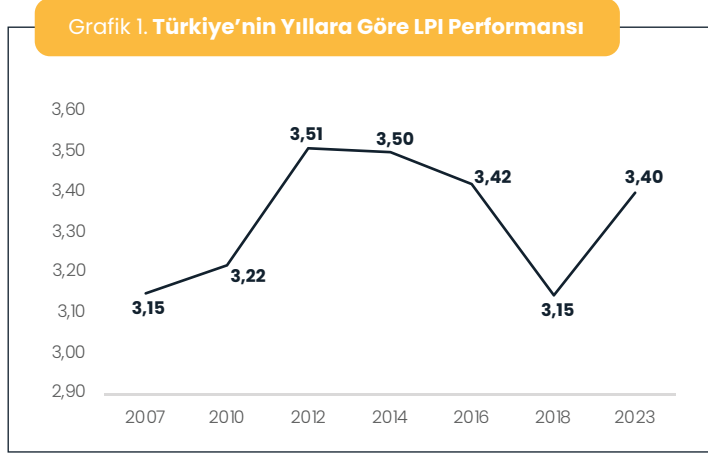
Endeksin alt bileşenlerine dair skorlar incelendiğinde gümrük süreçleri, altyapı kalitesi ve uluslararası taşımacılık yeterliliklerinin Türkiye'nin geliştirmesi gereken alanlar olduğu görülüyor. Buna karşılık Türkiye'nin coğrafi konumu ve lojistik sektöründeki özel yatırımlar sayesinde izleme-izlenebilirlik ve zamanlama bileşenlerinde görece güçlü bir performans sergilediği dikkat çekiyor (Tablo 2).

Orta gelirli ülkeler geniş bir bantta yer alırken; Afrika, Güney Asya ve Orta Doğu'nun belirli bölgelerinde altyapı, gümrük süreçleri ve takip-izleme kapasitesindeki yapısal sınırlılıklar daha düşük LPI skorlarına yansıyor. Bu durum lojistik maliyetler, transit süreleri ve uluslararası ticaret akışlarını doğrudan etkiliyor (Şekil 1).

Kaynak: Dünya Bankası, Logistics Performance Index (LPI), 2023.

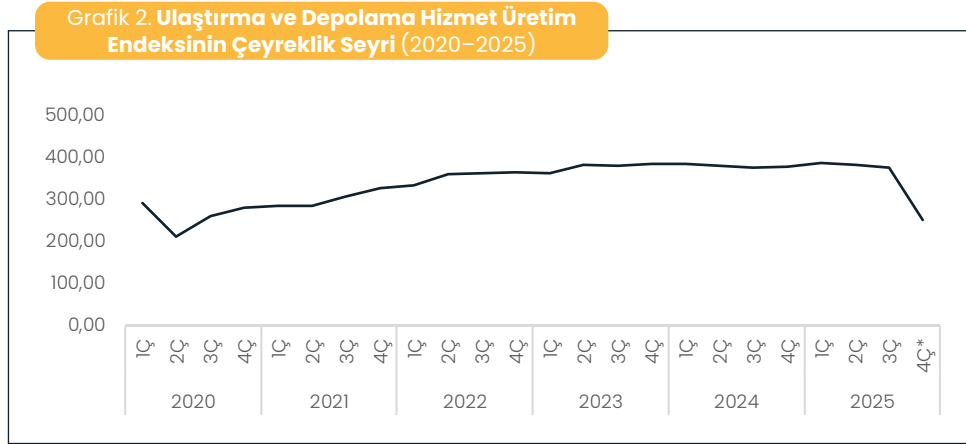
Türkiye'nin LPI puanı 2007-2012 döneminde yükselen bir ivme kaydetmiş; 2014 sonrası dönemde ise düşüş eğilimi göstermiştir. 2023 yılında yaşanan toparlanma, lojistik performansında iyileşme potansiyelini ortaya koyuyor (Grafik 1).

Kaynak: Dünya Bankası, Logistics Performance Index (2007-2023)

Lojistik Sektöründe Kısa Dönem Performansı: Hizmet Üretim Endeksi

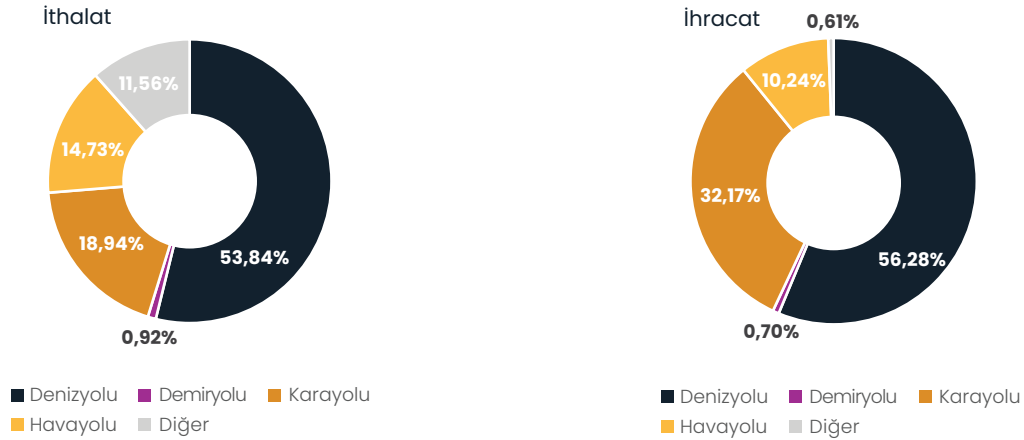
Çeyreklik endeks hareketleri, sektörün dönemsel dalgalanmalarını ve toparlanma dinamiklerini görsel olarak sunarken sektörün 2020 yılındaki dalgalı seyrin ardından 2021-2023 döneminde belirgin bir toparlanma ve güçlenme eğilimi gösterdiğini ortaya koyuyor. 2024 ve 2025 dönemlerinde ise endeks yüksek seviyesini koruyarak ulaştırma ve depolama faaliyetlerinde istikrarlı bir performansa işaret ediyor (Grafik 2).

Kaynak: TÜİK, Hizmet Üretim Endeksi (Ulaştırma ve Depolama)
* 2025 yılının 4.çeyrek verisi Ekim ve Kasım aylarını kapsamaktadır.

Türkiye'nin dış ticaret yapısı büyük ölçüde taşımacılık modlarının kapasiteleri, maliyetleri ve erişilebilirlikleri tarafından şekilleniyor. Bu nedenle ithalat ve ihracatın hangi taşıma türleri üzerinden gerçekleştiği, lojistik sektörünün genel yönelimlerini ve ekonomik etkilerini anlamak açısından kritik bir gösterge niteliğindedir.

Grafik 3. Taşıma Modlarına Göre İthalat ve İhracat

Kaynak: TÜİK, Taşıma Modlarına Göre İthalat ve İhracat, 2025*
* Ocak-Kasım dönemini kapsamaktadır.

2025 yılında ithalatın büyük bölümü deniz yolu (%53,8) ile gerçekleştirilmiştir. Bu durum, ithalatta yüksek hacimli ve maliyet avantajı sağlayan deniz yolu taşımacılığının belirleyici rolünü sürdürdüğünü gösteriyor. Kara yolu (%18,9) ve havayolu (%14,7) taşımacılığı tamamlayıcı nitelikte olup, demiryolunun payı (%0,9) sınırlı kalmıştır (Grafik 3).

İhracatta denizyolu (%56,3) en yüksek paya sahip olmaya devam ederken, kara yolu (%32,2) özellikle yakın pazarlara yönelik ticarete güçlü konumunu korumuştur. Hava yolu (%10,2) yüksek değerli ürünlerde öne çıkarken demir yolunun payı (%0,7) düşük seviyede kalmıştır (Grafik 3).

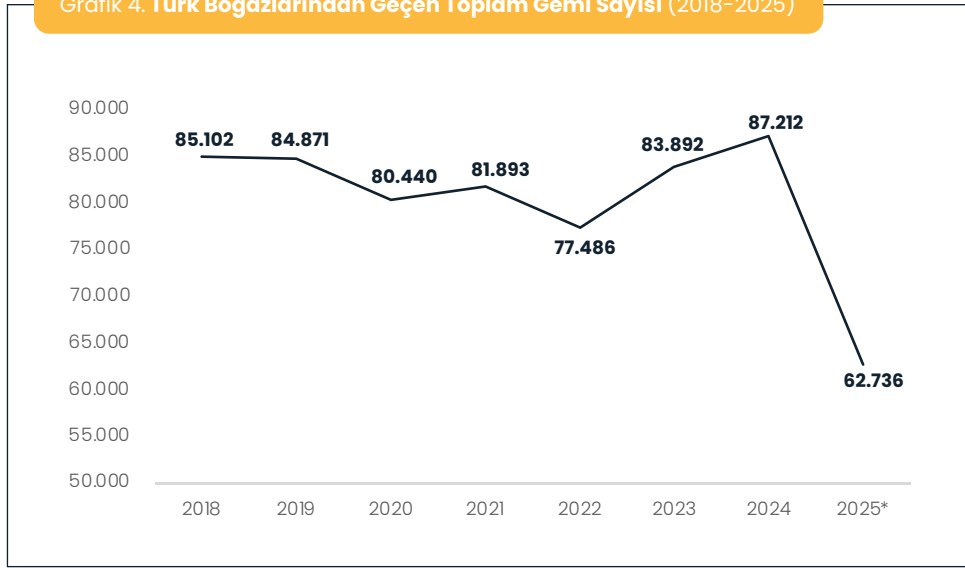
Taşıma Türlerine Göre Ekonomik Etki / Mod Bazlı Analiz

Deniz Yolu Taşımacılığı

Türkiye, İstanbul ve Çanakkale boğazları üzerinden geçen uluslararası deniz yolu trafiği nedeniyle küresel ticarete kritik bir transit role sahiptir. Boğazlardan geçen gemi sayıları, Türkiye'nin jeopolitik konumunun lojistik faaliyetlerdeki ağırlığını ve deniz yolu taşımacılığının ülke ekonomisindeki stratejik önemini açık biçimde ortaya koyuyor.

2018-2025 dönemine ait seri incelendiğinde gemi geçişlerinde pandemi döneminde belirgin bir daralma yaşandığı, 2023 itibarıyla ise kademeli bir toparlanma eğilimi dikkat çekiyor. Pandemi öncesi dönemde yatay seyreden trafik, 2020-2022 arasında düşüş eğilimi gösterirken 2023 ve 2024'te yeniden normalleşme sürecine girildiği görülüyor (Grafik 4).

Grafik 4. Türk Boğazlarından Geçen Toplam Gemi Sayısı (2018-2025)

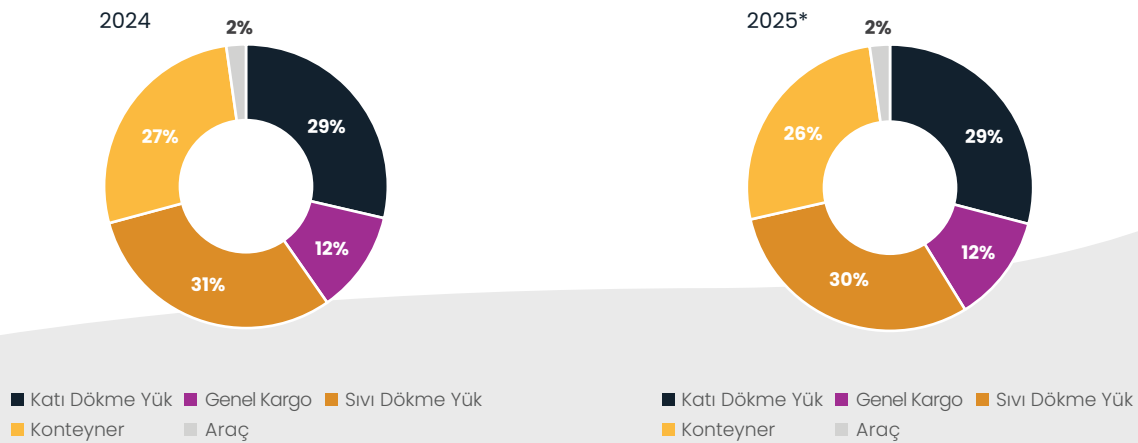

Kaynak: UAB, Türk Boğazları Gemi Geçiş İstatistikleri.
* Ocak-Eylül dönemini kapsamaktadır.

Türkiye Limanlarında Yük Türlerine Göre Elleçleme Dağılımı

Söz konusu dağılım, Türkiye limanlarının operasyonel yapısının konteyner ve dökme yük segmentlerinde yoğunlaştığını gösteriyor. 2024 ve 2025 yılları için katı dökme yükler her iki yılda da toplamın yaklaşık %29'unu, konteyner taşımaları ise %26-27 bandını oluşturarak liman faaliyetlerinin temel yük türlerini tanımlıyor. Sıvı dökme yüklerin payı ise %30-31 bandında değişirken enerji ve kimyasal ürün taşımalarındaki artışın liman operasyonlarına yansıdığı görülüyor. Genel kargo ve araç taşımalarının düşük payı, Türkiye limanlarının yüksek tonajlı ve ölçek ekonomisine dayalı yük tiplerinde uzmanlaştığını gösteriyor (Grafik 5).

Grafik 5. Türkiye Limanlarında Kargo Tiplerinin Payı (2024-2025)

Kaynak: UAB, Kargo Tiplerine Göre Yük Elleçleme (2024-2025)
* Ocak-Kasım dönemini kapsamaktadır.

Kara Yolu Taşımacılığı

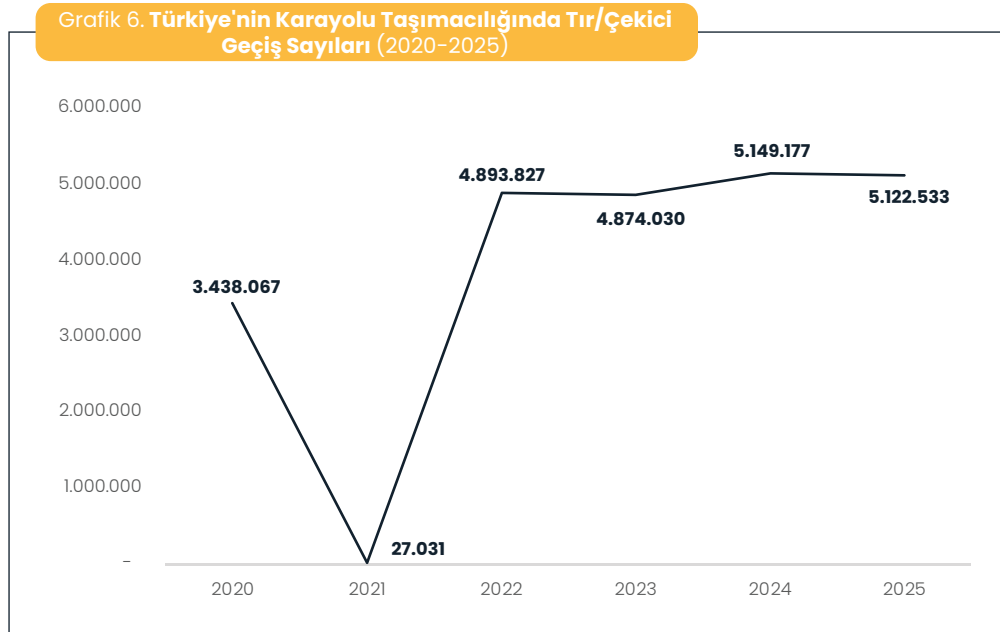
Kara yolu taşımacılığı, Türkiye'nin özellikle bölgesel ticaretinde en yoğun kullanılan modlardan biridir. Kısa teslim süreleri, esnek taşıma kapasitesi ve Avrupa ile olan güçlü kara bağlantıları nedeniyle karayolu, belirli ürün gruplarında stratejik bir rol üstleniyor.

Türkiye'nin kara yolu ihracatında ve ithalatında en çok taşınan ürünler; tekstil ve hazır giyim, otomotiv ve yan sanayi ürünleri, gıda ve hızlı tüketim ürünleri, mobilya, makine ve mekanik parçalar, plastik ve kimyasal türevler gibi yüksek çeşitliliğe sahip yüklerden oluşuyor. Bu ürünlerin ortak özellikleri zaman hassasiyeti, esnek dağıtım ihtiyacı ve bölgesel pazar odaklı taşımacılık gereksinimine sahip olmalarıdır.

Kara yolu modunun özellikle AB ülkeleri, Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Doğu ile gerçekleştirilen ticarete güçlü bir konumda olması; yakın ve orta mesafeli pazarlarda sunduğu operasyonel esneklik ve ürün çeşitliliğine uygun yapısından kaynaklanıyor. Bu özellikler, kara yolu taşımacılığının dış ticarete önemli bir rol üstlenmesini sağlarken ticaretin taşıma modları arasında daha dengeli bir şekilde dağılmasına da katkı sunuyor.

Kara Yolu Taşımacılığında Tır / Çekici Trafiğinin Yıllık Seyri

Kara yolu taşımacılığında pandemi etkisiyle yaşanan keskin düşüş sonrası tır trafiği 2022 itibarıyla hızla toparlanmış, 2023-2024 döneminde 5 milyon bandında istikrarlı bir seviyeye ulaşmıştır. 2025 yılında tır/çekici trafiği, 2024 yılına kıyasla artış göstererek kara yolu taşımacılığının yüksek hacimli yapısını sürdürdüğünü ortaya koyuyor (Grafik 6).

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Kara Kapılarına Göre Araç Giriş-Çıkış İstatistikleri.

Demir Yolu Taşımacılığı

Türkiye’de demir yolu taşımacılığı özellikle son yıllarda yapılan altyapı yatırımları, kombine taşımacılık imkânlarının artması ve lojistik merkezlerinin devreye alınmasıyla birlikte dış ticarete giderek daha önemli bir tamamlayıcı mod hâline gelmiştir.

Bu çerçevede Türkiye’nin demir yolu taşımacılığındaki rolü yalnızca iç hatlardaki kapasite artışıyla değil aynı zamanda uluslararası koridorlardaki stratejik konumuyla da güçleniyor. Bu kapsamda öne çıkan en kritik güzergâhlardan biri “Orta Koridor”dur.

Orta Koridor, Çin’den başlayan ve Orta Asya ülkeleri üzerinden Hazar Denizini aşarak Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye hattı üzerinden Avrupa’ya uzanan çok uluslu bir ticaret ve taşımacılık güzergâhıdır. Kazakistan, Azerbaycan ve Gürcistan’ın oluşturduğu bölgesel geçiş ağı ile Türkiye’nin demir yolu ve liman altyapısını birbirine bağlayan bu hat, Çin-Avrupa taşımacılığında Kuzey Koridoru’na alternatif stratejik bir rota niteliği taşır.

Orta Koridor güzergâhının yeniden öne çıkmasıyla birlikte 2022 yılından itibaren transit yük hareketlerinde belirgin bir canlanma görülmeye başlanmıştır. Rusya-Ukrayna savaşının etkisiyle kuzey rotasının riskli hâle gelmesi, yük akışının Türkiye üzerinden geçen Orta Koridor’a yönelmesine neden olmuş ve bu durum transit taşımacılık verilerine sınırlı da olsa yansımıştır.

Tablo 3. **Demiryolu Transit Taşımacılığı Verileri (2020–2024)**

	Transit Yükleme	Transit Boşaltma	Toplam Transit Yük
2020	-	-	0
2021	-	-	0
2022	93	122	215
2023	7	15	22
2024	11	10	21

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD), Yıllık İstatistikler.

2022 yılından itibaren kaydedilen transit taşımacılık verileri, Orta Koridor’un sınırlı fakat işleyen bir yapıya kavuştuğunu gösteriyor. Transit hacimler düşük olmakla birlikte hattın resmen çalışmaya başlaması Türkiye’nin bölgesel lojistik zincirlerindeki rolünün yeniden şekillenmekte olduğunu ortaya koyuyor (Tablo 3).

2023 ve 2024 yıllarında görülen dalgalı ancak devam eden transit hareketi, koridorun potansiyelinin tamamen ortaya çıkmadığını ancak stratejik önemini sürdürdüğünü gösteriyor.

Hava Yolu Taşımacılığı

Hava yolu taşımacılığı; yüksek değerli, zaman duyarlılığı yüksek ve hızlı teslimat gerektiren ürünlerin taşınmasında kritik rol üstlenen bir lojistik modudur. Türkiye’de özellikle tekstil, elektronik, yedek parça, ilaç, tıbbî ürünler, e-ticaret gönderileri ve bozulabilir gıda ürünlerinde hava yolu taşımacılığının payı belirgindir.

Hava yolu kargo taşımacılığına ilişkin veriler, Türkiye’de kargo hacminde belirgin bir hareketlilik olduğunu gösteriyor. Hesaplamalar, hava yolu kargo trafiğinin UAB tarafından yayımlanan ton bazlı yıllık verileri kullanılarak yapılmıştır. Veriler yalnızca kargo taşımalarını kapsamakta olup posta ve yolcu bagajı bu kapsamın dışındadır.

Tablo 4. Türkiye Hava Yolu Kargo Trafiğinin Yıllık Değişimi (2020–2025)

Yıllık Değişim	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kargo Trafiği	-10,10%	25,03%	-1,92%	-0,49%	29,74%	-3,54%

Kaynak: UAB, Hava Yolu Kargo Trafiği İstatistikleri

Bu oranlar, sektörün her yıl bir önceki yıla kıyasla büyüme veya daralma eğilimini ortaya koyarken pandemi etkisi, toparlanma süreci ve talep koşullarındaki değişim gibi faktörlerin hava yolu taşımacılığına yansımalarını izlemeyi mümkün kılıyor.

2020 yılında kargo trafiği pandeminin etkisiyle %10 daralırken 2021’de ise %25’lik güçlü bir toparlanma gerçekleşmiştir. 2022 ve 2023’te yatay seyreden kargo hareketleri, 2024 yılında %29,7 artışla yeniden ivme kazanmıştır. 2025 yılında kaydedilen sınırlı düşüş, önceki yılın yüksek baz etkisi ve küresel talep koşullarındaki normalleşme ile ilişkilendirilebilir; buna rağmen hava yolu kargo taşımacılığı sektördeki stratejik konumunu koruyor (Tablo 4).

Öne Çıkan Bulgular, Riskler ve Beklentiler

Güçlü Yönler ve Pozitif Eğilimler

- Ulaştırma ve depolama sektörünün GSYH içindeki payının %8-10 bandında istikrarlı seyretmesi, sektörün Türkiye ekonomisindeki yapısal önemini ortaya koyuyor.
- Deniz yolu taşımacılığı; liman kapasitesi, dökme yük ve konteyner taşımalarının ağırlığı sayesinde dış ticarete ana taşıyıcı mod olma konumunu sürdürüyor.
- Kara yolu taşımacılığı; Avrupa, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Doğu ile olan güçlü kara bağlantıları sayesinde yüksek esneklik ve hız avantajı sağlıyor.
- *Hizmet Üretim Endeksi* verileri, ulaştırma ve depolama faaliyetlerinin pandemi sonrası dönemde istikrarlı bir toparlanma ve süreklilik kazandığını gösteriyor.
- Orta Koridor güzergâhının öne çıkmasıyla birlikte demir yolu taşımacılığı, transit taşımacılıkta stratejik bir tamamlayıcı rol üstlenmeye başlamıştır.
- Dijitalleşme, takip-izleme sistemleri ve lojistik süreçlerde otomasyon uygulamalarının yaygınlaşması, operasyonel verimliliği kademeli olarak artırıyor.

Riskler ve Zayıf Alanlar

- Küresel jeopolitik riskler uluslararası taşımacılık rotalarında belirsizlik ve maliyet baskısı oluşturmaya devam ediyor.
- Enerji ve akaryakıt fiyatlarındaki oynaklık özellikle kara yolu ve deniz yolu taşımacılığında taşıma maliyetlerinin öngörülebilirliğini azaltıyor.
- Demir yolu ve kombine taşımacılık altyapısının henüz istenen ölçüğe ulaşmamış olması, taşıma modları arasında dengesiz bir dağılıma neden oluyor.
- Gümrük süreçleri ve sınır kapılarındaki kapasite ve işlem süreleri, lojistik zincirinde zaman ve maliyet riskleri oluşturabilir.
- Küresel ticarete talep daralması ve ekonomik yavaşlama ihtimali, taşımacılık hacimlerinde dönemsel dalgalanmalara yol açabilir.

Beklentiler ve Stratejik Öncelikler

- Orta Koridorun etkinliğini artırmasıyla demir yolu taşımacılığının transit yüklerde daha yüksek paya ulaşması bekleniyor.
- Kombine taşımacılık uygulamalarının yaygınlaştırılması, taşıma maliyetlerinin düşürülmesi ve modlar arası daha dengeli bir dağılım sağlanması açısından öncelikli görülmelidir.
- Dijitalleşme, veri paylaşımı ve akıllı lojistik çözümlerinin yaygınlaştırılması sektörün rekabet gücünü ve şeffaflığını artıracaktır.
- Türkiye'nin bölgesel lojistik merkez olma hedefi doğrultusunda gümrük süreçleri ve sınır kapılarında hız ve kapasite artırıcı düzenlemeler gündemde olmalıdır.

SEKTÖREL GÖRÜNÜM RAPORU 2026

Sektörel görünüm, makroekonomik büyüme ve istihdam göstergelerinin ardındaki dinamikleri anlamak, her sektörün kendine özgü risk ve fırsatlarını bütüncül bir bakışla değerlendirmek için vazgeçilmezdir.

Bu çalışma, Türkiye ekonomisinin önde gelen sektörlerini güncel veriler ışığında ele alarak güçlü ve zayıf yönlerini, karşı karşıya oldukları riskleri ve gelecek dönem beklentilerini ortaya koyuyor. Küresel ve yerel gelişmelerin şekillendirdiği ekonomik tabloyu, güvenilir veri kaynaklarıyla desteklenmiş analizlerle sunuyor; politika yapıcılar, yatırımcılar ve reel sektör aktörleri için stratejik bir rehber niteliği taşıyor.

